

Criteris de traducció de textos normatius del castellà al català

BIBLIOTECA TÈCNICA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA CRITERIS LINGÜÍSTICS

Criteris de traducció de textos normatius del castellà al català

BIBLIOTECA TÈCNICA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA
CRITERIS LINGÜÍSTICS

Elaboració:

Secretaria de Política Lingüística i TERMCAT, Centre de terminologia

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística

Obra sotmesa a una llicència Creative Commons d'ús obert, amb reconeixement d'autoria i sense obra derivada

Resum de la llicència: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>

Resum de la llicència: <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/es/legalcode.ca>

© Generalitat de Catalunya | Departament de la Vicepresidència | Secretaria de Política Lingüística

Disseny de la col·lecció: Pepa Estrada

Maquetació: Anglofort, SA

ISBN: 978-84-393-8662-9

Primera edició: novembre del 2010

Sumari

Presentació	5
Introducció	7
Frase	9
Ordre dels elements en la frase	9
Nom	11
Anàfores	11
Nominalitzacions	14
Verb	17
Futur i formes de subjuntiu	17
Construccions perifràstiques	20
Passives	21
Gerundis	25
Terminologia i fraseologia jurídica i administrativa normalitzada	28
Introducció	28
Equivalències castellà-català	29
Bibliografia	122

Presentació

Criteris de traducció de textos normatius del castellà al català es va publicar per primera vegada al novembre de l'any 1999. L'objectiu era ajudar els professionals de la llengua i del dret a recuperar un llenguatge jurídic propi. La causa principal de l'ús d'un llenguatge jurídic empobrit, mancat de convencions acceptades i arrelades, va ser l'exclusió de la llengua catalana de la legislació i del dret des de la promulgació del Decret de Nova Planta.

La recuperació de les institucions democràtiques i d'autogovern va tornar l'oficialitat a la llengua catalana, però el model lingüístic dels grans documents jurídics medievals havia perdut la vigència. Va caldre crear, gairebé de nou, aquest llenguatge d'especialitat i es va fer procurant evitar l'encarcament i el manlleu sistemàtic, emprant un llenguatge clar i precís amb preferència per les formulacions breus, directes i concises, i fent un esforç continuat per usar la terminologia catalana adequada.

Els esforços van ser considerables i els resultats, reeixits, i actualment disposem d'un llenguatge jurídic català útil i dinàmic. Tanmateix, en alguns àmbits del món del dret (Administració de justícia, documentació notarial i mercantil, registres públics, contractació jurídica privada), aquest tecnolecte encara té greus dificultats per recuperar el lloc que li correspon en el context d'oficialitat de la llengua catalana, a causa, en part, del desconeixement de la terminologia i el llenguatge d'especialitat propis d'aquest àmbit per part dels professionals.

D'altra banda, hi ha la necessitat de traduir al català normatives pensades i escrites en castellà. El suplement en català amb la versió oficial de les disposicions de caràcter general —lleis, reials decrets, normes de la Unió Europea i tractats internacionals— del *Butlletí Oficial de l'Estat* n'és un exemple clar. És important que aquestes traduccions s'adaptin a l'estil i a les convencions usuals de la legislació catalana i que s'hi garanteixi l'ús d'un únic llenguatge i d'una sola terminologia jurídica.

Així doncs, entre els professionals de la llengua i del dret que treballen en els diferents àmbits jurídics, continua havent-hi la necessitat de disposar de criteris homogenis i d'eines lingüístiques de suport a la traducció al català de textos jurídics normatius redactats originàriament en castellà. Per això, des de la Secretaria de Política Lingüística s'ha considerat convenient reeditar aquest treball.

L'objectiu fonamental d'aquesta reedició, que s'incorpora a la Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, ha estat la revisió i l'ampliació de la llista de terminologia i fraseologia jurídiques i administratives normalitzades. També s'han revisat els criteris de traducció de llengua general. Aquestes tasques les han dut a terme el Centre de Terminologia TERMCAT i el Servei de Recursos Lingüístics de la Secretaria de Política Lingüística, respectivament.

Secretaria de Política Lingüística

Introducció

El document que us presentem respon a la necessitat de disposar d'uns criteris lingüístics que facilitin la traducció al català de textos jurídics normatius, com és ara lleis, reglaments o contractes d'adhesió o amb condicions generals. Així, la finalitat d'aquestes recomanacions és proporcionar a professionals, organismes i entitats responsables de traduccions i edicions de textos legals uns criteris eminentment pràctics, per resoldre diferents qüestions de llengua i a la vegada contribuir a l'homogeneïtat d'estil d'aquests textos.

En l'elaboració d'aquests criteris de traducció s'han tingut en compte els principis generals d'estil que caracteritzen el llenguatge jurídic català (claredat, precisió, senzillesa, etc.). Aquests criteris es poden aplicar quan cal fer una proposta per resoldre una construcció lingüística determinada que no funciona de la mateixa manera en català que en castellà o que pot presentar més d'una solució en la llengua d'arribada sense trair l'original. Així, aquests criteris es basen en els principis següents:

- L'economia (preferència per les formulacions breus i concises).
- La claredat (tenir present a qui s'adreça la norma i què disposa).
- La precisió en l'expressió (ús de la terminologia i la fraseologia pròpies de cada especialitat).

Aquests criteris són el resultat de la resolució dels problemes principals que han sorgit en el procés de traducció de les lleis i altres disposicions per a l'edició del *Butlletí Oficial de l'Estat* en català. Els casos es tracten en forma de fitxes estructurades de la manera següent:

1. **Identificació de la qüestió**, amb una petita introducció descriptiva del cas i exemples.
2. **Propostes**, aplicades als exemples de l'apartat anterior.
3. **Cal recordar**, per si s'ha de vincular el contingut de la fitxa a alguna altra indicació general de la llengua.

En l'establiment d'aquests criteris s'ha procurat que l'estil de les lleis de l'Estat i el de les lleis del Parlament s'acostessin tant com fos possible, tot i que s'ha de tenir en compte que hi ha qüestions formals i de redacció de les lleis de l'Estat que escapen de l'acte de la traducció mateixa.

L'elaboració de la primera edició d'aquest document (1999), impulsada per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, va ser fruit del treball conjunt dels serveis lingüístics del Departament de Justícia, de la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura, de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat, del Parlament de Catalunya i de la Universitat de Barcelona, en representació de les universitats de Catalunya.

En el mateix opuscle de la primera edició es presentava com a annex una llista d'equivalències entre el castellà i el català de terminologia i fraseologia jurídiques i administratives normalitzades. Es tractava de tots els acords terminològics presos per la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu (CALA), normalitzats pel Consell Supervisor del TERMCAT o normativitzats per l'Institut d'Estudis Catalans atès que els havia inclòs al *Diccionari de la llengua catalana*.

La feina de la segona edició ha consistit fonamentalment a revisar i ampliar la llista de terminologia i fraseologia jurídica i administrativa normalitzada a partir d'una nova proposta elaborada per Xavier Rull amb l'assessorament del TERMCAT:

- S'ha ampliat la nomenclatura, és a dir, hi ha moltes més entrades.
- S'han retocat algunes definicions per precisar millor els conceptes al·ludits.
- S'ha afegit alguna equivalència catalana a algun article ja existent.
- S'ha suprimit alguna entrada, ja sigui per raons de pertinència (com ara certs termes de l'àmbit penitenciari) o d'obsolescència (com ara *prestación social sustitutoria*).

Quant a les fonts, a part de les aportacions que en el seu moment va fer la CALA, s'han tingut en compte les propostes que ha anat incorporant el TERMCAT, Centre de Terminologia, durant els darrers anys. També s'han tingut en compte diversos vocabularis terminològics, alguns amb la participació del TERMCAT (com el cas del *Vocabulari de dret penal i penitenciari* o la *Terminologia notarial*) i altres sorgits des d'institucions diverses. Lògicament, s'han tingut en compte les novetats d'aquest àmbit de la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* (Institut d'Estudis Catalans, 2007), el diccionari normatiu de la llengua catalana. També s'han recollit algunes innovacions terminològiques i conceptuals que han anat apareixent en iniciatives legislatives dels darrers anys. Finalment, cal esmentar les aportacions particulars fetes per Juli Pallarol i Antònia Forrellad (professors de català jurídic de la Universitat de Lleida).

Pel que fa a la part de llengua general (Frase, Nom i Verb), s'ha considerat que, en general, els criteris i els exemples continuaven sent vàlids, però també s'ha revisat amb la finalitat de corregir errades, canviar alguns exemples i millorar alguna explicació. Aquesta feina i la de coordinació i supervisió de tot el treball s'han fet des del Servei de Recursos Lingüístics de la Secretaria de Política Lingüística.

Volem agrair les observacions que ens han fet els Serveis d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya, que han contribuït a precisar i millorar algunes explicacions i alguns exemples.

Per acabar, fem notar que la primera edició d'aquesta publicació formava part de la col·lecció «Criteris Lingüístics» (era el número 4) i que la reedició que ara us presentem s'incorpora a la Biblioteca Tècnica de Política Lingüística amb el número 7, de la sèrie Criteris Lingüístics.

Frase

Ordre dels elements en la frase

1. Identificació de la qüestió

Sovint l'alteració de l'ordre gramatical dels elements de la frase o la complexitat excessiva d'aquesta, tan pròpia del llenguatge jurídic castellà, en dificulten la intel·ligibilitat.

Dos eran las condiciones que el legislador consideró necesarias para acometer esta tarea...

Se ha introducido una nueva ordenación de los títulos de la Ley para darles más sistemática distribución.

Si la anotación preventiva, antes de extinguirse, resultare por razón de las cargas o condiciones especiales de los bienes sobre que recaiga ser insuficiente para la seguridad del legado, podrá pedir el legatario que se constituya otra sobre bienes diferentes siempre que en la herencia los haya susceptibles de ser anotados.

De acuerdo con el artículo 111 de la Ley 30/1992, de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común, la interposición de cualquier recurso no suspende la ejecución del acto impugnado.

2. Propostes

Cal tendir a ordenar gramaticalment els elements de la frase.

L'ordre gramatical més neutre és el següent:

Complements de tipus extern que situen la frase (marc, temps i lloc) + subjecte + verb + complements forts (directe, indirecte, preposicional d'objecte, atributs i predicatius) + complements circumstancials.

Dos eran las condiciones que el legislador consideró necesarias para acometer esta tarea...

El legislador va considerar necessàries dues condicions per emprendre aquesta tasca.

Se ha introducido una nueva ordenación de los títulos de la Ley para darles más sistemática distribución.

S'ha introduït una nova ordenació dels títols de la Llei per donar-los una distribució més sistemàtica.

Però si qui legisla, amb la voluntat de destacar algun element, l'ha posat en primer lloc, és millor respectar l'ordre de la frase original.

Si la anotación preventiva, antes de extinguirse, resultare, por razón de las cargas o condiciones especiales de los bienes sobre que recaiga, ser insuficiente para la seguridad del legado, podrá pedir el legatario que se constituya otra sobre bienes diferentes siempre que en la herencia los haya susceptibles de ser anotados.

Si l'anotació preventiva, abans que s'extingeixi, és insuficient per a la seguretat del llegat per raó de les càrregues o les condicions especials dels béns sobre els quals recau, el legatari pot demanar que se'n constitueixi una altra sobre béns diferents sempre que en l'herència n'hi hagi de susceptibles de ser anotats.

De acuerdo con el artículo 111 de la Ley 30/1992, de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común, la interposición de cualquier recurso no suspende la ejecución del acto impugnado.

D'acord amb l'article 111 de la Llei 30/1992, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, la interposició de qualsevol recurs no suspèn l'execució de l'acte impugnat.

3. Cal recordar

3.1. No es poden separar les perífrasis verbals.

La presente Ley debe completarse con otras medidas de rango reglamentario que, tras su aprobación, deberán adoptarse con idéntica finalidad y cuya importancia para el funcionamiento de las entidades no puede, pese al menor rango de las normas, desconocerse.

Aquesta Llei s'ha de completar amb altres mesures de rang reglamentari que, després de ser aprovades, s'han d'adoptar amb la mateixa finalitat. La importància d'aquestes mesures per al funcionament de les entitats no es pot desconèixer, tot i que les normes siguin d'un rang inferior.

3.2. En tot cas, a l'hora de fer un canvi d'ordre cal anar amb compte de no alterar el significat de la frase.

Nom

Anàfores

1. Identificació de la qüestió

Les referències que es fan dins del discurs a elements que han aparegut anteriorment són un recurs molt habitual en llenguatge jurídic castellà, que de vegades enfosqueix el significat del text i dona lloc a confusions.

Exemples:

Por otro lado, estas denominaciones de «A Coruña» y «Ourense» aparecen ya escritas de esta forma en documentos que datan del siglo XIII, lo que supone una clara ratificación a la argumentación de que aquellas responden a una realidad lingüística, histórica e incluso tradicional.

La modificación se realizará mediante Orden ministerial que establecerá un plazo para que los explotadores de redes o los prestadores de servicios que actúen habilitados por las autorizaciones generales se adapten a lo en ella dispuesto.

En su artículo 19 el Reglamento (CE) 3093/1994 establece que los Estados miembros determinarán las sanciones que deban aplicarse en los supuestos de infracción de las disposiciones en él contenidas.

La ocultación a la Administración, mediante la falta de presentación de declaraciones o la presentación de declaraciones incompletas o inexactas, de los datos necesarios para la determinación de la deuda tributaria, derivándose de ello una disminución de esta.

En particular, la norma pone especial atención en dotar de unas competencias básicas en el ámbito de las telecomunicaciones a la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, permitiendo a esta contar con el apoyo del personal preciso y con los medios económicos adecuados.

Así, se llevaron a cabo sucesivas adaptaciones de la Ley, bien por medio de modificaciones expresas de esta, a través de [...]

2. Propostes

2.1. Tornar a esmentar el referent directament o bé mitjançant les fórmules la dita Ordre, l'Ordre esmentada, aquesta Ordre, aquella Ordre, o substituir el referent per un pronom feble o relatiu.

Por otro lado, estas denominaciones de «A Coruña» y «Ourense» aparecen ya escritas de esta forma en documentos que datan del siglo XIII, lo que supone una clara ratificación a la argumentación de que aquellas responden a una realidad lingüística, histórica e incluso tradicional.

D'altra banda, aquestes denominacions d'«A Coruña» i «Ourense» apareixen ja escrites d'aquesta manera en documents que daten del segle XIII, cosa que suposa una clara ratificació de l'argumentació que les dites denominacions (les denominacions esmentades, aquestes denominacions) responen a una realitat lingüística, històrica i fins i tot tradicional.

La modificación se realizará mediante Orden ministerial que establecerá un plazo para que los explotadores de redes o los prestadores de servicios que actúen habilitados por las autorizaciones generales se adapten a lo en ella dispuesto.

S'ha de modificar mitjançant una ordre ministerial que ha d'establir un termini perquè els explotadors de xarxes o els prestadors de serveis que actuïn habilitats per les autoritzacions generals s'adaptin al que disposi la dita Ordre (l'Ordre, l'Ordre esmentada, aquella Ordre).

En su artículo 19 el Reglamento (CE) 3093/1994 establece que los Estados miembros determinarán las sanciones que deben aplicarse en los supuestos de infracción de las disposiciones en él contenidas.

L'article 19 del Reglament (CE) 3093/1994 estableix que els estats membres han de determinar les sancions que s'han d'aplicar en els supòsits d'infracció de les disposicions que conté aquest Reglament (el Reglament, el Reglament esmentat, el dit Reglament).

La ocultación a la Administración, mediante la falta de presentación de declaraciones o la presentación de declaraciones incompletas o inexactas, de los datos necesarios para la determinación de la deuda tributaria, derivándose de ello una disminución de esta.

Ocultar a l'Administració, mitjançant la falta de presentació de declaracions o la presentació de declaracions incompletes o inexactes, les dades necessàries per determinar el deute tributari si d'aquesta ocultació deriva una disminució del deute.

La utilización de medios fraudulentos en la comisión de la infracción o la comisión de esta por medio de persona interpuesta.

La utilització de mitjans fraudulents en la comissió de la infracció o la comissió de la infracció per mitjà d'una persona interposada.

En particular, la norma pone especial atención en dotar de unas competencias básicas en el ámbito de las telecomunicaciones a la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, permitiendo a esta contar con el apoyo del personal preciso y con los medios económicos adecuados.

En particular, la norma posa una atenció especial en el fet de dotar la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions d'unes competències bàsiques en l'àmbit de les telecomunicacions que li permetin comptar amb el suport del personal necessari i els mitjans econòmics adequats.

2.2. Elidir els elements anafòrics quan la presència o absència d'aquests elements no fa variar el significat del text.

Así, se llevaron a cabo sucesivas adaptaciones de la Ley, bien por medio de modificaciones expresas de esta, a través de [...]

Així, es van dur a terme adaptacions successives de la Llei per mitjà de modificacions expresses Ø, a través de [...]

3. Cal recordar

3.1. En cas que en castellà no sigui clar quin és el referent, cal traduir el pronom castellà de manera literal, per tal de respectar aquesta ambigüitat possiblement volguda.

3.2. S'han d'evitar les formes ell, ella, ells, elles, si no fan referència a persones, llevat dels casos en què s'usen amb valor recíproc.

El Sistema Estadístico de Cataluña es el conjunto ordenado de las instituciones y los órganos que realizan actividades estadísticas y de los procesos de relación entre ellos que conjuntamente producen como resultado las estadísticas de interés de la Generalidad.

El Sistema Estadístic de Catalunya és el conjunt ordenat de les institucions i els òrgans que fan activitats estadístiques i dels processos de relació entre ells que conjuntament produeixen com a resultat les estadístiques d'interès de la Generalitat.

3.3. Pel que fa als demostratius que fan de determinants, cal canviar-los per l'article definit.

Aquellos contribuyentes que no hayan pagado la cuota serán sancionados.

Els contribuents que no hagin pagat la quota han de ser sancionats.

Nominalitzacions

1. Identificació de la qüestió

El recurs de la nominalització, que consisteix a emprar un nom verbal en substitució d'un verb, no és incorrecte, però abusar-ne pot afectar la intel·ligibilitat del text.

La presente Ley tiene por objeto la transposición de la Directiva 93/13/CEE, de 5 de abril de 1993, sobre cláusulas abusivas en los contratos celebrados con consumidores, así como la regulación de las condiciones generales de la contratación.

La Ley regula además en este capítulo los requisitos para que la incorporación de una cláusula general se considere ajustada a Derecho y opta por la interpretación de las cláusulas oscuras en la forma más ventajosa para el adherente.

El actor podrá solicitar del demandado la devolución de las cantidades cobradas.

Corresponderá al Estado:

- a) *La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos.*
- b) *La regulación de todos los tributos.*

La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos a que se refiere el párrafo anterior corresponderá a la Comunidad Foral de Navarra.

La citada empresa se configuró con personalidad jurídica propia y plena capacidad para el desarrollo de sus fines.

A la iniciación del expediente [...]

Son infracciones muy graves:

- a) *El ejercicio de una actividad de las que menciona el artículo 22; el incumplimiento de las obligaciones impuestas en las autorizaciones, así como la actuación en forma contraria a lo establecido en esta Ley.*
- b) *Ocultar o alterar de forma maliciosa datos aportados a los expedientes administrativos para obtener autorizaciones, permisos o licencias relacionados con el ejercicio de las actividades reguladas en esta Ley.*

2. Propostes

Tenint en compte l'abundància d'aquest recurs en els textos legals, que pot respondre, en la majoria dels casos, a una voluntat d'indefinició de qui legisla, cal respectar aquestes formes si no queda molt clar que expressen una acció i que la forma verbal no altera el significat de la frase.

La presente Ley tiene por objeto la transposición de la Directiva 93/13/CEE, de 5 de abril de 1993, sobre cláusulas abusivas en los contratos celebrados con consumidores, así como la regulación de las condiciones generales de la contratación.

Aquesta Llei té per objecte la transposició de la Directiva 93/13/CEE, de 5 d'abril de 1993, sobre clàusules abusives en els contractes subscrits amb consumidors, i la regulació de les condicions generals de la contractació.

La Ley regula además en este capítulo los requisitos para que la incorporación de una cláusula general se considere ajustada a Derecho y opta por la interpretación de las cláusulas oscuras en la forma más ventajosa para el adquirente.

La Llei també regula en aquest capítol els requisits perquè la incorporació d'una clàusula general es consideri ajustada a dret i opta per la interpretació de les clàusules obscures de la manera més avantatjosa per a l'adquirent.

El actor podrá solicitar del demandado la devolución de las cantidades cobradas.

L'actor pot sol·licitar al demandat la devolució de les quantitats cobrades.

Corresponderá al Estado:

a) La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos.

b) La regulación de todos los tributos.

La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos a que se refiere el párrafo anterior corresponderá a la Comunidad Foral de Navarra.

Correspon a l'Estat:

a) La gestió, la liquidació, la recaptació, la inspecció i la revisió dels tributs.

b) La regulació de tots els tributs.

La gestió, la liquidació, la recaptació, la inspecció i la revisió dels tributs a què es refereix el paràgraf anterior correspon a la Comunitat Foral de Navarra.

En canvi, s'acostumen a canviar les formes següents:

a) Perquè descriuen clarament una acció

La citada empresa se configuró con personalidad jurídica propia y plena capacidad para el desarrollo de sus fines.

L'empresa esmentada es va configurar amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per dur a terme les seves finalitats.

A la iniciación del expediente [...]

Quan s'inicia l'expedient [...]

b) Per manca de coherència

Son infracciones muy graves:

a) El ejercicio de una actividad de las que menciona el artículo 22; el incumplimiento de las obligaciones impuestas en las autorizaciones, así como la actuación en forma contraria a lo establecido en esta Ley.

b) *Ocultar o alterar de forma maliciosa datos aportados a los expedientes administrativos para obtener autorizaciones, permisos o licencias relacionados con el ejercicio de las actividades reguladas en esta Ley.*

Són infraccions molt greus:

a) *Exercir una activitat de les que esmenta l'article 22; incomplir les obligacions que imposen les autoritzacions, i també actuar de manera contrària al que estableix aquesta Llei.*

b) *Ocultar o alterar maliciosament dades aportades als expedients administratius per obtenir autoritzacions, permisos o llicències relacionats amb l'exercici de les activitats que regula aquesta Llei.*

3. Cal recordar

3.1. Si hi ha dues formes nominalitzades que es volen transformar en formes verbals, cal mirar si totes dues formes regeixen la mateixa preposició. Si no és així, s'ha de redactar de manera coherent.

El Gabinete Jurídico es responsable de la revisión y la información de los proyectos.

El Gabinet Jurídic és responsable de revisar els projectes i d'emetre'n informe.

3.2. En sèries de nominalitzacions, cal repetir l'article sobretot si no tenen el mateix gènere o el mateix nombre.

La recuperación o $\emptyset$ abandono de cualquier tipo de residuo.

La recuperació o l'abandonament de tota mena de residus.

Verb

Futur i formes de subjuntiu

1. Identificació de la qüestió

La llengua castellana utilitza el temps de futur per indicar obligació. En català, com en la majoria de les llengües romàniques, és preferible adoptar el punt de vista que la llei és vigent en el moment que es llegeix. Per tant, és recomanable no fer servir el futur amb aquest valor. Cal tenir present que aquest canvi pot afectar l'ús d'altres temps verbals, com ara el del present de subjuntiu.

Altres temps verbals que poden presentar problemes a l'hora de traduir-los són l'imperfet de subjuntiu i el futur de subjuntiu. És preferible canviar-los pel present d'indicatiu o de subjuntiu i bandejar del tot aquelles formes.

Será competencia del Ministerio de Fomento la inspección de los servicios y de las redes de telecomunicaciones. También corresponderá al Ministerio de Fomento la aplicación del régimen sancionador. En materias de competencia de la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, el Ministerio de Fomento realizará las actividades de inspección que le sean requeridas. En todo caso, será el Ministerio de Fomento el que ejerza las funciones inspeccionadoras.

La presente Ley entrará en vigor al día siguiente de su publicación en el Boletín Oficial del Estado.

Los que impidieren el legítimo ejercicio de las libertades de reunión o manifestación, o perturbaren gravemente el desarrollo de una reunión o manifestación lícita serán castigados con la pena de prisión de dos a tres años.

Si los hechos se realizaran con violencia, serán castigados con pena de arresto de siete a veinticuatro fines de semana o multa de seis a doce meses si se cometieran mediante vías de hecho o cualquier otro procedimiento ilegítimo.

Si el responsable de este delito fuese abogado en actuación profesional o ejercicio de su función, se impondrá en cada caso la pena en su unidad superior y la de inhabilitación especial para empleo o cargo público por tiempos de 2 a 4 años.

2. Propostes

2.1. El futur d'obligació i el futur amb valor de present

Com a norma general, el futur d'obligació es tradueix per la perífrasi d'obligació en present. En els casos en què el futur no estableix una obligació atribuïda a un subjecte sinó que té un caràcter més aviat descriptiu o definitori, és preferible traduir-lo per la forma simple del present d'indicatiu.

Será competencia del Ministerio de Fomento la inspección de los servicios y de las redes de telecomunicaciones. También corresponderá al Ministerio de Fomento la aplicación del régimen sancionador. En materias de competencia de la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, el Ministerio de Fomento realizará las actividades de inspección que le sean requeridas. En todo caso, será el Ministerio de Fomento el que ejerza las funciones inspectoras.

És competència del Ministeri de Foment la inspecció dels serveis i de les xarxes de telecomunicacions. També correspon al Ministeri de Foment l'aplicació del règim sancionador. En matèries de la competència de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, el Ministeri de Foment ha d'exercir les activitats d'inspecció que li són requerides. En tot cas, és el Ministeri de Foment el que exerceix les funcions inspectores.

La presente Ley entrará en vigor al día siguiente de su publicación en el Boletín Oficial del Estado.

*Aquesta Llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.*

Pel que fa al present de subjuntiu que va lligat al futur, es pot traduir per subjuntiu present o indicatiu present, segons escaigui més. En algunes construccions, el fet de respectar el subjuntiu obliga a traduir el verb en futur de la frase principal per la forma verbal perifràstica, sobretot quan és introduïda per l'adverbi *cuando*.

Cuando las amenazas de un mal que constituya delito estén dirigidas a atemorizar a los habitantes de una población, grupo étnico, cultural o religioso, o colectivo social o profesional, o a cualquier otro grupo de personas, y ten-gan la gravedad necesaria para conseguirlo, se impondrán respectivamente las penas superiores en grado a las previstas en el artículo anterior.

Quan les amenaces d'un mal que constitueix un delict estiguin dirigides a atemorir els habitants d'una població, un grup ètnic, cultural o religiós, o un col·lectiu social o professional, o qualsevol altre grup de persones, i tinguin la

gravetat necessària per aconseguir-ho, s'han d'imposar respectivament les penes de grau superior que estableix l'article anterior.

Una altra solució possible és expressar-ho amb valor condicional:

Si les amenaces d'un mal que constitueix un delictes es dirigeixen a atemorir els habitants d'una població, un grup ètnic, cultural o religiós, o un col·lectiu social o professional, o qualsevol altre grup de persones, i tenen la gravetat necessària per aconseguir-ho, s'han d'imposar respectivament les penes de grau superior que estableix l'article anterior.

2.2. El futur i l'imperfet de subjuntiu

No s'han de fer servir ni el futur de subjuntiu ni l'imperfet de subjuntiu. Les possibilitats de traducció són diverses segons els casos.

Los que impidieren el legítimo ejercicio de las libertades de reunión o manifestación, o perturbaren gravemente el desarrollo de una reunión o manifestación lícita serán castigados con pena de prisión de dos a tres años.

Els qui impedeixin l'exercici legítim de les llibertats de reunió o manifestació, o pertorbin de manera greu el desenvolupament d'una reunió o manifestació lícita han de ser castigats amb una pena de presó de dos a tres anys.

Si los hechos se realizaran con violencia, serán castigados con pena de arresto de siete a veinticuatro fines de semana o multa de seis a doce meses si se cometieran mediante vías de hecho o cualquier otro procedimiento ilegítimo.

Si els fets es duen a terme amb violència, han de ser castigats amb una pena d'arrest de set a vint-i-quatre caps de setmana o amb una multa de sis a dotze mesos si es cometen mitjançant vies de fet o per qualsevol altre procediment il·legítim.

Si el responsable de este delito fuese abogado en actuación profesional o ejercicio de su función, se impondrá en cada caso la pena en su unidad superior y la de inhabilitación especial para empleo o cargo público por tiempos de 2 a 4 años.

Si el responsable d'aquest delictes és un advocat en actuació professional o en exercici de la seva funció, s'ha d'imposar en cada cas la pena en la seva unitat superior i la d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públics per un temps de dos a quatre anys.

Construccions perifràstiques

1. Identificació de la qüestió

En llenguatge jurídic s'utilitzen massa sovint formes perifràstiques amb l'estructura de *verb + substantiu* o *verb + verb* en què el significat principal recau en el segon element (substantiu o verb). En podem trobar tres casos:

1.1. Formes perifràstiques que convertides a forma simple no canvien de significat. En aquests casos són preferibles les formes simples.

El Ministerio de Educación y Cultura ha de atenerse al pago de diversas obligaciones procedentes de ejercicios anteriores.

Las Jefaturas de Tráfico procederán a anular los citados permisos en los casos previstos en la reglamentación que se recoge en el anexo I.

Asimismo, se expresarán los derechos que se han cancelado por caducidad, al practicar la inscripción del título.

1.2. Formes perifràstiques amb voluntat de modalització o distanciament. Cal respectar-les.

Resulta necesaria una norma legal para proceder a la transformación de la empresa.

1.3. Formes perifràstiques pròpies de la llengua castellana que no funcionen en català.

La presente Ley viene a establecer el ámbito competencial propio y exclusivo del Estado.

Lo dispuesto en este artículo será de aplicación con independencia de que el acreedor sea un particular.

2. Propostes

2.1. En el cas de les formes del paràgraf 1.1, és preferible passar la forma perifràstica a forma simple.

El Ministerio de Educación y Cultura ha de pagar diversas obligaciones procedentes de ejercicios anteriores.

El Ministeri d'Educació i Cultura ha de pagar diverses obligacions procedents d'exercicis anteriors.

Las Jefaturas de Tráfico procederán a anular los citados permisos en los casos previstos en la reglamentación que se recoge en el anexo I.

Les prefectures de Trànsit han d'anul·lar aquests permisos en els casos que estableix el Reglament que recull l'annex I.

Asimismo, se expresarán los derechos que se han cancelado por caducidad, al practicar la inscripción del título.

Així mateix, en inscriure el títol, s'han d'expressar els drets que s'han cancel·lat per caducitat.

Així mateix, quan s'inscrigui el títol, s'han d'expressar els drets que s'han cancel·lat per caducitat.

2.2. En el cas de les formes del paràgraf 1.2, cal respectar la forma original.

Resulta necesaria una norma legal para proceder a la transformación de la empresa.

Cal una norma legal per procedir a la transformació de l'empresa.

2.3. En el cas de les formes del paràgraf 1.3, es pot passar la forma perifràstica a forma simple si no hi ha voluntat de modalització, o es pot usar una forma perifràstica que sigui correcta en català.

La presente Ley viene a establecer el ámbito competencial propio y exclusivo del Estado.

Aquesta Llei estableix l'àmbit competencial propi i exclusiu de l'Estat.

Lo dispuesto en este artículo será de aplicación con independencia de que el acreedor sea un particular.

El que disposa aquest article és aplicable amb independència que el creditor sigui un particular.

Passives

1. Identificació de la qüestió

L'abús de la veu passiva, freqüent en el llenguatge jurídic castellà, dificulta la comprensió del text. Per això, és preferible fer servir la veu activa. Es poden distingir tres casos de veu passiva, que són els més freqüents i que mereixen un tractament diferent.

1.1. Passiva perifràstica

Las condiciones son fijadas en el artículo 3.

1.2. Passiva pronominal

Se establecerán las condiciones y procedimientos [...]

Inicialmente, bajo el concepto de servicio universal de telecomunicaciones, se deberá garantizar, en los términos que reglamentariamente se determinen [...]

1.3. Participis passius

[...] en los términos establecidos en este artículo.

Los casos previstos no incluyen [...]

2. Propostes

2.1. Pel que fa a la passiva perifràstica, es proposa de passar-la a activa.

Las condiciones son fijadas en el artículo 3.

L'article 3 fixa les condicions.

Una altra solució pot ser passar la passiva perifràstica a passiva pronominal.

En defensa de los intereses económicos han sido aprobadas disposiciones normativas de ordenación comercial [...]

En defensa dels interessos econòmics s'han aprovat disposicions normatives d'ordenació comercial [...]

No obstant això, pot ser útil mantenir en català la forma passiva perifràstica en frases amb complements agents llargs o en casos en què convingui mantenir el subjecte de la passiva com a primer element de l'oració.

Esta acción es exigida por la ley escrita, por el principio general de la diligencia necesaria y por un sentido general de justicia o equidad.

Aquesta acció és exigida per la llei escrita, pel principi general de la diligència necessària i per un sentit general de justícia o equitat.

2.2. La passiva pronominal normalment es pot respectar. Cal tenir en compte que pot ser que el redactor vulgui encobrir deliberadament, en alguns casos, la identitat de l'agent.

Exemples de passives pronominals:

Se establecerán las condiciones y procedimientos [...]

Les condicions i els procediments s'estableixen [...] / s'han d'establir [...]

Se ha adoptado la decisión de bajar los salarios de los funcionarios.

S'ha adoptat la decisió d'abaixar els salaris dels funcionaris.

Cal anar amb compte quan al costat d'una construcció de passiva pronominal apareix també el complement agent. Aquesta construcció, que en català s'ha anomenat la *falsa passiva pronominal*, s'ha d'evitar. En aquest cas, es pot passar la frase a la veu activa i convertir l'agent en el subjecte de la frase.

Se establecerán por la Administración las condiciones y procedimientos [...]

L'Administració ha d'establir les condicions i els procediments [...]

En cas que hi hagi moltes passives pronominals o que la construcció sigui confusa, podem passar-la a la veu activa amb subjecte o recórrer a la duplicació amb un pronom feble, al verb *caldre* o a la perífrasi *haver de*.

Exemple de veu activa amb subjecte:

Quan la construcció de passiva pronominal va seguida d'un complement de lloc que fa referència a una norma o una part d'una norma, es pot passar a la veu activa i convertir el complement de lloc en subjecte de l'oració.

b) *Los servicios obligatorios de telecomunicaciones, que se prestarán en todo o parte del territorio, con arreglo a lo que se determina en la sección 3ª de este Título.*

b) Els serveis obligatoris de telecomunicacions, que s'han de prestar en tot el territori o en una part, d'acord amb el que determina la secció 3a d'aquest títol.

Exemple de duplicació amb un pronom feble:

Las condiciones y procedimientos se establecerán por la Administración Central o, en su caso, por los órganos correspondientes de las Comunidades Autónomas con competencia en la materia.

Les condicions i els procediments, els han d'establir l'Administració central o els òrgans corresponents de les comunitats autònomes amb competències en la matèria.

Exemple de *caldre*:

Inicialmente, bajo el concepto de servicio universal de telecomunicaciones, se deberá garantizar, en los términos que reglamentariamente se determinen: [...]

Inicialment, sota el concepte de servei universal de telecomunicacions, cal garantir, en els termes que es determinin per reglament: [...]

Exemple amb la perífrasi *haver de*:

Inicialmente, bajo el concepto de servicio universal de telecomunicaciones, se deberá garantizar, en los términos que reglamentariamente se determinen: [...]

Inicialment, sota el concepte de servei universal de telecomunicacions, s'ha de garantir, en els termes que es determinin per reglament: [...]

Aquests dos darrers exemples sovint són sinònims, tot i que els distingeix un lleuger matís de més necessitat (*caldre*) o de més obligació (*haver de*).

2.3. Els participis passius, es proposa de canviar-los per *que + verb en present* només en els casos en què la norma o disposició legal pot passar a ser subjecte.

Exemple:

En los términos establecidos en este artículo.

En els termes que estableix aquest article.

Però:

Los casos previstos no incluyen [...]

Els casos previstos no inclouen [...]

3. Cal recordar

Mai no s'ha d'utilitzar la forma *ser precis* amb el sentit de necessitat o d'obligació.

Es preciso presentar fotocopia compulsada del DNI para recoger el certificado.

Cal presentar una fotocòpia compulsada del DNI per recollir el certificat.
S'ha de presentar una fotocòpia compulsada del DNI per recollir el certificat.

Gerundis

1. Identificació de la qüestió

En oracions compostes, el gerundi expressa una acció anterior o simultània a l'acció que expressa el verb de l'oració principal (per exemple: la causa, la manera, etc.).

És incorrecte utilitzar el gerundi en els casos següents:

1.1. Gerundi especificatiu o de relatiu

Deberá remitirse el escrito notificando la denuncia.

Podrán pedir anotación preventiva el que en cualquier juicio obtuviese sentencia ejecutoria condenando al demandado, y el que, demandando en juicio ordinario el cumplimiento de cualquier obligación, obtuviera, con arreglo a las leyes, providencia ordenando el secuestro o prohibiendo la enajenación de bienes inmuebles.

Son condiciones generales de la contratación las cláusulas predispuestas cuya incorporación al contrato sea impuesta por una de las partes habiendo sido redactadas con la finalidad de ser incorporadas a una pluralidad de contratos.

1.2. Gerundi de posterioritat o coordinació

La Ley mantiene el concepto amplio de consumidor hasta ahora existente, abarcando tanto a la persona física como a la jurídica que sea destinataria final de los bienes y servicios.

Cuando el Protectorado encuentre indicios racionales de ilicitud penal en la actividad de una fundación, dictará resolución motivada, dando traslado de toda la documentación al Ministerio Fiscal o al órgano jurisdiccional competente, comunicando esta circunstancia a la fundación interesada.

Al pie de todo título que se inscriba en el Registro de la Propiedad pondrá el Registrador una nota, que exprese la calificación realizada, haciendo constar la protección judicial del contenido del asiento.

La anotación preventiva de legados podrá hacerse por convenios entre las partes o por mandato judicial, presentando al efecto en el Registro el título en que se funde el derecho del legatario.

1.3. Gerundi final

Cuando hubiere de hacerse la anotación de legados o de derecho hereditario por mandato judicial, acudirá el interesado al Juez o Tribunal competente exponiendo su derecho, presentando los títulos en que se funde y señalando los bienes que pretenda anotar.

2. Propostes

2.1. Gerundi especificatiu o de relatiu

Deberá remitirse el escrito notificando la denuncia.

S'ha de trametre l'escrit que notifica la denúncia.

Podrán pedir anotación preventiva el que en cualquier juicio obtuviese sentencia ejecutoria condenando al demandado, y el que, demandando en juicio ordinario el cumplimiento de cualquier obligación, obtuviera, con arreglo a las leyes, providencia ordenando el secuestro o prohibiendo la enajenación de bienes inmuebles.

Poden demanar l'assentament preventiu el qui en qualsevol judici obtingui una sentència executòria que condemni el demandat i el qui, havent demandat en judici ordinari el compliment de qualsevol obligació, obtingui, d'acord amb les lleis, una provisió que ordeni el segrest o que prohibeixi l'alienació dels béns immobles.

Son condiciones generales de la contratación las cláusulas predispuestas cuya incorporación al contrato sea impuesta por una de las partes habiendo sido redactadas con la finalidad de ser incorporadas a una pluralidad de contratos.

Són condicions generals de la contractació les clàusules predisposades que una de les parts hagi imposat que s'incorporin al contracte i que hagin estat redactades amb la finalitat de ser incorporades a una pluralitat de contractes.

2.2. Gerundi de posterioritat o coordinació

Cuando el Protectorado encuentre indicios racionales de ilicitud penal en la actividad de una fundación, dictará resolución motivada, dando traslado de toda la documentación al Ministerio Fiscal o al órgano jurisdiccional competente, comunicando esta circunstancia a la fundación interesada.

Quan el Protectorat trobi indicis racionals d'il·licitud penal en l'activitat d'una fundació, ha de dictar una resolució motivada, donar trasllat de tota la documentació al Ministeri Fiscal o a l'òrgan judicial competent, i comunicar aquesta circumstància a la fundació interessada.

La anotación preventiva de legados podrá hacerse por convenios entre las partes o por mandato judicial, presentando al efecto en el Registro el título en que se funde el derecho del legatario.

L'anotació preventiva de llegats es pot fer per conveni entre les parts o per mandat judicial i a aquest efecte s'ha de presentar al Registre el títol en què es fonamenta el dret del legatari.

2.3. Gerundi final

A la frase de gerundi, convé observar-hi, a més de la coordinació amb la idea de la frase inicial, una idea de finalitat, perquè, si no fos així, n'hi hauria prou solucionant-la amb una conjunció copulativa com en els exemples de l'apartat 2.2.

Cuando hubiere de hacerse la anotación de legados o de derecho hereditario por mandato judicial, acudirá el interesado al Juez o Tribunal competente exponiendo su derecho, presentando los títulos en que se funde y señalando los bienes que pretenda anotar.

Quan s'hagi de fer l'anotació de llegats o de dret hereditari per manament judicial, la persona interessada ha de comparèixer davant del jutge o del tribunal competent per exposar-li el seu dret, per presentar-li els títols en què es fonamenti i per assenyalar-li els béns que vol anotar.

Una altra solució possible és expressar-ho amb valor condicional:

Si s'ha de fer l'anotació de llegats o de dret hereditari per manament judicial, la persona interessada ha de comparèixer davant del jutge o del tribunal competent per exposar-li el seu dret, per presentar-li els títols en què es fonamenti i per assenyalar-li els béns que vol anotar.

Terminologia i fraseologia jurídica i administrativa normalitzada

Introducció

El glossari que segueix és un recull de termes i expressions que apareixen sovint en documents administratius (contractes, convenis, etc.) i normatius (lleis, reglaments, decrets, etc.).

El glossari és una eina de suport a la traducció de textos del castellà al català. Per això, les entrades són les formes castellanques (en negreta), i tot seguit hi ha les formes catalanes equivalents (en cursiva i negreta). Entre la forma castellana i la forma catalana hi ha el símbol ↔.

La informació que conté cada article és la següent: la categoria gramatical corresponent, en cursiva (vegeu, una mica més avall, les abreviatures usades); la definició del concepte, redactada en català; en certs casos, una nota amb precisions sobre l'ús de les formes lingüístiques, i exemples contextualitzats en català o en castellà (sovint el mateix exemple traduït en les dues llengües).

Pel que fa a la manera de presentar la informació, cal tenir present que:

1. Si en castellà un mateix concepte s'expressa amb més d'un mot (o més d'una construcció), la informació es concentra en un sol article, i les altres solucions lingüístiques castellanques es posen al seu lloc per ordre alfabètic, tot remetent a l'article que conté la informació amb el signe =.
2. Si en castellà dos conceptes s'expressen amb el mateix mot (o la mateixa construcció), es consignen en dues entrades separades, una per a cada concepte. En aquest cas, es posa un número superindexat al costat de cada entrada.
3. Quan dos conceptes que estan íntimament relacionats s'expressen amb la mateixa paraula castellana, s'han consignat els dos significats dins de la mateixa entrada: tenint present la finalitat del vocabulari s'ha considerat que no era necessari fer dues entrades diferents.
4. Si en català un concepte s'expressa amb més d'un mot (o més d'una construcció), es consignen totes les solucions lingüístiques l'una seguida de l'altra, separades amb una barra inclinada (/). Si hi ha una sola categoria gramatical al final, totes les solucions lingüístiques tenen aquesta categoria gramatical.

En els verbs que tenen un règim verbal determinat (és a dir, un complement introduït per una preposició: *estarse a*, *conocer de*, *recurrir contra*, *recurrir en*, etc.) es consigna a l'entrada amb la preposició. Si hi ha més d'una preposició possible es consigna entre claudàtors amb la conjunció *o* (*desistir a [o de]*).

Abreviatures utilitzades

m	substantiu masculí
f	substantiu femení
adj	adjectiu
adv	adverbi
loc	locució adjectival o adverbial
pl	plural
v tr	verb transitiu
v intr	verb intransitiu
v pron	verb pronominal
ca	català
es	castellà

Equivalències castellà – català

a cuenta loc = por adelantado

a destajo loc ↔ a destall / a escarada / a preu fet / a tasca / a (un) tant alçat loc Dit d'una feina que es fa o contracta a un preu prefixat.

CA: *Anar (o treballar) a destall. Cobrar a preu fet. Contractar (o donar una feina) a tasca. Prendre (o acceptar) una feina a escara. Treballador a escarada.*

a petición de loc ↔ a petició (de) loc Dit de l'actuació que es fa perquè una persona ho encomana o ho demana.

NOTA: No s'ha d'ometre l'article que segueix aquesta construcció, excepte en casos de locucions lexicalitzades.

CA: *A petició de la persona interessada. A petició (o a instància) de part. A petició seva.*

a sabiendas (de) loc ↔ a sabuda (de) / sabent (que) loc Expressió que indica que hom té coneixement de la natura d'allò que fa, sobretot quan és negativa.

CA: *Ho va fer a sabuda que (o sabent que) era una falta. Van vendre productes defectuosos sabent que ho eren.*

a su ruego loc ↔ a petició seva / a precés seus loc Expressió que indica que una actuació la fa algú en nom d'una altra persona si aquesta li ho ha demanat.

CA: *Quan el testador no pugui signar, ho farà a petició seva (o a precés seus) una altra persona.*

a tanto alzado *loc* = **a destajo**

ab intestato *adv* = **abintestato**¹

abintestado -a *adj* = **abintestato**¹

abintestato¹ *adj* ↔ **abintestat -ada / intestat -ada** *adj* Sense haver fet testament.

CA: El Sr. A morí abintestat (o intestat). Successió abintestada. El codi de successions regula la mort intestada.

abintestato² *m* ↔ **abintestat / judici d'abintestat** *m* Procediment judicial destinat a declarar sobre l'herència i l'adjudicació de béns de qui ha mort sense haver fet testament.

abogacía *f* ↔ **advocacia** *f* Ofici d'advocat.

abogado -a *m* i *f* ↔ **advocat -ada** [o **-essa**] *m* i *f* Persona que assessora legalment i defensa els interessos d'altri en causes judicials.

NOTA: En castellà el femení tant pot ser abogada com abogado. En català la forma femenina habitual és advocada i, a diferència del castellà, no es diu advocat per al femení.

abolición *f* ↔ **aboliment** *m* / **abolició** *f* Acció d'abolir.

abolir *v tr* ↔ **abolir** *v tr* Anul·lar lleis, institucions, pràctiques jurídiques, etc., que han quedat obsoletes o que eren lesives contra un col·lectiu.

abrir expediente *loc v* = **expedientar**

abrogar *v tr* = **revocar**

abrogación *f* = **revocación**

abrogativo -a *adj* = **revocatorio -a**

abrogatorio -a *adj* = **revocatorio -a**

absentismo *m* ↔ **absentisme** *m* Fet de residir fora de la localitat on algú té els béns, tot deixant-ne la gestió a un tercer i percebent-ne ingressos mitjançant parceria o arrendament.

absentismo laboral *m* ↔ **absentisme laboral** *m* Absència del lloc de treball.

absolución *f* ↔ **absolució** *f* Acció d'absoldre; acabament d'un procés amb un pronunciament que eximeix la persona demandada o acusada; resolució judicial en què es decideix la no-actuació de la pretensió punitiva.

CA: El jutge va determinar l'absolució de l'acusat.

absolutorio -a *adj* ↔ **absolutori** -òria *adj* Dit de la resolució, etc., que absol.

CA: *Sentència absolutòria. Dictamen absolutori.*

absolver *v tr* ↔ **absoldre** *v tr* Un jutge o un tribunal, considerar innocent algú perquè no se n'ha provat la culpabilitat.

CA: *Absoldre un reu. L'acusada va ser absolta.*

abusivo -a *adj* ↔ **abusiu** -iva *adj* Dit d'allò que constitueix un abús.

CA: *Clàusula abusiva.*

acatamiento *m* = **acato**

acatar *v tr* ↔ **acatar** *v tr* Seguir o obeir de manera respectuosa la llei, una autoritat, etc.

acato *m* ↔ **acatament** *m* Acció d'acatar.

aceptador -a *m i f* = **aceptante**

aceptante *m i f* ↔ **aceptador** -a / **aceptant** *m i f* Persona que s'obliga a pagar una lletra de canvi.

accidente en el trayecto *m* ↔ **accident en el trayecte** / **accident in itinere** *m* Accident laboral que té lloc anant a la feina o tornant-ne, o durant l'exercici de certes funcions sindicals.

accidente in itinere *m* = **accidente en el trayecto**

acción confesoria *f* ↔ **acció confessòria** *f* Acció que correspon al propietari de la finca dominant o al titular de la servitud per protegir el seu dret enfront d'algú que el discuteix.

acción negatoria *f* ↔ **acció negatòria** *f* Acció per mitjà de la qual el propietari d'una finca pot fer cessar les pertorbacions il·legítimes del seu dret que no siguin objecte de l'acció reivindicatòria i exigir que no se'n tornin a produir en el futur.

acción reivindicatoria *f* ↔ **acció reivindicatòria** *f* Acció del propietari no posseïdor d'un bé contra el posseïdor no propietari per tal de fer reconèixer el seu dret a la propietat i aconseguir-ne la restitució.

acervo comunitario *m* ↔ **cabal comunitari** *m* Conjunt del dret comunitari vigent que accepta un nou estat en entrar a formar part de la Unió Europea.

acordar *v tr* ↔ **acordar** *v tr* Decidir una cosa per acord.

acoso *m* ↔ **assetjament** *m* Maltractament sistemàtic i continuat vers algú.

NOTA: N'hi ha de diversa mena: *assetjament psicològic, assetjament escolar, assetjament immobiliari, assetjament sexual*, etc.

acreedor -a *m i f* ↔ **creditor -a** *m i f* Persona física o jurídica vers la qual hom té un deute; persona física o jurídica a favor de la qual es constitueix una obligació de manera que té dret a exigir el compliment del deute i anar contra el patrimoni del deutor en cas d'incompliment.

acta *f* ↔ **acta** *f* Document que atesta els fets o les intervencions d'un acte —i, en reunions deliberatives, els acords presos—, per tal que en quedi constància.
CA: L'acta de la reunió. Una acta notarial. Acta de naixement.

acta de apeo *f* ↔ **acta de delimitació** *f* Document en què s'acredita que s'ha delimitat un terreny.

actas *f pl* = autos

acto de conciliación *f* ↔ **acte de conciliació** *m* Acte jurisdiccional voluntari, generalment previ a un procés judicial o administratiu, per establir un acord directe entre les parts.

actor -a *m i f* = demandante

actuaciones *f pl* = autos

actuar (contra) *v intr* = proceder (contra)

acudir en *v intr* = recurrir en

acuerdo *m* ↔ **acord** *m* Decisió sobre un afer presa entre dues o més parts.

acumulación de actuaciones [o de autos, o de causas, o de procesos] *f* ↔ **acumulació d'actuacions [o de causes, o de processos]** *f* Fet d'ajuntar dos o més processos ja iniciats que tenen entre ells una vinculació jurídica substancial, cosa que permet formar-ne un de sol, per tal que siguin resolts en una mateixa sentència.

acusación¹ *f* ↔ **acusació** *f* / **acusament** *m* / **incriminació** *f* / **inculpació** *f* Acció d'acusar.

acusación² *f* ↔ **acusació** *f* En un judici, part acusadora.

acusado -a *m i f* ↔ **acusat -ada** / **inculpat -ada** *m i f* Persona contra la qual és dirigida una acusació.

acusar *v tr* ↔ **acusar** / **incriminar** / **inculpar** *v tr* Indicar que algú ha comès un delictes o una falta i fer els tràmits perquè sigui jutjat.

acuse de recibo *m* ↔ **acusament de recepció** / **avís de rebuda** / **justificant de recepció** *m*
 Escrit signat en què es declara haver rebut una tramesa, una carta, etc.

adelantar *v tr* = anticipar

adelanto *m* = anticipo

adeudar *v tr* ↔ **deure** *v tr* Tenir pendent de pagar una quantitat de diners.

ES: *La empresa adeuda a los empleados dos mensualidades.*

CA: *L'empresa deu als treballadors dues mensualitats.*

adeudo *m* = deuda

adición *f* ↔ **adició** *f* Acció i efecte d'adir.

adir *v tr* ↔ **adir** *v tr* Acceptar una herència.

administrativista *m i f* ↔ **administrativista** *m i f* Jurista especialitzat en dret administratiu.

admisión a trámite *f* ↔ **admissió a tràmit** *f* Acció d'admetre a tràmit.

admitir a trámite *loc v* ↔ **admetre a tràmit** *loc v* Un òrgan judicial o administratiu, acceptar un document per tal de tramitar-lo.

adopción *f* ↔ **adopció** *f* / **afillament** *m* Acció d'adoptar.

adoptable *m i f* ↔ **adoptable** *m i f* Persona susceptible de ser adoptada.

adoptando -a *m i f* ↔ **adoptand -a** *m i f* Persona que està en procés de ser adoptada per algú.

adoptante *m i f* ↔ **adoptant** *m i f* Persona que n'adopta una altra.

adoptar *v tr* ↔ **adoptar** / **afillar** *v tr* Una persona adulta, passar a tenir sota la seva responsabilitat un o una menor que no és fill natural seu i convertir-lo a efectes legals en fill seu.

adoptivo -a *adj* ↔ **adoptiu -iva** *adj* Relatiu o pertanyent a l'adopció.

aduana *f* ↔ **duana** *f* Administració encarregada de percebre els drets sobre certes mercaderies a l'entrada i a la sortida d'un territori i d'impedir la circulació de productes prohibits.

aduanar *v tr* ↔ **duanar** *v tr* Fer els tràmits perquè una mercaderia surti de la duana i pagar-ne els drets corresponents.

aduanero -a¹ *m i f* ↔ *duaner* -a *m i f* Treballador o treballadora d'una duana.

aduanero -a² *adj* ↔ *duaner* -a *adj* Relatiu o pertanyent a la duana.

advertencia¹ *f* ↔ *advertència* *f* Comunicació feta per una autoritat en què indica a algú que faci o no faci alguna cosa amb relació a un procés o un afer, indicant que, en cas de no obeir, pot ser penat, multat, perseguit legalment, etc.

advertencia² *f* ↔ *advertiment* *m* Comunicació feta per una autoritat en què indica a algú que faci o no faci alguna cosa amb relació a un procés o un afer, però sense indicar que, en cas de no obeir, pot ser penat, multat, perseguit legalment, etc.

afianzado -a *m i f* = *avalado* -a

afianzador -a *m i f* = *avalador* -a

afianzamiento *m* = *aval*

afianzar *v tr* = *aval*

aforador -a *m i f* ↔ *aforador* -a *m i f* Persona que afora.

aforado -a *m i f* ↔ *aforat* -*ada* *m i f* Persona sotmesa a una jurisdicció privilegiada.

aforamiento *m* ↔ *aforament* *m* Acció d'aforar.

aforar *v tr* ↔ *aforar* *v tr* Reconèixer, pesar o mesurar gèneres o mercaderies per tal d'establir el pagament de drets de duana.

aforo *m* = *aforamiento*

agotar *v tr* ↔ *esgotar* / *exhaurir* *v tr* Acabar-se la possibilitat de presentar més recursos en una via.

CA: *Esgotar* (o *exhaurir*) *la via administrativa, judicial, diplomàtica*.

agravio *m* ↔ *greuge* *m* Perjudici que hom causa a una persona en els seus drets o interessos, sobretot si és ofenós o injuriós.

agresión *f* ↔ *agressió* *f* Acció no justificada legalment contra els béns o els drets d'una persona, en especial contra la seva integritat física.

agresor -a *m i f* ↔ *agressor* -a *m i f* Persona que agredeix.

ahijar *v tr* = *adoptar*

ajustarse a derecho *v pron* ↔ *ajustar-se a dret* *v pron* Un fet, estar d'acord amb la llei.

alarde *m* ↔ **alarde** *m* Revisió que es fa en un jutjat o en un tribunal sobre l'estat de tramitació de plets i causes.

albacea testamentario -a *m* i *f* ↔ **executor** -a **testamentari** -ària / **marmessor** -a / **testamentari** -ària *m* i *f* Persona nomenada pel causant perquè tingui cura de complir i executar la seva darrera voluntat.

albaceazgo *m* ↔ **marmessoria** *f* Càrrec de marmessor o marmessora.

alcance *m* ↔ **dèficit comptable** *m* Saldo en contra dels comptes duts per les persones encarregades dels fons públics.

alegación¹ *f* ↔ **al·legació** *f* Acció d'al·legar.

alegación² *f* = **alegato**

alegal *adj* ↔ **alegal** *adj* Dit d'allò que no és previst a la legislació.

alegalidad *f* ↔ **alegalitat** *f* Condició d'alegal.

alegar *v* *tr* ↔ **al·legar** *v* *tr* En un procés, exposar fets o raonaments jurídics que justifiquen una petició o una pretensió jurídica.

CA: *Al·legar indefensió. Per justificar l'ajornament de la vista, l'advocat va al·legar que no havia tingut temps de preparar-la.*

alegato *m* ↔ **al·legació** *f* / **al·legat** *m* Escrit o exposició oral en què un lletrat o una lletrada exposa les raons que serveixen de fonament de dret per a la seva posició.

alevosamente *adv* ↔ **traïdorament** *adv* Amb traïdoria.

alevosía *f* ↔ **traïdoria** *f* Circumstància agreujant en un delictes contra les persones que consisteix a assegurar-se especialment de no córrer cap risc provinent de la defensa que pogués fer la víctima.

ES: *El juez estima que los acusados obraron con alevosía. Atacar a alguien con nocturnidad y alevosía.*

CA: *El jutge estima que els acusats van obrar amb traïdoria. Atacar algú amb nocturnitat i traïdoria.*

alevoso -a *adj* ↔ **traïdorenc** -a *adj* Relatiu o pertanyent a la traïdoria.

alienació *f* ↔ **alienació** *f* Acció d'alienar.

alienar *v* *tr* ↔ **alienar** *v* *tr* Fer passar a altri la propietat, el domini d'alguna cosa.

alijo *m* ↔ **comís** *m* / **mercaderies de contraban** *f* *pl* Conjunt de mercaderies prohibides o introduïdes en un país de manera il·legal.

allanamiento a la demanda *m* ↔ **aplanament a la demanda / assentiment a la demanda**
m Acció d'assentir a la demanda.

allanamiento de morada *m* ↔ **violació de domicili** *f* Delicte consistent a entrar en un domicili sense autorització o a romandre-hi contra la voluntat de qui n'és propietari o inquilí.

allanarse a la demanda *v pron* ↔ **aplanar-se a la demanda** *v pron* / **assentir a la demanda** *v intr* La persona demandant, acceptar els fets o parts dels fets de la demanda; donar la conformitat a les pretensions de la demanda.

alquilar *v tr* = **arrendar**

alquiler *m* = **arriendo**

alta *f* ↔ **alta** *f* Situació laboral d'una persona que, havent estat de baixa, deixa d'estar-ho i es reincorpora al seu lloc de treball.
CA: *Donar l'alta a algú.*

alto cargo *m i f* ↔ **alt càrrec** *m i f* Persona que ocupa o exerceix un càrrec d'alta responsabilitat dins d'una organització pública o privada.

alzada *f* ↔ **alçada** *f* / **recurs d'alçada** *m* Recurs administratiu interposat contra una resolució feta per l'administració pública que es formula davant el superior jeràrquic de qui la va dictar.

alzamiento de bienes *m* ↔ **aixec / aixec de béns / aixecament de béns / alçament de béns**
m Provocació voluntària d'una situació d'insolvència econòmica amb la finalitat de perjudicar els creditors.

amigable composición *f* = **arreglo amistoso**

amillaramiento *m* ↔ **amillament** *m* Padró de béns, generalment immobles, d'aquells municipis en què encara no s'ha fet el cadastre.
 NOTA: És un terme històric.

amojonamiento *m* = **deslinde**

amojonar *v tr* = **deslindar**

amonestación *f* ↔ **amonestació** *f* / **amonestament** *m* Sanció verbal o escrita mitjançant la qual s'informa un treballador, una treballadora, un lletrat, una lletrada, etc., d'una falta lleu que ha comès, per tal que modifiqui el seu comportament.

amonestamiento *m* = **amonestación**

amonestar *v tr* ↔ **amonestar** *v tr* Fer una amonestació a algú.

antecedentes penales *m pl* ↔ **antecedents penals** *m pl* Relació de condemnes penals que s'han dictat contra una persona.

anticipar *v tr* ↔ **avançar** / **bestreure** *v tr* Pagar diners a algú abans del moment que toca fer-ho.

anticipo *m* ↔ **acompte** *m* / **avançament** *m* / **bestreta** *f* Diners que es paguen per endavant.

antijuridicidad *f* ↔ **antijuridicitat** *f* Característica d'una acció que fa que pugui ser considerada contrària a dret.

anulación *f* ↔ **anul·lació** *f* Acció d'anul·lar.

anular *v tr* ↔ **anul·lar** *v tr* Fer nul un procés, un judici, una sentència, una resolució, etc.

año civil *m* ↔ **any civil** *m* Període d'un any que va des de l'1 de gener fins al 31 de desembre, ambdós inclosos.

año natural *m* ↔ **any natural** *m* Període que va des d'un dia fins al mateix dia de l'any següent.

aparcería *f* ↔ **parceria** *f* Contracte d'explotació agrícola o agropecuària pel qual la persona propietària cedeix l'ús temporal de la terra a algú i rep en compensació part dels productes o fruits.

aparcerero -a *m i f* ↔ **parcer -a** *m i f* Persona que porta una terra en contracte de parceria.

apátrida *m i f* ↔ **apàtrida** *m i f* Persona que no té nacionalitat o que l'ha perduda sense adquirir-ne una altra, la situació jurídica de la qual és determinada per la legislació de l'estat on resideix.

apatridia *f* ↔ **apàtridia** *f* Condició d'apàtrida.

apear *v tr* = **deslindar**

apelable *adj* = **recurrible**

apelación *f* = **recurso**

apelante *m i f* = **recurrente**

apelar contra *v intr* = **recurrir contra**

apeo *m* = **deslinde**

aplazamiento *m* ↔ **ajornament** *m* / **posposició** *f* Acció d'ajornar.

aplazar *v tr* ↔ **ajornar** / **posposar** *v tr* Deixar una reunió, una vista, unes eleccions, etc., per a un dia posterior al previst inicialment.

apostilla *f* ↔ **postil·la** *f* Declaració estandarditzada que s'estampa en documents administratius i judicials per tal que tinguin valor en un altre país.

apremiante *adj* ↔ **comminatori** *-òria* / **constrenyedor** *-a* *adj* Que constreny.

apremiar *v tr* ↔ **comminar** / **constrènyer** *v tr* Un jutge, un tribunal, etc., obligar algú a fer alguna cosa en virtut de la seva autoritat, i amb risc de pena en cas d'incompliment.

NOTA: El verb *comminar* té un sentit més genèric i, per això, com a terme específic se sol usar *constrènyer*.

CA: *Constrènyer (o comminar) algú a fer una cosa. El van comminar a acatar la llei.*

apremio *m* ↔ **comminació** *f* / **constrenyiment** *m* Acció de constrènyer.

NOTA: El substantiu *comminació* té un sentit més genèric i, per això, com a terme específic se sol usar *constrenyiment*.

ES: *Providencia de apremio. Procedimiento de apremio. Por vía de apremio.*

CA: *Provisió (o providència) de constrenyiment. Procediment de constrenyiment. Per via de constrenyiment.*

aprobación *f* ↔ **aprovació** *f* Acció d'aprovar.

aprobar *v tr* ↔ **aprovar** *v tr* Un organisme amb capacitat decisòria, executiva o legislativa, activar legalment una llei, una mesura legal o administrativa, uns estatuts, etc., després d'una deliberació, de manera que esdevé vigent.

CA: *Aprovar una llei, un reglament. El govern va aprovar una mesura excepcional.*

arancel *m* ↔ **aranzel** *m* Impost que es paga pels productes importats o exportats.

arancelario *-a* *adj* ↔ **aranzelari** *-ària* *adj* Relatiu o pertanyent als aranzels.

arbitraje *m* ↔ **arbitratge** *m* Decisió sobre una qüestió o un conflicte jurídic presa per una o diverses persones que no són jutges ordinaris ni actuen com a òrgans normals del poder judicial.

arbitraje de equidad *m* ↔ **arbitratge d'equitat** *m* Arbitratge en el qual la decisió es fonamenta en l'ús i els costums professionals del lloc on ocorren els fets del litigi.

arbitral *adj* ↔ **arbitral** *adj* Relatiu o pertanyent a l'arbitratge.

archivar *v tr* ↔ **arxivar** *v tr* Guardar un document en un arxiu.

CA: *Arxiveu les factures per anys.*

archivo *m* ↔ **arxiu** *m* Conjunt de la documentació produïda i rebuda per un organisme públic, un jutjat, una entitat, una empresa, una família, etc., com a resultat de la seva activitat, conservada en previsió d'un ús jurídic o històric.

CA: *Guardar un document a l'arxiu. Custodiar un arxiu. Arxiu capitular, parroquial. Arxiu de protocols (o arxiu notarial).*

arras *f pl* ↔ **arres** *f pl* Quantitat de béns fungibles o suma de diners que quan es fa un contracte una part lliura a l'altra en garantia del compliment de les obligacions concretes.

arras confirmatorias *f pl* ↔ **arres confirmatòries** *f pl* Arres que, un cop lliurades, impossibiliten les parts de desdir-se del contracte.

arrastrar los autos *v tr* ↔ **avocar la causa** *v tr* Atreure el coneixement o la resolució d'una causa.

arreglar *v tr* = **normar**

arreglo amistoso *m* ↔ **amigable composició** *f* / **arreglo amistós** *m* Resolució d'una discrepància entre assegurança i beneficiari respecte a la prestació, pactada pels mateixos interessats o per mitjà de terceres persones, la qual no està condicionada a normes legals o contractuals sinó a l'equitat de qui pren la decisió.

arreglo internacional *m* ↔ **arreglo internacional** *m* Conveni atorgat per dos o més estats amb la finalitat de modificar o complementar una relació jurídica prèviament establerta entre ells.

arreglo judicial *m* ↔ **arreglo judicial** *m* Solució dels litigis entre subjectes de dret internacional mitjançant un tribunal internacional.

arrendación *f* = **arriendo**

arrendador *-a m i f* ↔ **arrendador** *-a m i f* Persona que deixa un bé a una altra en arrendament.

arrendamiento *m* = **arriendo**

arrendar *v tr* ↔ **arrendar** / **llogar** *v tr* Posar un bé, generalment immoble, a disposició d'una persona que no n'és propietària durant un temps determinat perquè en faci ús a canvi d'un pagament al propietari.

arrendatario *-a m i f* ↔ **arrendatari** *-ària / inquilí* *-ina / llogater* *-a m i f* Persona que rep en arrendament un bé d'una altra.

arrendaticio -a *adj* ↔ **arrendatari -ària / arrendatici -ícia** *adj* Relatiu o pertanyent a l'arrendament.

arrestar *v tr* ↔ **arrestar / retenir** *v tr* Fer pres algú perquè és sospitós o està acusat d'un delicte, abans de posar-lo a disposició judicial.

arresto¹ *m* ↔ **arrest** *m* Acció d'arrestar.

arresto² *m* ↔ **arrest** *m* Pena consistent a privar de llibertat una persona, generalment durant un període breu.

CA: *Arrest domiciliari, de cap de setmana. Arrest major, arrest menor. Arrest governatiu.*

arriendo *m* ↔ **arrendament / llogament / lloguer** *m* Acció d'arrendar; quantitat de diners que es paga o es cobra per arrendar un bé; preu convingut per arrendar un bé.
NOTA: El mot *llogament* (castellà *alquilamiento*) bàsicament indica el fet de llogar, no pas allò que es paga.

asegurado -a *m i f* ↔ **assegurat -ada** *m i f* Persona el risc de la qual és cobert per una assegurança.

asegurador -a *m i f* ↔ **asegurador -a** *m i f* Entitat que, en una assegurança, assumeix el cobriment de riscos de tercers.

NOTA: Per referir-se a l'empresa se sol usar el nom femení *aseguradora* (castellà *aseguradora*).

asentamiento *m* = **asiento**

asentar *v tr* ↔ **assentar** *v tr* Fer un assentament.

asesinar *v tr* ↔ **assassinar** *v tr* Matar algú amb intenció, traïdoria, encrueliment, etc.

asesinato *m* ↔ **assassinat** *m* Acció i delicte d'assassinar.

asiento *m* ↔ **assentament** *m* Anotació que es fa als llibres del registre civil, el registre de la propietat, als llibres de comptabilitat, etc.

asignatario -a *m i f* ↔ **assignatari -ària** *m i f* Persona a la qual hom assigna l'herència o el llegat.

asunción de deuda *f* ↔ **assumpció de deute** *f* Acte de fer-se càrrec d'un deute d'una altra persona, d'acord amb el creditor.

atestiguación *f* = **testificació**

atestiguar *v tr* = **testificar**

audiencia¹ *f* ↔ **audiència** *f* Sessió pública d'un tribunal de justícia.

NOTA: També es refereix al moment concret en què algú exposa alguna cosa en un procés judicial i és escoltat pel jutge o pel tribunal.

audiencia² *f* ↔ **audiència** *f* Tribunal de justícia col·legiat, generalment amb caràcter d'instància suprema, que té jurisdicció sobre un territori.

CA: *Audiència provincial, territorial, nacional.*

auditar *v tr* ↔ **auditar** *v tr* Fer una auditoria a una empresa, un organisme governamental, etc.

auditor *-a m i f* ↔ **auditor** *-a m i f* Persona o empresa que fa auditories.

auditoría *f* ↔ **auditoria** *f* Examen de la situació econòmica d'una entitat a fi de comprovar si el seu estat patrimonial o financer reflecteix la realitat.

autenticación de firma *f* ↔ **autenticació de firma / autenticació de signatura** *f* Acte per mitjà del qual una persona autoritzada legalitza una firma perquè tingui plens efectes jurídics.

auto *m* ↔ **interlocutòria** *f* Resolució judicial que generalment decideix una incidència en un procés i no pas les qüestions de fons, que han de ser resoltes per mitjà de sentència.

NOTA: En castellà té un ús molt general, i sovint la traducció al català pot ser diversa.

ES: *Auto de comparecencia. Auto de sobreseimiento. Auto de detención. Auto interlocutorio. Auto de prisión.*

CA: *Citació. Resolució de sobreseïment. Document de detenció. Interlocutòria. Resolució de presó.*

autonomía conflictual *f* ↔ **autonomia conflictual** *f* Llibertat de les parts a l'hora de designar la llei que ha de regir una relació contractual.

autos *m pl* ↔ **actuacions** *f pl* Conjunt d'actes i documents que integren la tramitació d'un procediment judicial, d'un expedient administratiu, etc.

NOTA: Per a l'expressió *día de autos*, vegeu aquesta entrada.

aval *m* ↔ **aval** *m* Compromís pel qual una persona física o jurídica respon de la solvència econòmica d'una altra, de manera que es fa càrrec dels possibles deutes que pugui tenir en un futur; acte mitjançant el qual es constitueix aquest compromís; document en què es consigna aquest compromís.

avalado *-a m i f* ↔ **avalat** *-ada m i f* Persona que és avalada per algú altre.

avalador *-a m i f* ↔ **avalador** *-a m i f* Persona o entitat que presenta un aval a favor d'algú.

aval *v tr* ↔ **aval** *v tr* Donar aval per a algú.

avalista *m i f* = **avalador** -a

avocar los autos *v tr* = **arrastrar los autos**

baja *f* ↔ **baixa** *f* Situació laboral d'una persona que, a causa d'una dolença, d'una malaltia, d'un accident, etc., està eximida de treballar però alhora percep el salari.

baja temeraria *f* ↔ *f.* **baixa temerària**

bajo *prep* = **so**

baldío *m* ↔ **empriu** *m* Dret d'aprofitament comunal de determinats béns rústics, en general pastures, boscos i aigües, que tenen els veïns d'un poble o comunitat rural.

bancarrota *f* = **quiebra**¹

bastantear *v tr* ↔ **validar** *v tr* Verificar una procura per tal de comprovar si és suficient jurídicament per intervenir en una actuació judicial o administrativa.

bastanteo *m* ↔ **validació** *f* Acció de validar una procura; document judicial on es fa constar aquesta acció.

beneficiario -a *m i f* ↔ **beneficiari** -ària *m i f* Persona que rep una compensació en cas que un assegurat pateixi una contingència prevista en l'assegurança.

beneficio *m* = **ganancia**

bien *m* ↔ **bé** *m* Tot allò de què hom pot disposar jurídicament per treure'n un profit o una utilitat.

bien comunal *m* ↔ **bé comunal** / **bé del comú** *m* Bé aprofitat i fruit exclusivament per la comunitat de veïns del municipi al qual pertany.

NOTA: Si és un terreny s'anomena *empriu* (castellà *ejido*).

bien concejil *m* = **bien comunal**

bien de dominio público *m* ↔ **bé de domini públic** / **bé demanial** / **demani** *m* Bé que pertany a una entitat pública i és destinat directament al compliment d'un fi públic propi del seu titular.

bien demanial *m* = **bien de dominio público**

bien inmueble *m* ↔ *bé immobile / bé seent / bé arrel* *m* Bé que té una situació fixa i que no pot traslladar-se d'una banda a una altra.

bien mostrenco *m* ↔ *bé vagant* *m* Bé moble o semovent que es troba sense cap titular de domini.

bien mueble *m* ↔ *bé moble / bé movent* *m* Bé que no té una situació fixa i que pot traslladar-se d'una banda a una altra.

bien raíz *m* = **bien inmueble**

bien relicto *m* ↔ *bé relicte* *m* Bé que una persona deixa en vida o que ha deixat en morir.

bien sediente *m* = **bien inmueble**

bien semoviente *m* ↔ *bé semovent* *m* Bé moble capaç de moure's per si mateix.

blanquear *v tr* ↔ *blanquejar* *v tr* Fer blanqueig de diners.

blanqueo de dinero *m* ↔ *blanqueig de diner* *m* Conjunt d'operacions que possibiliten un ús legal de diners obtinguts il·legalment.

buena fe *f* ↔ *bona fe* *f* Manera d'actuar honesta i lleial de cada part en l'establiment de contractes, acords, etc.

brocárdico *m* ↔ *brocard* *m* Axioma legal o regla general de dret.

NOTA: Sovint s'expressa amb una sentència llatina (per exemple, *in dubio pro reo* 'en cas de dubte, cal sentenciar a favor de l'acusat').

bullying *m* ↔ *assetjament escolar* *m* Acció de sotmetre un company d'escola a un maltractament físic o psicològic sistemàtic i continuat, el qual pot provocar-li problemes físics i psicològics.

busca y captura *f* ↔ *crida i cerca* *f* Ordre donada per un jutjat al govern perquè persegueixi i arresti un delinqüent.

cancelación *f* ↔ *cancel·lació* *f* Acció de cancel·lar.

cancelar *v tr* ↔ *cancel·lar* *v tr* Invalidar o anul·lar una inscripció registral, una nota comptable, etc.

capacidad de obrar *f* ↔ *capacitat d'actuar / capacitat d'obrar* *f* Aptitud plena d'una persona per ser titular de drets i obligacions i poder-los exercir, que generalment s'adquireix amb la majoria d'edat.

carear *v tr* ↔ **acurar** *v tr* Aplegar dues o més persones que fan afirmacions contradictòries sobre un fet en un mateix espai per treure'n la veritat.

ES: *Carear a dos testigos.*

CA: *Acurar dos testimonis.*

careo *m* ↔ **acurament** *m* Acció d'acurar.

cárcel *f* ↔ **càrcer** *m* / **centre penitenciari** *m* / **presó** *f* / **presidi** *m* Edifici on són recloses les persones condemnades a pena de presó.

carga *f* ↔ **càrrega** *f* / **gravamen** *m* Obligació que afecta un bé en benefici d'una tercera persona.

CA: *Un solar lliure de càrregues. La casa té dues càrregues.*

carga de la prueba *f* ↔ **càrrega de la prova** *f* En un procés, obligació que correspon a la part demandant de provar els fets constitutius del seu dret, i a la part demandada de provar els fets impeditius, extintius o excloents d'aquell dret.

cargos *m pl* ↔ **càrrecs** *m pl* Fets delictius que conformen, en conjunt, una acusació.

CA: *Està acusat de diversos càrrecs. Presentar càrrecs contra algú. Retirar els càrrecs.*

casación *f* ↔ **cassació** *f* Acció de cassar.

casar *v tr* ↔ **cassar** *v tr* Un tribunal superior, anul·lar i deixar sense efecte una sentència judicial definitiva dictada per un tribunal ordinari quan la sentència no s'ajusta a la llei.

castigar *v tr* = **condenar**

castigo *m* = **condena**

catastro *m* ↔ **cadastre** *m* Documentació relativa a la identificació de les propietats immobles.

cauce *m* = **vía**

caución *f* = **fianza**

caucionar *v tr* = **avaluar**

caudal hereditario *m* ↔ **cabal hereditari** *m* Conjunt de béns i drets d'una persona difunta que és matèria d'herència.

causa *f* = **proceso**¹

causa de pedir ↔ **raó petitòria** *f* Fonament de la petició processal que es formula a la demanda.

causahabiente *m i f* ↔ **drethavent / causahavent** *m i f* Persona física o jurídica que té un dret derivat o transmès d'una altra.

causante *m i f* = heretante

causar baja (de) [o (en)] *loc v* ↔ **plegar (de)** *v intr* / **ser baixa (de)** *loc v* Deixar de treballar per a altri; deixar de ser membre d'un organisme.

causar estado *loc v* ↔ **causar estat** *loc v* Una resolució, esdevenir definitiva, de manera que no pot ser objecte de recurs.

cautelar *adj* ↔ **cautelar** *adj* Dit de la mesura o decisió presa per un jutge o una jutgessa o un tribunal destinada a evitar un fet que, en cas que es dugués a terme, dificultaria un procés judicial, una investigació, etc.

CA: *Mesures cautelars. Demanar la suspensió cautelar d'activitats. Procediment cautelar.*

celebrar *v tr* ↔ **celebrar / fer** *v tr* Dur a terme un acte formal, sovint establert o regulat legalment, en què participen diverses persones.

NOTA: Sovint es fa un ús abusiu del verb *celebrar* en contextos en què es poden usar més naturalment alternatives com *fer* o *dur a terme* (per exemple, *fer un dinar* i no pas *celebrar un dinar*). Per a l'expressió castellana *celebrar un contrato* es poden usar formes com *concertar*, *formalitzar* o *subscriure un contracte*.

censatario -a *m i f* = enfiteuta

centro penitenciario *m* = càrcel

certificado *m* ↔ **certificat** *m* Document expedit per una persona autoritzada legalment que dóna fe d'un fet, del contingut d'un document o de les circumstàncies que consten en arxius, en registres, en llibres d'actes, etc.

cesamiento *m* = cese

cesar *v intr* ↔ **cessar** *v intr* Deixar un càrrec.

NOTA: Quan algú deixa un càrrec, *cessa en el càrrec*; i, si és un superior que l'en fa fora, cal dir-ne *destituir*, *rellevar*, *revocar*, *separar* o *remoure*.

CA: *Va cessar d'entrenador (o com a entrenador) fa un any. Ordre per la qual es disposa que el Sr. A cessi com a gerent. La junta va fer cessar dos consellers.*

cese *m* ↔ **cessament** *m* Acció de cessar.

circular *f* ↔ **circular** *f* Comunicat adreçat a diverses persones amb la mateixa redacció.

circunstancia *f* ↔ **circumstància** *f* Motiu que, en concórrer en un fet delictiu, anul·la o modifica el grau de responsabilitat original i, inherentment, la penalitat.

circunstancia agravante *f* ↔ **circumstància agreujant** *f* Circumstància que agreuja la responsabilitat criminal.

circunstancia atenuante *f* ↔ **circumstància atenuant** *f* Circumstància que fa minvar la responsabilitat criminal.

circunstancia eximente *f* ↔ **circumstància eximent** *f* Circumstància que allibera de la responsabilitat criminal.

citación *f* ↔ **citació** *f* Acció de citar; document judicial on es fa constar aquesta acció.
 NOTA: Per als tipus específics de citació, vegeu les construccions amb *citar*. En català, el document també es pot dir *compareixença*, però és més precís *citació*.

citar *v tr* ↔ **citar** *v tr* Fer comparèixer algú en un judici o en qualsevol altre acte, mitjançant notificació emesa per un jutge o un tribunal, perquè presti declaració o testimoni, presenti documentació, faci un pagament, sigui interrogat, etc.

citar a comparecencia *v tr* ↔ **citar a dia cert** *v tr* Citar una persona perquè comparegui davant un jutge o un tribunal un dia i una hora fixats.

citar de remate *v tr* ↔ **citar a execució** *v tr* Citar a termini un deutor demandat perquè comparegui en un judici executiu, una vegada practicada la diligència d'embargament dels seus béns.

citatorio *-a adj* ↔ **citatori** *-òria adj* Que serveix per citar.

clandestinidad *f* ↔ **clandestinitat** *f* Condició de clandestí.

clandestino *-a adj* ↔ **clandestí** *-ina adj* Dit d'allò que és fet d'amagat perquè és il·legal o il·lícit.

cláusula *f* ↔ **clàusula** *f* En un contracte, un testament, etc., cadascuna de les parts o les disposicions de què consta, generalment numerades, on es consignen les diverses qüestions que conformen el contingut del document.

coartación *f* ↔ **coartació** *f* Acció de coartar.

coartada *f* ↔ **coartada** *f* Prova amb què algú demostra que ha estat absent del lloc d'un delictu en el moment d'haver estat comès.

coartar *v tr* ↔ **coartar** *v tr* Restringir o reduir la llibertat d'acció, els drets bàsics, etc.
 CA: *Coartar la llibertat. En alguns països la llibertat de moviments està coartada.*

código *m* ↔ **codi** *m* Text de dret positiu concebut amb un criteri unitari i sistemàtic que regula una determinada branca del dret.

NOTA: També es diu de la llei que regula, seguint el model del codi, una especialitat que forma part d'una branca jurídica.

CA: *Codi penal, civil, processal, de comerç, de successions, de família, de dret canònic. Complir el codi de circulació.*

codicilo *m* ↔ **codicil** *m* Disposició d'última voluntat en la qual, sense solemnitats especials, hom modifica, aclareix o revoca el que ha establert en testament.

coercer *v tr* ↔ **coercir** *v tr* Obligar algú a fer alguna cosa en contra de la seva voluntat.

CA: *El van coercir a renunciar.*

coerción *f* ↔ **coerció** *f* Acció de coercir.

coercitivo *-a adj* ↔ **coercitiu** *-iva adj* Que coerceix.

cohecho *m* ↔ **suborn de funcionari [o d'autoritat, etc.]** *m* Delicte que comet un funcionari, una autoritat, etc., quan fa o deixa de fer un acte relacionat amb l'exercici de les seves funcions a canvi de regals, oferiments o promeses; delicte que comet algú quan indueix un funcionari a fer o deixar de fer un acte relacionat amb l'exercici de les seves funcions a canvi de regals, oferiments o promeses.

coheredero *-a m i f* ↔ **cohereu** *-eva m i f* Hereu o hereva conjuntament amb un altre o amb uns altres.

colegatario *-a m i f* ↔ **col·legatari** *-ària m i f* Legatari o legatària conjuntament amb un altre o amb uns altres.

colindante *adj* = **lindante**

cometer *v tr* ↔ **cometre** *v tr* / **incórrer en** *v intr* / **perpetrar** *v tr* Fer un delicte, una falta, un crim, una acció damnosa, etc.

NOTA: Tot i que *cometre*, *incórrer en* i *perpetrar* expressen el mateix, no s'usen sempre en els mateixos contextos.

CA: *Cometre (o perpetrar) un crim. Cometre (o perpetrar) un atracament. Cometre (o incórrer en) una falta. Cometre (o incórrer en) perjuri. Incórrer en un dèficit comptable.*

comisar *v tr* = **decomisar**

comisión¹ *f* ↔ **comissió** / **perpetració** *f* Acció de cometre.

comisión² *f* ↔ **comissió** *f* Quantitat de diners que hom cobra per gestionar una venda, un negoci, etc.

NOTA: En origen, el terme *comissió* feia referència al fet d'estar delegat per algú altre per fer una feina, però a la pràctica designa allò que es cobra per fer la feina.

comisionista *m i f* ↔ **comissionista** *m i f* Persona que treballa per comissió en el comerç.

comiso *m* = **decomiso**

comisorio *-a adj* ↔ **comissori** *-òria adj* Obligatori o vàlid per a un cert temps o ajornat per a una data determinada.

comitente *m i f* ↔ **comitent** *m i f* Persona que encarrega a un comissionista un acte de comerç.

comparecencia *f* ↔ **compareixença** *f* Acció de comparèixer; obligació que té tota persona de comparèixer un dia i una hora determinats davant un jutge o un tribunal si aquest l'ha citada.

comparecer *v intr* ↔ **comparèixer** *v intr* Presentar-se davant un jutge o un tribunal perquè ha estat citat.

NOTA: El verb *comparèixer* també pot significar 'presentar-se davant algú' de manera genèrica (*la diputada compareix davant la premsa*).

competencia *f* ↔ **competència** *f* Àmbit sobre el qual un organisme, un càrrec, un tribunal, un jutge, etc., exerceix jurisdicció; capacitat legal d'un organisme, un càrrec, un tribunal, un jutge, etc., per tractar afers d'aquest àmbit.

CA: *Aquest afer és competència del director. Un tribunal amb competència sobre delictes financers.*

competente *adj* ↔ **competent** *adj* Dit de l'organisme, el càrrec, el tribunal, el jutge, etc., que té competència sobre una cosa; dit de la qüestió que és competència d'un organisme, d'un càrrec, d'un tribunal, d'un jutge, etc.

competer a *v intr* ↔ **competir a** *v intr* Ser competència d'un tribunal, d'un jutge, d'un àmbit judicial, etc.

ES: *Este asunto no compete a los tribunales civiles.*

CA: *Aquest assumpte no competeix als tribunals civils.*

cómplice *m i f* ↔ **còmplice** *m i f* Persona que, sense prendre part directa en un fet delictuós, hi coopera.

compraventa *f* ↔ **compravenda** *f* Operació comercial de transmissió de propietat mitjançant la qual una de les parts lliura un producte, un servei o un dret a una altra, i l'altra en paga un preu.

comprobante *m* ↔ **comprovant** *m* Document que permet comprovar que s'ha fet un pagament o un lliurament, que algú ha estat en un lloc, etc.

compulsa¹ *f* ↔ **compulsa** / **confrontació** *f* Certificació que una còpia és idèntica al document original, fet que se sol manifestar estampant-hi un segell i la signatura de la persona que fa la comprovació i està autoritzada a fer-la.

compulsa² *f* = **traslado**²

compulsar¹ *v tr* ↔ **compulsar** / **confrontar** *v tr* Fer una compulsa¹ d'una còpia comparant-la amb el document original.

compulsar² *v tr* = **trasladar**

compulsorio *m* ↔ **compulsori** *m* Manament de treure compulsa² d'un instrument autèntic.

con arreglo a loc ↔ **conforme a** / **d'acord amb loc** Segons s'estableix a.

ES: *Con arreglo a la ley, no hay obligación de establecer límites.*

CA: *D'acord amb la llei, no hi ha obligació d'establir límits.*

concesión *f* ↔ **concessió** *f* Autorització legal per fer una obra o dur a terme una explotació.

NOTA: Quan es tracta d'una autorització administrativa, també se'n pot dir *licència*.

concesionario -a m i f ↔ **cessionari -ària m i f** Empresa que té una concessió.

conciliación *f* ↔ **avinença** / **conciliació** *f* Acord pres en un acte de conciliació.

concluso -a para sentencia adj ↔ **conclús -a per a sentència** / **vist -a per a sentència adj**

Dit del moment o situació en un procés judicial en què les parts ja han exposat els seus arguments, han presentat proves i han fet declarar testimonis, i tan sols queda emetre el veredicte o sentència.

conculcación *f* = **vulneración**

conculcamiento *m* = **vulneración**

conculcar *v tr* = **vulnerar**

concurado -a m i f ↔ **concurat -ada m i f** Deutor sotmès a un concurs de creditors.

concural adj ↔ **concural adj** Relatiu o pertanyent a un concurs de creditors.

curso de acreedores m ↔ **concurso de creditors m** Procediment judicial d'execució col·lectiva del patrimoni d'una persona que es troba en insolvència patrimonial.

condenación *f* ↔ **condemnació** *f* Acció de condemnar.

condena *f* ↔ **condemna** *f* Mesura amb la qual s'estableix una restricció de llibertat, una obligació d'actuació, una multa, etc., que un jutge o un tribunal imposa per sentència a qui ha comès un delictes o una falta.

NOTA: Específicament, la condemna és la part de la sentència on s'especifica la pena.

ES: *Condena de càrcel. Cumplir (una) condena. Condena de costas (o condena en costas).*

CA: *Condemna a presó. Complir (una) condemna. Condemna a costes.*

condenar *v tr* ↔ **condemnar** *v tr* Imposar una condemna a algú.

condenatorio *m* ↔ **condemnatori** *m* Pronunciament del jutge que condemna un reu o mana de complir unes obligacions.

condenatorio -a *adj* ↔ **condemnatori -òria** *adj* Que condemna.

conducta correcta *f* ↔ **mans netes** *f pl* Condició exigida a una persona física o jurídica per a l'exercici de la protecció diplomàtica, segons la qual aquesta persona ha de mostrar una conducta que estigui d'acord amb el dret intern de l'estat contra el qual reclama, d'acord amb el dret internacional.

confiscación *m* ↔ **confiscació** *f* Acció de confiscar.

confiscar *v tr* ↔ **confiscar** *v tr* El fisc, quedar-se béns propietat d'algú en virtut d'un decret, d'una sentència, etc.

NOTA: Tot i que en certs contextos *confiscar* i *decomissar* (o *comissar*) poden usar-se com a sinònims, és preferible reservar *confiscar* quan els béns passen a ser del fisc com a pena i *comissar* (o *decomissar*) quan els béns són fruit d'una activitat il·legal.

CA: *Li van confiscar les terres perquè no pagava impostos.*

conformación *f* ↔ **conformació** *f* Acció de conformar-se.

conformarse *v intr* ↔ **conformar-se** *v intr* Una persona acusada, admetre que és culpable abans de judici i acceptar, així, una pena reduïda en comparació amb la que tindria si fos declarada culpable sense haver-ho reconegut.

confrontar *v tr* = **compulsar**¹

confrontación *f* = **compulsa**¹

conmoriencia *f* ↔ **commoriència** *f* Mort o presumció de mort simultània de dues o més persones, que comporta l'exclusió de la transmissió de drets entre elles.

conminación *f* = **apremio**

conminar *v tr* = **apremiar**

conminatorio -a *adj* = **apremiante**

conmutación *f* ↔ **commutació** *f* Acció de commutar.

conmutar *v tr* ↔ **commutar** *v tr* Canviar una pena per una altra pena.

CA: *La jutgessa va commutar la pena de presó per serveis a la comunitat.*

conocer de [o en] *v intr* ↔ **conèixer** *v tr* / **conèixer de [o en]** *v intr* / **entendre de [o en]** *v intr*

Un jutge o un tribunal, tenir competència per jutjar una causa i intervenir-hi; un jutge o un tribunal, examinar una causa per tal de veure si és competència seva.

ES: *El juez conoce del pleito. Es competente para conocer en la causa. Conocer en grado de apelación.*

CA: *El jutge coneix d'aquest plet. És competent per conèixer en la causa. Conèixer en grau d'apel·lació.*

considerando *m* ↔ **atès** / **considerant** *m* Cada una de les raons essencials que han dut a fer un decret, una sentència, un dictamen, una resolució, etc., exposades al principi del document.

NOTA: Es diu així perquè cada raó sol estar introduïda pel mot *atès* (o *atesa* si va seguit d'un substantiu femení) o pel mot *considerant*.

CA: *Els considerants d'una sentència. Els principis evocats en els atesos precedents.*

considerar *v tr* = **estimar**¹

consorte¹ *m i f* = **litisconsorte**

consorte² *m i f* ↔ **consort** *m i f* Persona que, juntament amb una altra, és responsable d'un delicte.

consuetud *f* ↔ **consuetud** *f* / **usos i costums** *m pl* Manera de fer usual en una comunitat en relació amb la gestió d'affers públics o en els afers comercials, i que pot considerar-se part integrant de l'ordenament jurídic d'un país encara que no estigui recollida en cap llei.

consuetudinario -a *adj* ↔ **consuetudinari** -ària *adj* Relatiu o pertanyent a la consuetud.

contabilidad *f* ↔ **comptabilitat** *f* Conjunt de comptes d'una empresa, d'una entitat, etc., portats segons un pla.

contemplar *v tr* ↔ **preveure** / **recollir** / **reconèixer** *v tr* Una norma jurídica o una part d'una norma jurídica, tenir en compte o tipificar un fet, un supòsit, etc.

ES: *Al elaborar la ley se contempló dicha posibilidad.*

CA: *En elaborar la llei es va preveure aquesta possibilitat.*

contraído *m* ↔ **contreta** *f* Obligació de pagar que es contreu, amb independència que els pagaments s'efectuïn a l'acte o durant l'exercici econòmic.

contraparte *f* ↔ **contrapart** *f* Per a una part que participa en un plet, l'altra part.

contraseguro *m* ↔ **contraassegurança** *f* Garantia d'un contracte d'assegurança per la qual l'assegurador s'obliga a pagar a l'assegurat una prestació en cas que no obtingui el benefici esperat del contracte.

contrata *f* ↔ **contracta** *f* Contracte per executar una obra per un preu determinat.

contratación *f* ↔ **contractació** *f* Acció de contractar.

contratado -a *m i f* ↔ **contractat -ada** *m i f* Persona o empresa que ha estat contractada per una altra.

contratante *m i f* ↔ **contractant** *m i f* Persona o empresa que contracta algú.

contratar *v tr* ↔ **contractar** *v tr* Tenir els serveis d'una persona o d'una empresa perquè faci una feina a canvi d'una remuneració, especificant en un contracte les condicions d'aquesta relació.

contrato *m* ↔ **contracte** *m* Document en què dues parts indiquen les obligacions de cada una en una relació comercial o laboral.

ES: *Contrato de alquiler (o de arrendamiento). Contrato laboral (o de trabajo).*

CA: *Contracte de lloguer (o d'arrendament). Contracte laboral (o de treball).*

convalidación *f* ↔ **convalidació** *f* Acció de convalidar.

convalidar *v tr* ↔ **convalidar** *v tr* Donar validesa acadèmica a títols i estudis aprovats en un altre país, en una altra institució, etc.

convenio *m* ↔ **conveni** *m* Document en què es fixen els acords a què han arribat dues o més parts sobre una qüestió.

convenio colectivo *m* ↔ **conveni col·lectiu** *m* Conveni establert entre sindicats i empresariats d'un sector que fixa les condicions laborals per als contractes individuals de treball.

convenir a su derecho *v intr* ↔ **convenir al seu dret** *v intr* Ser convenient per defensar els drets d'algú.

cooptación *f* ↔ **cooptació** *f* Acció de cooptar; sistema d'elecció de membres d'una corporació que es fa cooptant.

cooptar *v tr* ↔ **cooptar** *v tr* Fer entrar un nou membre en una corporació amb els vots dels membres que ja en formen part.

copyright *m* ↔ **copyright** *m* Dret que té el titular o cessionari d'un dret d'explotació d'avantposar el seu nom al símbol ©, amb la precisió del lloc i l'any de divulgació de l'obra.

NOTA: El *copyright* reflecteix la possessió del dret d'explotació i, per tant, només el pot fer constar el titular o cessionari d'aquest dret. Els drets d'explotació formen part dels *drets d'autor*.

costas procesales *f pl* ↔ **costes processals** *f pl* Conjunt de despeses que origina un procés judicial i que han de pagar les parts litigants o, en alguns casos, només una part.

CA: *Us heu de fer càrrec de les costes processals. Condemna a pagar les costes. Condemna al pagament de les costes. Condemna a les costes. Condemna a costes.*

costumbres *f pl* = **consuetud**

cotización *f* ↔ **cotització** *f* Acció de cotitzar; temps cotitzat; valor en paga del temps que s'ha cotitzat.

cotizar *v intr* ↔ **cotitzar** *v intr* Contribuir empresaris i treballadors al sosteniment econòmic de la seguretat social, amb caràcter obligatori i d'acord amb uns percentatges sobre determinats components de les rendes del treball.

crimen *m* ↔ **crim** *m* Delicte de caràcter greu.

criminal¹ *m i f* ↔ **criminal** *m i f* Persona que comet un crim.

criminal² *adj* ↔ **criminal** *adj* Relatiu o pertanyent al crim.

cuasiusufructo *m* ↔ **quasiusdefruit** *m* Usdefruit de les coses consumibles, dels crèdits o dels drets.

cuentadante *m i f* ↔ **comptedant / comptedonant** *m i f* Persona que està obligada a retre comptes dels fons que ha gestionat.

cuerpo de(l) delito *m* ↔ **cos del delict** *m* Persona o cosa en la qual o amb la qual s'ha comès un delict; fet principal que constitueix un delict.

culpabilidad *f* ↔ **culpabilitat** *f* Condició de culpable.

culpable *m i f* ↔ **culpable** *m i f* Persona de la qual es prova, en un judici, que és autora d'un delict.

cumplimentación¹ *f* ↔ **formalització** *f* Acció de formalitzar.

cumplimentación² *f* ↔ **emplenament** *m* Acció d'emplenar un formulari.

cumplimentar¹ *v tr* ↔ **formalitzar** *v tr* Presentar en un registre o davant un jutge un imprès degudament emplenat.

cumplimentar² *v tr* ↔ **emplenar / omplir** *v tr* Posar les dades en un imprès o en un formulari que té fixats els espais que han de contenir aquestes dades.

NOTA: El verb *omplir* té un sentit més general; amb aquest sentit és preferible fer servir el verb *emplenar*.

cumplimiento *m* ↔ **compliment** *m* Acció de complir.

cumplir *v tr* ↔ **complir** *v tr* Fer el que diu la llei, una norma, etc., obrar sense contravenir-la.

NOTA: També és admissible l'ús amb un complement precedit de la preposició *amb*, amb el sentit específic de dur a terme completament el propi deure.

CA: *Complir la llei, les normes. Cal complir el que indiquen les normes. Ha complert amb el que havia promès.*

cumplir condena *v tr* ↔ **complir (una) condemna** *v tr* Una persona, trobar-se en procés d'execució d'una pena.

cuota *f* ↔ **quota** *f* Quantitat que ha de pagar a les arques d'un col·lectiu cada membre, segons la part proporcional.

cupo *m* = **cuota**

dar traslado *v tr* ↔ **donar trasllat** *v tr* Informar d'un acord oficial a la persona o la part interessada.

CA: *S'acorda donar trasllat d'aquest acord a la Junta.*

dar vista a *v tr* ↔ **donar vista a / sotmetre a vista** *v tr* Exposar, durant un termini concret, un expedient o una documentació a fi que les parts interessades puguin examinar-ho i actuar en conseqüència.

ES: *Dar vista al expediente. Dar vista a la documentación.*

CA: *Donar vista a l'expedient. Sotmetre a vista la documentació.*

de oficio *loc* ↔ **d'ofici** *loc* Dit de l'actuació que fa la fiscalia, la policia, una autoritat, etc., per decisió pròpia quan té indicis d'irregularitats, d'activitats delictives, etc.

CA: *El fiscal no va esperar a rebre cap denúncia: va actuar d'ofici.*

de(l) tanto al duplo [o triplo, o cuádruplo, o quíntuplo, o séxtuplo, etc.] *loc* ↔ **del doble [o triple, o quàdruple, o quíntuple, o sèxtuple, etc.]** *loc* Dit de la multa o sanció el valor de la qual és dues [o tres, o quatre, o cinc, o sis, etc.] vegades el cost del dany causat o del valor d'un robatori.

ES: *Multa de tanto al duplo de la cuantía de cada contrato. Se penaliza a los infractores con el pago equivalente del tanto al triplo del canon vigente.*

CA: *Multa del doble de la quantia de cada contracte. Es penalitza els infractors amb el pagament equivalent del triple del cànon vigent.*

deber¹ *m* = obligació

deber² *v tr* = adeudar

debitorio *m* ↔ **debitori / reconeixement de deute** *m* Acte pel qual un deutor admet l'existència d'una obligació —generalment pecuniària— i de les seves condicions, i s'obliga a complir-la.

decaer *v intr* ↔ **caducar** *v intr* Un dret, finalitzar o extingir-se pel transcurs d'un termini predeterminat per la llei o la convenció vàlidament establerta entre particulars.

ES: *El derecho de tanteo decae por el transcurso del plazo establecido.*

CA: *El dret de tempteig caduca pel transcurs del termini establert.*

decaer en su derecho *v intr* ↔ **perdre el (seu) dret [o perdre els (seus) drets]** *v tr* Una persona, trobar-se que ha perdut un dret perquè no ha complert algun requisit, perquè ha transcorregut el termini per executar-lo o perquè executant-lo ja ha rebut el que li pertocava.

ES: *La persona que no comparezca decaerá en sus derechos de admisión.*

CA: *La persona que no comparegui perdrà el dret d'admissió.*

decisión *f* = fallo

declaración *f* ↔ **declaració** *f* Acció de declarar; allò que es diu en declarar.

declarar¹ *v tr/intr* ↔ **declarar** *v tr/intr* Un testimoni o un acusat, manifestar davant un jutge, un tribunal, la policia, una autoritat que fa una investigació, etc., allò que sap sobre un afer.

CA: *Al judici l'acusat va declarar que ell era innocent.*

declarar² *v tr* ↔ **declarar** *v tr* Informar l'autoritat d'una duana o d'una oficina de trameses sobre les mercaderies que hom vol passar per tal de determinar-ne el valor.

CA: *Teniu res per declarar?*

declarar³ *v tr* ↔ **declarar** *v tr* Un jutge o un tribunal, establir i enunciar la natura d'algú amb relació a un afer sotmès a procés judicial.

CA: *Van declarar l'acusat culpable. El jutge el va declarar insolvent.*

declarativo -a *adj* ↔ **declaratiu -iva** *adj* Dit del judici que té per finalitat obtenir la declaració d'existència d'un dret anterior.

declaratorio -a *adj* ↔ **declaratori -òria** *adj* Dit del pronunciament judicial, de la resolució, etc., que defineix i delimita un delictes, una qualitat, un dret, etc., però que no conté manament executiu.

declinatoria *f* ↔ **declinatòria** *f* Incident processal consistent a demanar al jutge que s'abstingui de continuar coneixent de l'assumpte.

decomisar *v tr* ↔ **decomissar** / **comissar** *v tr* L'autoritat judicial o policial, quedar-se una cosa usada per delinquir o que és fruit d'una activitat delictiva.

NOTA: Tot i que *confiscar* i *comissar* (o *decomissar*) poden usar-se com a sinònims, és preferible reservar *confiscar* quan els béns passen a ser del fisc com a pena i *comissar* (o *decomissar*) quan els béns són fruit d'una activitat il·legal.

CA: *El policia va decomissar l'arma al lladre. Han decomissat un paquet de droga.*

decomiso *m* ↔ **decomís** / **comís** *m* Acció de decomissar; material decomissat; pena accessòria a la principal que consisteix a privar la persona infractora dels instruments o el producte del delictes o la falta.

NOTA: S'aplica també als objectes de les persones preses que són retinguts pel centre penitenciari i, en l'emfiteusi, a l'acte de retornar el domini útil d'un immoble al seu propietari si el censatari no paga.

defecto de forma *m* ↔ **defecte de forma** *m* Falta derivada de la no-observança de les normes processals en una causa, que pot arribar a produir la nul·litat de les actuacions.

defensa¹ *f* ↔ **defensa** *f* Acció de defensar-se d'algú que comet una agressió.

defensa² *f* ↔ **defensa** *f* En un judici, acció de defensar-se d'acusacions; part defensora, que vetlla pels interessos d'un acusat o una acusada.

deferir *v tr* = **denunciar**²

dejación *f* = **dejada**

dejada *f* ↔ **deixa** *f* Donació singular d'un dret o d'una altra cosa ordenada en disposició testamentària.

delación *f* ↔ **delació** *f* Acció de delatar.

delatar *v tr* ↔ **delatar** *v tr* Portar a coneixement de la justícia un crim o un delictes, denunciar una persona que comet un crim o un delictes, especialment si la informació s'ha obtingut d'amagat.

delator -a *m i f* ↔ **delatant** / **delator** -a *m i f* Persona que fa una delació.

deliberación *f* ↔ **deliberació** *f* Acció de deliberar.

NOTA: L'expressió *amb deliberació* també s'usa amb el valor de 'premeditadament'.

CA: *El president ha posat el projecte de llei a deliberació.*

deliberar *v intr* ↔ **deliberar** *v intr* Sospesar les raons a favor o en contra d'una decisió a prendre.

deliberativo -a *adj* ↔ *deliberatiu -iva adj* Relatiu o pertanyent a una deliberació.

delictivo -a *adj* ↔ *delictiu -iva / delictuós -osa adj* Relatiu o pertanyent a un delicte; que constitueix delicte.

delictuoso -a *adj* = *delictivo -a*

delincuencia *f* ↔ *delinqüència f* Fet de delinquir.

CA: Delinqüència juvenil. Eradicar la delinqüència.

delincuencial *adj* ↔ *delinqüencial adj* Relatiu o pertanyent a la delinqüència o als delinqüents.

CA: Dades delinqüencials. Activitats delinqüencials.

delincuente *m i f* ↔ *delinqüent m i f* Persona que delinqueix.

delinquimiento *m* ↔ *delinqüiment m* Acció de delinquir.

delinquir *v intr* ↔ *delinquir v intr* Cometre un delicte.

delito *m* ↔ *delicte m* Acció prohibida i penada per la llei.

CA: Cometre un delicte. Delicte comú, polític, de sang, de lesa majestat. Delicte d'injúries.

demanda *f* ↔ *demanda f* Escrit presentat davant el jutge per tal d'iniciar un plet.

CA: Presentar una demanda contra l'Ajuntament. Demanda de divorci.

demandado -a *m i f* ↔ *demandat -ada m i f* Persona o entitat contra la qual es formula una demanda o a la qual és reclamada una cosa en judici.

demandante *m i f* ↔ *demandant / actor -a m i f* Persona o entitat que formula una demanda.

demandar *v tr* ↔ *demandar v tr* Presentar una demanda contra algú.

demanial *adj* ↔ *demanial adj* Relatiu o pertanyent a un bé de domini públic.

demanio *m* = *bien de dominio público*

demostración *f* ↔ *demostració f* Acció de demostrar.

demostrar *v tr* ↔ *demostrar / provar v tr* En un procés judicial, fer evident la validesa o invalidesa d'un fet mitjançant raonaments, proves, testimonis, etc.

denegación *f* ↔ *denegació f* Acció de denegar.

denegar *v tr* ↔ *denegar v tr* No concedir allò demanat o sol·licitat.

denegatorio -a *adj* ↔ *denegatori -òria adj* Que denega.

ES: *Escrito denegatorio. Auto denegatorio. Resolución denegatoria.*

CA: *Escrit denegatori. Interlocutòria denegatòria. Resolució denegatòria.*

denuncia¹ *f* ↔ *denúncia f* Acció de denunciar un contracte, un conveni, etc.

denuncia² *f* ↔ *denúncia f* Acció de denunciar un infractor o un fet il·legal; document on es consigna aquesta acció.

denunciado -a *m i f* ↔ *denunciat -ada m i f* Persona que és denunciada.

denunciador -a = denunciante

denunciante *m i f* ↔ *denunciant m i f* Persona que denuncia.

denunciar¹ *v tr* ↔ *denunciar v tr* Una part, manifestar a l'altra la voluntat de rescindir un contracte, un conveni, etc.

CA: *Aquest conveni tindrà una vigència de tres anys si cap de les parts no el denuncia abans amb una antelació mínima de sis mesos.*

denunciar² *v tr* ↔ *denunciar v tr* Fer conèixer a l'autoritat, especialment a la justícia, que algú ha obrat il·legalment, o que s'ha fet una actuació il·legal.

CA: *Han denunciat el director per assetjament. Denunciar una pràctica il·legal.*

deponer *v tr* = **destituir**

deposición *f* = **destitució**

derecho¹ *m* ↔ *dret m* Sistema de normes estable de què es dota una societat.

derecho² *m* ↔ *dret m / jurisprudència f* Disciplina dedicada a l'estudi del dret¹.

derecho³ *m* ↔ *dret m* Facultat que té hom de demanar o fer allò que considera que pot demanar o fer segons l'ordenament jurídic, la consuetud o el sentit comú.

derecho de tanteo *m* ↔ *dret de tempteig m* Dret d'adquisició preferent d'una cosa que ha de ser alienada a títol oneros amb preferència a d'altres.

derechohabiente *m i f* = **causahabiente**

derechos de autor *m pl* ↔ *drets d'autor m pl* Drets morals i d'explotació que té l'autor d'una obra literària, artística o científica.

NOTA: Els drets morals, en tant que indisponibles, són irrenunciables i inalienables, mentre que els drets d'explotació, en tant que disponibles, són negociables i permeten que l'autor incideixi en la publicació, la distribució o l'explotació de la seva obra, i que hi faci constar el copyright. Els *drets d'autor* formen part de la *propietat intel·lectual*.

derogación *f* ↔ **derogació** *f* Acció de derogar.

derogar *v tr* ↔ **derogar** *v tr* Revocar o modificar una disposició o una llei amb una de nova.

derogatorio -a *adj* ↔ **derogatori** -òria *adj* Que deroga.

derrama *f* ↔ **derrama** *f* Acció de derramar.

derramar *v tr* ↔ **derramar** *v tr* Repartir una contribució, una despesa eventual, etc., entre diferents persones.

desacatamiento *m* = **desacato**

desacatar *v tr* ↔ **desacatar** / **desobeir** *v tr* No seguir o no obeir la llei, un jutge, etc., de manera irrespectuosa o insubmissa.

CA: Desacatar (o desobeir) l'autoritat. No es pot desacatar (o desobeir) una sentència. Desobeir (o desacatar) un policia està penat.

desacato *m* ↔ **desacatament** *m* / **desobediència** *f* Acció de desacatar.

CA: Acusat de desacatament (o desobediència). Desobediència civil.

desagraviar *v tr* ↔ **desagreujar** / **reparar** *v tr* Refer o corregir un greuge fet a algú.

desagravio *m* ↔ **desagreujament** *m* / **desgreuge** *m* / **reparació** *f* Acció de desagreguar.

desahuciar *v tr* ↔ **desnonar** *v tr* Fer fora un llogater o una llogatera d'un immoble que ocupa perquè no ha pagat el lloguer o incompleix normes de convivència.

desahucio *m* ↔ **desnonament** *m* Acció de desnonar.

desdecirse de *v intr* = **retractar**²

desestimación *f* ↔ **desestimació** *f* Acció de desestimar.

desestimar *v tr* ↔ **desestimar** *v tr* Una autoritat, un jutge, etc., no prendre en consideració una petició, una instància, un recurs, etc.

desfalcar *v tr* ↔ **desfalcar** *v tr* Sostreure fraudulentament una quantitat de diners que hom té sota la seva custòdia.

desfalco *m* ↔ **desfalc** / **desfalcament** *m* Acció de desfalc; quantitat de diners desfalcada.

desheredar *v tr* ↔ **desheretar** *v tr* Un o una heretant, excloure algú de l'herència i fer que no pugui rebre'n res.

designación *f* ↔ **designació** *f* Acció de designar.

designar *v tr* ↔ **designar** *v tr* Indicar una persona per a una funció o representació concretes, perquè faci una tasca, etc.

CA: *Cal designar els candidats, encara. Han designat els membres de la Comissió.*

desistimiento *m* ↔ **desistiment** *m* Acció de desistir.

ES: *Desistimiento a la demanda, a la petición. Se acepta el desistimiento formulado. Arras de desistimiento (o penitenciales).*

CA: *Desistiment a (o de) la demanda, a (o de) la petició. S'accepta el desistiment formulat. Arres de desistiment (o penitencials).*

desistir a [o de] *v intr* ↔ **desistir a [o de]** *v intr* En un procés judicial o administratiu, retirar una actuació promoguda per un mateix —com una demanda, una petició, un dret, una acció processal, un contracte, etc.— o renunciar-hi.

ES: *Las partes se reservan la facultad de desistir al (o del) contrato. El abogado lo ha convencido para que desista a (o de) la demanda.*

CA: *Pot desistir a (o de) la sol·licitud. Les parts es reserven la facultat de desistir al (o del) contracte. L'empresa va desistir a (o de) la intermediació. L'advocat l'ha convençut que desisteixi a (o de) la demanda.*

deslindar *v tr* ↔ **amollonar / delimitar / fitar / partionar** *v tr* Establir els límits d'un terreny o d'un terme.

deslindamiento *m* = **deslinde**

deslinde *m* ↔ **afitament** *m* / **amollonament** *m* / **delimitació** *f* / **fitació** *f* / **partionament** *m*
Acció de fitar.

desobedecer *v tr* = **desacatar**

desobediencia *f* = **desacato**

desocupación *f* = **paro**

desocupado -a *m i f* = **parado** -a

despachar¹ *v tr* ↔ **despatxar** *v tr* Un cap i els seus col·laboradors o subordinats, estar reunits i tractar un o diversos afers.

despachar² *v tr* = **expedir**

despacho¹ *m* ↔ **despatx** *m* Acció de despatxar.

despacho² *m* = **expedición**

despedir *v tr* ↔ **acomiar** / **despatxar** *v tr* Rescindir, un empresari, un contracte laboral.

despenalización *f* ↔ **despenalització** *f* Acció de despenalitzar.

despenalizar *v tr* ↔ **despenalitzar** *v tr* Fer cessar d'estar penalitzada una cosa.

despido *m* ↔ **acomiadament** / **comiat** *m* Acció d'acomiar.

ES: *Despido colectivo. Despido disciplinario, improcedente, procedente, nulo.*

CA: *Comiat col·lectiu. Acomiadament disciplinari, improcedent, procedent, nul.*

desquitar *v tr* = **resarcir**

destajero -a *m i f* ↔ **escarader -a** / **preufetaire** / **preufeter -a** *m i f* Persona que fa una feina a preu fet.

destajista *m i f* = **destajero -a**

destajo *m* ↔ **destall** *m* / **escarada** *f* / **preufet** *m* Contracte d'una feina a preu fet.

destajar *v tr* ↔ **alfarrassar** / **escarar** *v tr* Fixar per endavant el preu d'una feina.

destitución *f* ↔ **destitució** *f* / **revocament** *m* / **separació** *f* Acció de destituir.

destituir *v tr* ↔ **destituir** / **revocar** / **separar** *v tr* Fer que algú deixi de tenir un càrrec.

CA: *Ha estat destituït del càrrec que tenia. Destituir un director general.*

detención *f* ↔ **detenció** *f* Acció de detenir.

detener *v tr* ↔ **detenir** *v tr* Privar de llibertat algú mentre es fan investigacions sobre un afer del qual presumptament és culpable.

deuda *f* ↔ **deute** *m* Quantitat de diners que una persona física o jurídica deu a una altra.

deudor -a *m i f* ↔ **deutor -a** *m i f* Persona física o jurídica que té l'obligació de fer alguna cosa en una relació jurídica, especialment pagar una quantitat que deu.

devengable *adj* ↔ **meritable** *adj* Dit del producte o de l'activitat que pot originar el dret a rebre una quantitat de diners o una compensació.

devengar *v tr* ↔ **donar** / **generar** / **meritar** / **produir** / **rendir** / **reportar** *v tr* Una activitat, un producte financer, una persona mitjançant la seva feina, etc., originar el dret a rebre una quantitat de diners o una compensació.

ES: *Esta actividad devenga un beneficio de X euros. Hay que pagarle el sueldo devengado. La cuenta corriente devenga intereses.*

CA: *Aquesta activitat reporta (o genera, o produeix) un benefici de X euros. Cal pagar-li el sou meritat. El compte corrent produeix (o dóna, o reporta, o genera) interessos.*

devengo *m* ↔ **meritació / quantitat meritada** *f* Dret a rebre una quantitat de diners o una compensació, originat per una activitat, per un producte o per algú que exerceix una activitat.

ES: *El devengo de un impuesto, de un interés.*

CA: *La quantitat meritada d'un impost, la meritació d'un interès.*

devolución *f* = **restitución**

devolver *v tr* = **restituir**

día de autos *m* ↔ **dia dels fets** *m* Dia en què es van produir els fets que són objecte d'una actuació judicial.

dictamen *m* ↔ **dictamen** *m* Judici o opinió que emet un expert, un jutge o un grup d'experts sobre una cosa.

dictamen conforme *m* ↔ **dictamen de conformitat** *m* Acte jurídic sense força vinculant pel qual una institució comunitària expressa la seva opinió sobre algun afer.

dictaminar *v tr* = **resolver**

dictaminar sobre *v intr* = **resolver sobre**

dictar *v tr* ↔ **dictar / pronunciar** *v tr* Un jutge, un tribunal, etc., emetre una sentència, una resolució judicial, etc.

CA: *El jutge ja ha dictat sentència. El jutge pronunciarà la sentència.*

dictar en *v intr* ↔ **dictar en / pronunciar en** *v intr* Un jutge, un tribunal, etc., emetre una sentència, una resolució judicial, etc., que resol un recurs d'un tipus.

CA: *Dictar en apel·lació.*

difamación *f* ↔ **difamació** *f* Acció de difamar.

difamar *v tr* ↔ **difamar** *v tr* Dir mal d'algú mirant de danyar la seva reputació.

difamatorio -a *adj* ↔ **difamatori -òria** *adj* Relatiu o pertanyent a la difamació.

dilatar *v tr* ↔ **demorar / diferir / dilatar / endarrerir / retardar** *v tr* Deixar per a més endavant la realització d'una cosa de manera injustificada, generalment incomplint el que s'ha establert, la llei, etc.

CA: *Diferir el pagament d'un deute.*

diligencia *f* ↔ **diligència** *f* Acte mitjançant el qual s'executa una decisió judicial o administrativa; document en què es fa constar l'execució d'aquesta decisió.

CA: *Diligències preliminars, preparatòries, finals. Diligència d'embarquement.*

Obrir diligències, practicar diligències. Diligències de judici i apel·lació.

diligenciar *v tr* ↔ **diligenciar** *v tr* Tramitar un afer mitjançant diligències.

dimisión *f* ↔ **dimissió** *f* Acció de dimitir.

dimisionario *-a adj* ↔ **dimissionari** *-ària / dimitent adj* Dit de qui ha dimitit.

dimitir *v tr i intr* ↔ **dimitir** *v tr i intr* Renunciar a un càrrec, especialment quan hi ha dificultat, incapacitat o incompatibilitat per exercir-ne les tasques pròpies.

NOTA: Els verbs *cessar* i *dimitir* són en part sinònims, però *dimitir* sol usar-se quan hi ha dificultats per exercir la feina, mentre que *cessar* pot usar-se sense aquesta connotació.

CA: *L'alcalde ha dimitit. Ha dimitit el càrrec de president. Ha dimitit de director (o com a director).*

directiva *f* ↔ **directiva** *f* Norma bàsica promulgada per alguns organismes internacionals que han de complir tots els seus membres.

directriz *f* ↔ **directriu** *f* Línia o norma de caràcter general que serveix de guiatge en la conducta o en l'actuació d'algú o d'algun grup.

discriminación positiva *f* ↔ **discriminació positiva** *f* Tracte de favor que intenta eliminar la discriminació, passada o actual, soferta per un grup de persones respecte d'altres col·lectius.

disfrute *m* ↔ **gaudi** *m* Acció de treure profit d'una cosa.

ES: *Uso y disfrute de un bien.*

CA: *Ús i gaudi d'un bé.*

disponer *v tr* = **resolver**

disposición *f* ↔ **disposició** *f* Allò que està especificat en un document legal i que té caràcter imperatiu.

NOTA: En normes, lleis, reglaments, etc., fa referència als elements que s'afegeixen al final, fora de l'articulat.

CA: *Les disposicions de la llei. Disposició transitòria, adicional, final, derogatòria, d'entrada en vigor.*

dispositivo *-a adj* ↔ **dispositiu** *-iva adj* Dit de la part d'una sentència, d'un decret, etc., que especifica què cal fer per al seu compliment.

CA: *La part dispositiva de la sentència especifica les quantitats que han de rebre els afectats.*

divorciarse *v intr* ↔ **divorciar-se** *v intr* Les persones que formen un matrimoni, separar-se per mitjà del divorci.

divorcio *m* ↔ **divorci** *m* Dissolució legal d'un matrimoni vàlid.

dolo *m* ↔ **dol** *m* Malícia en una acció punible.

doloso *-a adj* ↔ **dolós** *-osa adj* Dit de l'acció o omisió punibles fetes amb voluntat conscient i lliure.

donación *f* ↔ **donació** *f* Acte de cedir, per voluntat pròpia, la possessió o titularitat de béns, diners o drets a algú.

dúplica *f* ↔ **duplica** *f* Resposta a la rèplica del demandant.

edicto *m* ↔ **edicte** *m* Avis, ordre o decret publicat per l'autoritat amb la finalitat de promulgar una disposició, fer pública una resolució, citar algú, etc.

ejecución¹ *f* ↔ **execució** *f* Acció d'executar¹.

ejecución² *f* ↔ **execució** *f* Acció d'executar², especialment si es tracta d'un procediment judicial, amb embargament i venda dels béns del deutor, per pagar els deutes.

ejecutante *m i f* ↔ **executant** *m i f* Persona o entitat que promou un judici executiu o una execució².

ejecutar¹ *v tr* ↔ **executar** *v tr* Fer complir una sentència.

ejecutar² *v tr* ↔ **executar** *v tr* Procedir judicialment contra algú, especialment si és deutor.

ejecutor *-a testamentario* *-a m i f* = albacea testamentario.

ejecutoria *f* ↔ **executòria** *f* Ordre tramesa per un tribunal o un jutge que ha dictat una sentència a un inferior, comissionant-lo perquè en practiqui les diligències d'execució.

ejecutorio *-a adj* ↔ **executori** *-òria adj* Que legalment ha de ser executat o que dóna el dret d'executar o de fer executar.

ejido *m* ↔ **empriu** *m* Terra que poden aprofitar tots els veïns d'un poble o d'una comunitat rural.

electo *-a adj* ↔ **electe** *-a adj* Dit de la persona que ha estat elegida per a un càrrec o una dignitat mentre encara no n'ha pres possessió.

embargante *m i f* ↔ **embargador** *-a / embargant* *m i f* Persona o entitat que embarga.

embargar *v tr* ↔ **embargar / retenir** *v tr* Quedar-se béns, un sou, etc., per ordre de l'autoritat judicial a conseqüència d'un deute o d'un delictes.

embargo *m* ↔ **embarg** / **embargament** *m* Acció d'embargar.

emplazamiento *m* ↔ **citació a termini** *f* Acció de citar a termini.

emplazar *v tr* ↔ **citar a termini** *v tr* Citar algú perquè comparegui davant una autoritat judicial dins un termini.

en ambos efectos *loc* ↔ **a ambdós efectes** *loc* Dit del recurs, de l'apel·lació, etc., que es fa amb efecte devolutiu i suspensiu.

en el plazo de una audiencia *loc* ↔ **en el termini d'una audiència** *loc* Dit de l'interval que hi ha entre dues sessions consecutives d'un tribunal.

en funciones *loc* ↔ **en funcions** *loc* Dit de la persona que substitueix algú en un càrrec perquè no pot exercir-lo a causa d'una absència programada o prevista.

en grado de¹ *loc* ↔ **en grau de** *loc* Expressió usada per indicar el grau en què es troba un plet.

ES: El juicio se encuentra en grado de apelación. Conocer en grado de una causa. Las decisiones de este tribunal son estudiadas en grado de recurso.

CA: El judici es troba en grau d'apel·lació. Conèixer en grau d'una causa. Les decisions d'aquest tribunal són estudiades en grau de recurs.

en grado de² *loc* ↔ **en grau de** *loc* Expressió usada per indicar la tipologia o la intensitat de la participació d'una persona en un fet delictiu, que queda reflectida en l'acusació o en la sentència.

CA: Acusat d'assassinat en grau de temptativa. Processats per pertinença a banda armada en grau de dirigents.

en paradero desconocido *loc* ↔ **en parador desconegut** / **en parador ignorat** *loc* Expressió que indica que no se sap on és una persona buscada per la justícia.

CA: L'acusat es va evadir i ara està en parador desconegut (o ignorat).

en precario *loc* ↔ **en precari** *loc* Dit de la situació en què es troba un bé que ha de ser tornat al qui l'ha prestat o concedit.

en un solo efecto *loc* ↔ **a un sol efecte** *loc* Dit del recurs, de l'apel·lació, etc., que es fa amb efecte devolutiu.

ES: La apelación será escuchada en un solo efecto.

CA: L'apel·lació serà escoltada a un sol efecte.

enajenar *v tr* = alienar

enajenamiento *m* = alienación

enajenación *f* = alienación

encarcelación *f* ↔ **empresonament** *m* Acció d'empresonar.

encarcelamiento *m* = **encarcelación**

encarcelar *v tr* ↔ **empresonar** *v tr* Posar algú a la presó.

encargo de gestión *m* ↔ **encàrrec de gestió** *m* Encàrrec d'activitats que són competència d'un òrgan administratiu o d'una entitat de dret públic a altres òrgans o entitats sense que se'n cedeixi la titularitat.

encausado *-a m i f* = **procesado** *-a*

encausamiento *m* = **procesamiento**

encausar *v tr* = **procesar**

encomienda de gestión *f* = **encargo de gestión**

encubridor *-a m i f* ↔ **encobridor** *-a m i f* Persona que encobreix.

encubrimiento *m* ↔ **encobriment** *m* Acció d'encobrir.

encubrir *v tr* ↔ **encobrir** *v tr* Impedir o dificultar el descobriment d'un delictes o la captura del delinqüent tenint-ne coneixement.

enervación *f* ↔ **enervació** *f* Acció d'enervar.

enervar *v tr* ↔ **enervar** *v tr* Deixar sense efecte un document judicial, una sanció o un procés sancionador, una situació prevista o tractada en un procés judicial, etc.

CA: Una autoinculpació enerva la presumpció d'innocència.

enfiteusis *f* ↔ **emfiteusi** *f* Contracte pel qual un propietari dóna a una altra persona el domini útil d'un bé immoble durant un temps, tot retenint-ne el domini directe, a canvi de rebre un cànon.

enfiteuta *m i f* ↔ **censatari -ària / emfiteuta** *m i f* Persona que té el domini útil sobre un bé immoble i està obligada al pagament del cànon de l'emfiteusi.

enjuiciamiento *m* = **procesamiento**

enjuiciar *v tr* = **procesar**

enmienda¹ *f* ↔ **esmena** *f* Text o fragment de text que es posa com a rectificació d'un error material en un document.

enmienda² *f* ↔ **esmena** *f* Proposta de modificació en un projecte o proposició de llei en una tramitació parlamentària.

ensañamiento *m* ↔ **encrueliment** *m* Circumstància agreujant que consisteix a augmentar deliberadament el dany del delictes.

enseñarse *v intr* ↔ **encruelir-se** *v intr* Comportar-se amb encrueliment.

entender de [o en] *v intr* = **conocer de [o en]**

enterado *m* ↔ **coneixement** *m* Declaració que fa una persona o un òrgan administratiu mitjançant la qual notifica que s'ha assabentat del contingut d'un document o d'un acte administratiu.

NOTA: Quan s'usa al peu d'un document com a fórmula que precedeix una signatura, l'equivalència en català és *n'he pres coneixement o me n'he assabentat*.

entrante *adj* ↔ **entrant** *adj* Dit de la persona o de l'equip directiu que entra a ocupar el càrrec que ha deixat vacant el seu predecessor.

entredicho *m* = **prohibición**

escabinato *m* ↔ **jurat escabí / jurat mixt** *m* Jurat format per ciutadans que no són experts en matèria jurídica i per magistrats, els quals deliberen conjuntament.

NOTA: És un tipus de jurat propi de l'Europa continental, inexistent actualment a l'Estat espanyol.

escabino -a *m i f* ↔ **escabí -ina** *m i f* Membre llec d'un jurat mixt.

escrito de interposición de recurso contencioso-administrativo *m* ↔ **escrit d'interposició de recurs contenciós administratiu** *m* Document que es presenta davant la jurisdicció contenciosa administrativa, un cop exhaurida la via administrativa, per demanar la revisió d'un acte de l'Administració subjecte al dret administratiu o d'una disposició de caràcter general de rang inferior a la llei.

escrito de proposición de prueba *m* ↔ **escrit de proposició de prova** *m* Document en què els litigants en un procés judicial especifiquen les proves que volen que s'hi duguin a terme.

escribir *v tr* ↔ **escripturar / instrumentar** *v tr* Fer constar en escriptura pública un acte o un negoci jurídics.

establecer *v tr* ↔ **estabrir** *v tr* Cedir un bé immoble en emfiteusi.

estadillo *m* ↔ **butlleta d'estat** *f* Relació de dades, generalment numèriques, que reflecteixen, en extracte, la situació en què es troba una cosa en el moment al qual es refereix.

estado *m* ↔ **estat** *m* Subjecte de dret internacional dotat d'un territori, una població, una organització política i sobirania.

estar y pasar por *v intr* ↔ **ajustar-se a / atènyer-se a / sotmetre's a** *v intr* En un conflicte, renunciar a la iniciativa pròpia i actuar segons indica un contracte, un jutge, un tribunal arbitral, etc.

ES: *Hay que estar y pasar por el reglamento. Las partes se condenan a estar y pasar por un arbitraje.*

CA: *Cal atènyer-se al reglament. Les parts se sotmeten a un arbitratge.*

estarse a *v intr* = **estar y pasar por**

estatuto *m* ↔ **estatut** *m* Règim jurídic que s'aplica a un col·lectiu i que té força de llei.

estatutos *m pl* ↔ **estatuts** *m pl* Conjunt de normes internes d'una entitat.

CA: *Aprovar els estatuts d'un organisme. Els estatuts regulen el procés d'elecció del president.*

estimar¹ *v tr* ↔ **considerar / estimar** *v tr* Un jutge o un tribunal, arribar a la conclusió que una cosa és d'una determinada manera, fet que sol implicar adoptar una decisió sobre la qüestió.

NOTA: Per al sentit de 'prendre una decisió' no s'usa *considerar*, sinó *estimar*.

ES: *El juez ha estimado prisión preventiva. El tribunal estimó conveniente aplazar el juicio.*

CA: *El jutge ha estimat presó preventiva. El tribunal va estimar (o considerar) convenient ajornar el judici.*

estimar² *v tr* ↔ **estimar** *v tr* L'autoritat judicial, acceptar les peticions de les parts en un procés judicial.

CA: *Estimar la demanda. La Junta Electoral va acordar estimar les seves peticions.*

estimatorio -a *adj* ↔ **estimatori -òria** *adj* Dit d'una resolució o sentència en què les peticions d'una de les parts han estat acceptades.

estoppel *m* ↔ **estoppel** *m* Regla per la qual un estat, si ha fet creure amb els seus actes que hi havia una situació de fet o de dret determinada, no pot al·legar que la situació de fet o de dret era una altra, encara que sigui cert, després que un segon estat hagi obrat en conseqüència modificant una situació jurídica.

evadir *v tr* ↔ **evadir** *v tr* Treure il·legalment diners d'un país.

CA: *Està acusada d'evadir impostos. Ha evadit deu milions d'euros.*

evadirse *v intr* ↔ **evadir-se** *v intr* Escapolir-se de la justícia, fugir de la presó, etc.

evasión¹ *f* ↔ **evasió** *f* Acció d'evadir.

CA: *Evasió fiscal. Evasió de capital.*

evasión² *f* ↔ **evasió** *f* Acció d'evadir-se.

excepción *f* ↔ **excepció** *f* Títol o motiu jurídic que al·lega el demandat per tal de fer ineficaç l'acció plantejada pel demandant.

CA: Excepció dilatòria, peremptòria, perjudicial, processal.

excepto *prep* = **salvo**

exceptuando *prep* = **salvo**

exceptuar *v tr* ↔ **exceptuar** *v tr* Al·legar una cosa com a excepció en un judici.

exculpación *f* ↔ **exculpació** *f* Acció d'exculpar.

exculpar *v tr* ↔ **exculpar** *v tr* Considerar no culpable un acusat en un judici.

exculpatorio *-a adj* ↔ **exculpatori** *-òria adj* Que exculpa.

exención *f* = **exoneración**

exento *-a adj* ↔ **exempt** *-a adj* Lliure d'una obligació, d'una càrrega, etc.

CA: Exempt del servei. Una activitat exempta d'impostos.

exhorto *m* ↔ **exhort** *m* Comunicació d'un jutge o un tribunal a un altre de la mateixa categoria en què li demana que ordeni practicar alguna diligència.

eximente *m i f* = **circunstancia eximente**

eximir *v tr* = **exonerar**

exoneración *f* ↔ **exempció** *f* / **exoneració** *f* Acció d'exonerar; allò de què s'exonera.

CA: Exempció fiscal. Exoneració dels càrrecs.

exonerar *v tr* ↔ **eximir** / **exonerar** *v tr* Alliberar algú d'una obligació, d'una càrrega, etc.

CA: Eximit (o exonerat) de fer declaració. La suspensió del contracte els eximeix (o exonera) de totes les obligacions.

expedición *f* ↔ **despatx** *m* / **expedició** *f* Acció d'expedir.

CA: L'expedició d'un document.

expedientado *-a m i f* ↔ **expedientat** *-ada m i f* Funcionari o empleat sotmès a un expedient².

expedientar *v tr* ↔ **expedientar** *v tr* / **formar expedient** *loc v* Determinar si la manera de procedir d'algú o d'una organització és correcta, especialment si hi ha sospites que ha obrat incorrectament.

NOTA: Sovint significa ‘determinar que algú no ha obrat adequadament’ i, per tant, també ‘castigar’.

expediente¹ *m* ↔ **expedient** *m* Conjunt de documents relatius a un afer, classificats i registrats, aplegats en una unitat física o informàtica.

expediente² *m* ↔ **expedient** *m* Actuació que es duu a terme per tal d’avaluar la manera de procedir d’un funcionari o un empleat, especialment si hi ha sospites que ha obrat incorrectament.

expedir *v tr* ↔ **despatxar** / **expedir** *v tr* Publicar o trametre un document oficial, un privilegi, una butlla, etc.

expiración *f* ↔ **expiració** *f* Acció d’expirar.

expirar *v intr* ↔ **expirar** *v intr* Un període per fer una cosa, acabar-se.

ca: *El període per presentar sol·licituds expira el dia 10. El termini ja ha expirat.*

expropiación *f* ↔ **expropiació** *f* Acció d’expropiar.

expropiar *v tr* ↔ **expropiar** *v tr* Un organisme públic, quedar-se la propietat d’un bé que és d’algú altre per a una utilitat pública, generalment a canvi d’una indemnització.

ca: *Han d’expropiar la finca per tal de fer-hi una carretera. Una casa expropiada.*

extinción *f* ↔ **extinció** *f* Acció d’extingir.

ca: *Extinció de la relació laboral, de la responsabilitat penal, de les obligacions. Extinció del termini per presentar documentació.*

extinguir *v tr* ↔ **extingir** *v tr* Fer cessar els efectes d’un acte o d’una relació jurídica.

extorsión *f* ↔ **extorsió** *f* Acció d’extorsionar.

extorsionador -a *m i f* ↔ **extorquidor** -a / **extorsionador** -a *m i f* Persona que extorsiona algú altre.

extorsionar *v tr* ↔ **extorquir** / **extorsionar** *v tr* Obligar una persona física o jurídica, amb violència, amenaces o intimidació, a fer o cometre un acte o negoci jurídic en perjudici del seu patrimoni.

extradición *f* ↔ **extradició** *f* Lliurament d’un delinqüent refugiat en un estat, fet per les autoritats d’aquest estat al govern d’un altre que el reclama per tal de jutjar-lo en el seu territori.

extraditar *v tr* ↔ **extradir** *v tr* Fer l'extradició d'algú.

CA: *Van extradir el terrorista a petició del jutge.*

factura pro forma *f* ↔ **factura proforma** / **proforma** *f* Document amb què un venedor notifica per endavant el cost d'una comanda al comprador, però que no li n'exigeix el pagament.

facultativo *-a m i f* ↔ **facultatiu** *-iva m i f* Persona que professa alguna facultat, que té títol legal per exercir una professió científica o tècnica.

fallar *v tr* ↔ **decidir** / **determinar** / **establir** *v tr* Un jutge o un tribunal, resoldre un litigi en un sentit, indicar el sentit de la sentència o resolució; un tribunal o un jurat, resoldre un afer en un sentit; una sentència, indicar el sentit d'allò que estableix.

NOTA: Com que un judici es resol amb una sentència, de vegades es pot traduir per *sentenciar*.

ES: *La jueza falló contra la empresa. El tribunal falló aplicando el derecho positivo. Si la sentencia falla en contra del demandante, este debe pagar las costas.*

CA: *La jutgessa ha decidit contra l'empresa. Si la sentència va en contra del demandant, aquest ha de pagar les costes.*

fallido *-a adj* ↔ **fallit** *-ida adj* Relatiu a una quantitat de diners que, per circumstàncies econòmiques adverses, no es pagarà o no es cobrarà mai.

fallo *m* ↔ **decisió** / **part dispositiva** *f* Acció de decidir; part dispositiva d'una sentència en què es resolen els punts litigiosos, o s'indica si es condemna o s'absol el demandat, o es consignen els elements de caràcter imperatiu.

NOTA: En castellà, *fallo* s'usa de vegades com a sinònim de *sentencia*, si bé és preferible reservar-ho per al sentit indicat aquí.

ES: *El fallo de la sentencia establece que se reclamará a los demandantes el pago de las costas.*

CA: *La part dispositiva de la sentència estableix que cal reclamar als demandants el pagament de les costes.*

falsedad documental *f* ↔ **falsedat documental** *f* Delicte consistent a presentar documentació falsa o amb contingut fals.

falta *f* ↔ **falta** *f* Acció o omissió voluntària penada per la llei amb una sanció lleu.

fe pública *f* ↔ **fe pública** *f* Autoritat atribuïda a notaris, cònsols, secretaris de jutjats i tribunals, agents de canvi i borsa, etc., perquè els documents que autoritzen siguin considerats com a autèntics i de contingut verídic.

fedatario *-a m i f* ↔ **fedatari** *-ària m i f* Persona dipositària de la fe pública.

fehaciente *adj* ↔ **fefaent** *adj* Dit de la prova, de la demostració, del document legalitzat per un fedatari, etc., que dóna fe d'un acte o que demostra de manera clara i irrefutable que un fet és cert.

CA: *Heu de presentar una prova fefaent d'això que dieu.*

fehacientemente *adv* ↔ **fefaentment** *adv* De manera fefaent.

fiador -a *m i f* = **avalador** -a

fianza *f* ↔ **caució** / **fermança** / **fiança** *f* Penyora o garantia —en forma de diners, d'hipoteca, de patrimoni, etc.— que hom dóna cautelarment a algú altre per tal d'assegurar que complirà una obligació contreta vers aquest altre, i que serà retinguda definitivament per aquest en cas de no complir l'obligació o bé retornada en cas de complir-la; document en què es consigna el lliurament d'aquesta penyora o garantia vinculant-la a l'obligació contreta.

NOTA: Si la fiança prové d'una persona distinta de qui està obligat a complir l'obligació també se'n diu *aval*.

fideicometer *v tr* ↔ **fideïcometre** *v tr* Establir un fideïcomís per a béns o drets.

CA: *Fideïcometre el patrimoni. Un bé fideïcomès.*

fideicomisario -a¹ *m i f* ↔ **fideïcomissari** -ària *m i f* Persona a favor de la qual s'ha establert un fideïcomís, de manera que ha de rebre els béns en darrer terme.

fideicomisario -a² *adj* ↔ **fideïcomissari** -ària *adj* Relatiu o pertanyent a un fideïcomís.

fideicomiso *m* ↔ **fideïcomís** *m* Disposició segons la qual una persona, en testament o en capítols matrimonials, deixa tots els béns a una altra amb l'encàrrec que els conservi i els transmeti a un tercer.

fideicomitente *m i f* ↔ **fideïcomitent** *m i f* Persona que estableix un fideïcomís.

fiducia *f* ↔ **fidúcia** *f* Pacte pel qual una persona concedeix a una altra la titularitat d'un bé o d'un dret amb una finalitat determinada que només les parts coneixen.

fiduciante *m i f* ↔ **fiduciant** *m i f* Persona que dóna la titularitat d'un bé o d'un dret a una altra mitjançant fidúcia.

fiduciario -a¹ *m i f* ↔ **fiduciari** -ària *m i f* Persona que rep la titularitat d'un bé o d'un dret mitjançant fidúcia.

fiduciario -a² *m i f* = **testaferro**

fiduciario -a³ *m i f* ↔ **fiduciari** -ària *m i f* Hereu o legatari que ha de conservar i transmetre al fideïcomissari els béns rebuts en fideïcomís.

fiduciario -a⁴ *adj* ↔ **fiducial** / **fiduciari** -ària *adj* Relatiu o pertanyent a una fidúcia.
 CA: *Negoci fiduciari (o fiducial).*

finiquitar¹ *v tr* ↔ **liquidar** *v tr* / **fer la liquidació** *loc v* / **quitar** *v tr* Fer o emetre una liquidació que certifiqui l'absència de deutes amb algú.
 ES: *Finiquitar las deudas pendientes. Hay que finiquitar a los trabajadores.*
 CA: *Liquidar els deutes pendents. Cal fer la liquidació als treballadors.*

finiquitar² *v tr* ↔ **acabar** / **enllestir** / **resoldre** *v tr* Resoldre un afer, un procés, etc., sigui amb un acord, sigui amb una resolució.
 ES: *Finiquitar una compra, un proceso judicial, un acuerdo.*
 CA: *Enllestir (o resoldre) una compra, un procés judicial, un acord.*

finiquito *m* ↔ **finiment** *m* / **liquidació** *f* / **quitança** *f* Acció de liquidar; document que certifica l'absència de deutes d'una part vers l'altra, i que es lliura normalment quan es paguen els deutes que hi havia pendents.
 NOTA: Es diu especialment d'una empresa que plega quan eixuga tots els deutes, o quan una empresa, un empresari, una administració, etc., dóna a una persona que plega tot el que ha meritat des de la darrera paga i la part corresponent d'altres pagaments prorratejats.

firma *f* ↔ **firma** / **signatura** *f* Acció de firmar; acte protocol·lari en què es firma un document; allò que s'escriu quan es firma.

firmar *v tr* ↔ **firmar** / **signar** *v tr* Posar el nom al peu o als marges d'un document per tal de donar-hi validesa.

fiscal *m i f* ↔ **fiscal** *m i f* Persona que, en un procés judicial, representa i defensa els interessos de l'estat i de la cosa pública, intervé i protegeix els interessos dels absents, els menors i els incapacitats i promou la investigació i la comprovació dels fets delictius i la imposició de penes.

fisco *m* ↔ **fisc** *m* Conjunt dels recursos de què disposa un estat, una comunitat autònoma, etc., provinent de la recaptació d'impostos i de les confiscacions.
 NOTA: Per extensió, aquest terme també s'aplica al conjunt de serveis tributaris d'un estat, una comunitat autònoma, etc.

foral *adj* ↔ **foral** *adj* Relatiu o pertanyent als furs.

forestal *adj* ↔ **forestal** *adj* Relatiu o pertanyent a la forest.

formalización *f* = **cumplimentación**¹

formalizar *v tr* = **cumplimentar**¹

forzar *v tr* = **violar**²

fraccionamiento *m* ↔ **fraccionament** *m* Possibilitat d'elecció de diverses lleis perquè regeixin els diversos aspectes d'una relació contractual.

fraude *m* ↔ **frau** *m* Acció contrària a la llei feta amb intenció de treure'n profit a costa de l'estat o d'altri.

NOTA: S'usa especialment quan es falsegen les dades tributàries per tal d'eludir les obligacions fiscals.

fraudulento -a *adj* ↔ **fraudulent -a** *adj* Relatiu o pertanyent al frau.

fuero¹ *m* ↔ **fur** *m* Dret de sotmetre's a una jurisdicció (vegeu *jurisdicción*²).

CA: *Les parts se sotmeten als tribunals de Barcelona i renuncien a qualsevol altre fur.*

fuero² *m* = *jurisdicción*²

fuero³ *m* ↔ **fur** *m* Norma jurídica bàsica d'un territori o d'un col·lectiu; recopilació de lleis d'un àmbit, un territori o un col·lectiu.

CA: *Els Furs de València.*

fundación *f* ↔ **fundació** *f* Entitat sense ànim de lucre i amb personalitat jurídica creada a l'entorn d'un patrimoni organitzat.

fundamentos de derecho *m pl* ↔ **fonaments de dret** *m pl* Conjunt de normes que s'apliquen en tractar un cas, en fer una resolució, etc. Apartat on s'exposen de manera succinta els fonaments jurídics de la demanda, la querella i la interlocutòria.

fundario -a *adj* ↔ **immobiliari -ària** *adj* Relatiu o pertanyent a béns immobles.

fundo *m* = *bien inmueble*

ganancia *f* ↔ **benefici / guany** *m* Resultat econòmic positiu —sumant les entrades i restant les sortides o les inversions— d'una activitat.

garantía *f* ↔ **garantia** *f* Element que té per finalitat assegurar que un procés, una relació comercial, etc., no sigui lesiu contra una de les parts o que, en cas que pugui ser-ho, hi hagi un rescabament.

gobernanza *f* ↔ **governança** *f* Manera de governar que té per objectiu assolir un desenvolupament econòmic, social i institucional durador, amb un equilibri entre l'administració de l'estat, la societat civil i el mercat.

goce *m* = *disfrute*

grado *m* ↔ **grau** *m* Cadascuna de les instàncies a què pot donar lloc un plet.

ES: *Este juicio es el último y final, y no podremos progresar a otro grado.*

CA: *Aquest judici és el darrer, i no podrem progressar a un altre grau.*

grado penitenciario *m* ↔ **grau penitenciari** *m* Cadascun dels estadis en què es divideix una pena.

CA: *Obtenir el tercer grau penitenciari.*

gravable *adj* ↔ **gravable** *adj* Que pot ser gravat.

gravamen¹ *m* ↔ **gravamen** *m* Diferència entre el que ha demanat una part i el que se li ha concedit en la resolució judicial, i que fonamenta un recurs.

ES: *Solicitud de alzamiento de gravamen. En dicha sentencia se crea un gravamen irreparable.*

CA: *Sol·licitud d'alça de gravamen. En aquesta sentència es crea un gravamen irreparable.*

gravamen² *m* = carga

gravar *v tr* ↔ **gravar** *v tr* Posar una càrrega sobre un bé; carregar amb un impost una activitat comercial o laboral, un producte, una propietat, un guany econòmic, etc.

hábeas corpus *m* ↔ **habeas corpus** *m* Institució processal segons la qual cal posar qualsevol persona detinguda il·legalment a disposició immediata de l'autoritat judicial competent.

haber lugar *loc v* ↔ **escaure** / **pertocar** *v intr* Poder-se fer una acció perquè l'autoritat ho permet, ja que la troba adequada o pertinent.

ES: *Cuando haya lugar.*

CA: *Quan escaigui (o quan pertoqui).*

hacer testamento *loc v* = testar

heredar *v tr* ↔ **heretar** *v tr* Rebre béns, drets, etc., que eren propietat o titularitat d'una persona que ha mort.

heredero -a *m i f* ↔ **herent** / **hereu -eva** *m i f* Persona que ha rebut una herència o part d'una herència.

heredero -a universal *m i f* ↔ **hereu -eva universal** *m i f* Persona que rep el gruix o la totalitat d'una herència, llevat del que està previst per llegítima o altres drets semblants dels altres herents.

hereditario -a *adj* ↔ **hereditari -ària** *adj* Relatiu o pertanyent a l'herència o a les herències.

herencia *f* ↔ **herència** / **heretatge** *f* Conjunt de béns i drets que, en morir algú, deixa a una altra persona o a altres persones.

heretante *m i f* ↔ **causant** / **heretant** *m i f* Persona que deixa una herència als seus herents.

NOTA: Respecte de *causant*, el mot *heretant* és més genèric; *causant* se sol usar quan l'heretant ja és mort.

hita *f* = **mojón**

hitación *f* = **deslinde**

hitar *v tr* = **deslindar**

hito *m* = **mojón**

homicidio *m* ↔ **homicidi** *m* Acció i delicte de matar algú sense intenció, traïdoria, acarnissament, etc.

huelga *f* ↔ **vaga** *f* Aturada col·lectiva de la feina com a mesura de protesta per tal d'obtenir alguna reivindicació.

CA: *Fer vaga, convocar una vaga. Vaga general, de zel, de fam. El dret de vaga.*

huelguista *m i f* ↔ **vaguista** *m i f* Persona que fa vaga.

hurtar *v tr* ↔ **furtar** *v tr* Apoderar-se amb ànim de lucre d'un bé moble d'altri contra la voluntat del propietari, sense violència o intimidació en les persones ni fent força en les coses preses.

hurto *m* ↔ **furt** *m* Acció i delicte de furtar.

ilegal *adj* ↔ **il·legal** *adj* Dit d'allò que no és conforme amb la llei.

ilegalidad *f* ↔ **il·legalitat** *f* Condició d'il·legal.

ilegalización *f* ↔ **il·legalització** *f* Acció d'il·legalitzar.

ilegalizar *v tr* ↔ **il·legalitzar** *v tr* Fer il·legal una cosa.

ilegalmente *adv* ↔ **il·legalment** *adv* Sense conformitat amb la llei.

ilícito *m* ↔ **il·lícit** *m* Acció no permesa per la llei.

NOTA: *L'il·lícit* fa referència a un concepte objectiu, a una acció tipificada per la llei. *L'injust* és un concepte doctrinal, moral, que es basa en valoracions subjectives.

ilícito -a *adj* ↔ **il·lícit -a** *adj* Dit d'allò que no és permès per la llei.

impagado *m* ↔ **impagat** *m* Fet pel qual no s'ha pagat o cobrat una factura, un deute, etc.

CA: *Tenir un impagat. Comptabilitzar un impagat. Gestió d'impagats.*

impositivo -a *adj* ↔ **impositiu -iva** *adj* Relatiu o pertanyent als impostos.

improcedente *adj* ↔ **improcedent** *adj* Dit del procediment, de l'actuació, etc., que no és conforme a dret.

impuesto *m* ↔ **impost / tribut** *m* Contribució econòmica obligatòria per a persones i empreses que es paga a l'estat per tal de fer front a les despeses públiques.

impugnación *f* ↔ **impugnació** *f* Acció d'impugnar.

impugnar *v tr* ↔ **impugnar** *v tr* Combatre legalment la validesa o eficàcia d'un acte administratiu o jurídic.

NOTA: En l'àmbit judicial equival a *recórrer contra*.

CA: *Impugnar una resolució judicial. Impugnar el resultat d'un concurs, les eleccions.*

impugnar en *v intr* = **recurrir en**

impugnativo -a *adj* ↔ **impugnatiu -iva** *adj* Relatiu o pertanyent a la impugnació.

ES: *El cauce impugnativo. Un proceso impugnativo.*

CA: *La via impugnativa. Un procés impugnatiu.*

imputable *adj* ↔ **imputable** *adj* Que es pot imputar.

CA: *Actuació negligent imputable al vigilant.*

imputación *f* ↔ **imputació** *f* Acció d'imputar; allò que s'imputa.

imputar *v tr* ↔ **imputar** *v tr* Considerar que algú és culpable d'un delictes, d'una falta, etc., i fer pública aquesta consideració.

CA: *Al Sr: A li imputen un desfalco. Està imputat en un delictes d'homicidi.*

inalienable *adj* ↔ **inalienable** *adj* Dit del bé que no pot ser alienat.

inapelable *adj* ↔ **inapel·lable** *adj* Que no admet apel·lació.

inaplazable *adj* ↔ **inajornable** *adj* Que no pot ser ajornat.

incapacitación *f* ↔ **incapacitació** *f* Acció d'incapacitar.

incapacitar *v tr* ↔ **incapacitar** *v tr* Establir legalment que una persona no pot dur a terme certes accions, especialment en el món laboral; establir legalment que una persona no pot gestionar els seus béns.

incautar *v tr* = **decomisar**

incautarse de *v intr* = **decomisar**

incautación *f* = **decomiso**

incidental *adj* ↔ **incidental** *adj* Dit d'allò que esdevé fortuïtament durant el procés judicial i que pot alterar-ne el desenvolupament.

incoación *f* ↔ **incoació** *f* Acció d'incoar.
CA: Incoació d'una recusació.

incoar *v tr* ↔ **incoar** *v tr* Iniciar un procés judicial, una recusació, un sumari, un expedient², etc.

incriminación *f* = **acusación**¹

incriminar *v tr* = **acusar**

incriminatorio -a *adj* ↔ **incriminatori -òria / inculpatori -òria** *adj* Que incrimina.

inculpación *f* = **acusación**¹

inculpar *v tr* = **acusar**

inculpatorio -a *adj* = **incriminatorio -a**

incumplimiento *m* ↔ **incompliment** *m* Acció d'incomplir.

incumplir *v tr* ↔ **incomplir / infringir** *v tr* No complir la llei, una condemna, els termes d'un acord, etc.
CA: Sancionat per incomplir (o infringir) la llei.

incurrir en *v intr* = **cometer**

indagatoria *f* ↔ **indagatòria** *f* Declaració sense jurament que es pren a un processat al principi d'un procés sobre el delicte que s'està investigant.

indebido -a *adj* ↔ **indegut -uda** *adj* Dit de l'acció que és il·lícita o injusta.
CA: Apropiació indeguda. Fer un ús indegut d'una cosa.

indefensión *f* ↔ **indefensió** *f* Situació en què una part troba limitats o negats els mitjans processals de defensa.
CA: Al·legar indefensió.

indemnización *f* ↔ **indemnització** *f* Acció d'indemnitzar; diners pagats per indemnitzar.

indemnizar *v tr* ↔ **indemnitzar** *v tr* Pagar diners a algú, a una entitat, etc., per tal de rescabalar-lo d'un dany o un greuge.

indiviso *-a adj* ↔ **indivís** *-a adj* Dit del bé que no pot ser dividit o repartit.
CA: Propietat indivisa. Llegat indivís. Herència indivisa.

indultar *v tr* ↔ **indultar** *v tr* Donar un indult a algú.
CA: El govern indultarà els presos malalts terminals.

indulto *m* ↔ **indult** *m* Mesura de gràcia mitjançant la qual un jutge, un govern, etc., condona parcialment o totalment una condemna a un pres.

inejecución *f* ↔ **inexecució** *f* Acció de no executar una sentència (veg. **ejecutar**¹).

infracción *f* ↔ **infracció** *f* Falta o delictes basada en l'incompliment d'una norma.

infractor *-a m i f* ↔ **infractor** *-a m i f* Persona que fa una infracció.

infringir *v tr* = **incumplir**

inhabilitación *f* ↔ **inhabilitació** *f* Acció d'inhabilitar.

inhabilitar *v tr* ↔ **inhabilitar** *v tr* Fer algú inhàbil, és a dir, no apte o no idoni, per a un càrrec mitjançant una sentència o una decisió executiva, sobretot si ha ocupat aquell càrrec o un de semblant i n'ha tret profit il·lícitament.

inhibición *f* ↔ **inhibició** *f* Acció d'inhibir.

inhibir *v tr* ↔ **inhibir** *v tr* Impedir a un òrgan jurisdiccional (jutge, tribunal o autoritat administrativa) de conèixer o d'intervenir en unes actuacions. *pron* Defugir.
 NOTA: Quan pren la decisió el mateix òrgan jurisdiccional, aquest verb s'usa pronominalment.

ES: El juez se inhibió de conocer la presente causa.

CA: El jutge es va inhibir de conèixer aquesta causa.

inhibitoria *f* ↔ **inhibitòria** *f* Despatx per inhibir un jutge.

inhibitorio *-a adj* ↔ **inhibitori** *-òria adj* Dit de la petició formulada per un òrgan jurisdiccional que es creu competent per conèixer d'un determinat afer, i, dirigida a un altre que en aquell moment en coneix, per tal que en desisteixi.
CA: Una petició inhibitoria. Un escrit inhibitori.

injuria *f* ↔ **injúria** *f* Delictes consistent en una ofensa feta amb paraules o amb actes al nom o a l'honor d'altri.

NOTA: Se sol dir en plural.

CA: Delictes d'injúries. Proferir injúries.

injuriar *v tr* ↔ **injuriar** *v tr* Ofendre algú amb una injúria o amb injúries.

injurioso *-a adj* ↔ **injuriós** *-osa adj* Que implica injúria.

injustificable *adj* ↔ **injustificable** *adj* Que no pot ser justificat.

injusto *m* ↔ **injust** *m* Acció contrària a la justícia.

NOTA: L'*injust* és un concepte doctrinal, moral, que es basa en valoracions subjectives. L'*il·lícit* fa referència a un concepte objectiu, a una acció tipificada per la llei.

injusto *-a adj* ↔ **injust** *-a adj* Dit d'allò que és contrari a la justícia.

inmunidad *f* ↔ **immunitat** *f* Condició d'una persona, d'una entitat, etc., que no ha de retre comptes a la justícia pels seus actes.

inocencia *f* ↔ **innocència** *f* Condició d'innocent.

inocente *m i f* ↔ **innocent** *m i f* Persona de la qual es prova, en un judici, que no és autora d'un delicte.

inquilino *-a m i f* = **arrendatario** *-a*

insolvencia *f* ↔ **insolvència** *f* Situació d'una persona que és insolvent.

ES: *Insolvencia parcial, total, provisional, punible. Declaración de insolvencia.*

CA: *Insolvència parcial, total, provisional, punible. Declaració d'insolvència.*

insolvencia definitiva *f* = **quiebra**

insolvente *adj* ↔ **insolvent** *adj* Dit de la persona que no té prou recursos econòmics —diners, patrimoni, valors, etc.— per fer front a pagaments o deutes.

instrucción del sumario *f* ↔ **instrucció del sumari** *f* Activitat investigadora i recopiladora de dades, duta a terme pel jutge d'instrucció, preparatòria per a un judici penal.

instructor *-a m i f* ↔ **instructor** *-a m i f* Jutge o jutgessa que instrueix.

instruir *v tr* ↔ **instruir** *v tr* Fer la instrucció d'una causa, d'un sumari, d'un cas.

instrumentar *v tr* = **escribirar**

insumisión *f* ↔ **insubmissió** *f* Actitud de qui es nega a complir una llei.

insumiso *-a m i f* ↔ **insumís** *-isa m i f* Persona que fa insubmissió.

interdicto¹ *m* = prohibición

interdicto² *m* ↔ **interdicte** *m* Procediment judicial de tramitació urgent i abreujada.

intermediador -a *m i f* = mediador -a

intermediación *f* = mediación

intermediar *v intr* = mediar

interno -a *m i f* = preso -a

interponer *v tr* ↔ **interposar** *v tr* Presentar o formalitzar un recurs legal.

interposición *f* ↔ **interposició** *f* Acció d'interposar.

interpósita persona *f* = testafarro

interrogar *v tr* ↔ **interrogar** *v tr* Un jutge, un lletrat, una comissió, un policia, etc., fer diverses preguntes a una persona per tal d'esclarir uns fets.

interrogatorio *m* ↔ **interrogatori** *m* Acció d'interrogar.

interviniente *m i f* ↔ **intervinent** *m i f* Persona que intervé en el curs d'un procés.

intestado -a *adj* = abintestato¹

intima *f* = intimación

intimación *f* ↔ **intima** / **intimació** *f* Acció d'intimar; document judicial amb el qual s'intima.

ES: *Intimación de pago. Intimación de comparecencia o citación.*

CA: *Intimació de pagament. Intimació a compareixença o citació.*

intimar *v tr* ↔ **intimar** *v tr* Un jutge o un tribunal, fer un requeriment amb una advertència a algú, de manera que el no-compliment implica mesures legals en contra del requerit.

CA: *El jutge el va intimar a lliurar la documentació.*

intimatorio -a *adj* ↔ **intimatori** -òria *adj* Dit del document o de l'acció mitjançant els quals es fa una intimidació.

intimidación *f* ↔ **intimidació** *f* Acció d'intimidar.

intimidar *v tr* ↔ **intimidar** *v tr* Fer agafar por a algú amb amenaces, coaccions, etc.

intimidatorio -a *adj* ↔ **intimidatori -òria** *adj* Relatiu o pertanyent a la intimidació.

investigación *f* ↔ **enquesta / investigació** *f* Conjunt d'accions que duu a terme la policia, un jutge o un departament intern d'una organització per tal d'esclarir uns fets presumptament delictius o irregulars.

investigar *v tr* ↔ **investigar** *v tr* Fer una investigació.

irrefutable *adj* ↔ **irrefutable** *adj* Que no pot ser refutat.

irretroactividad *f* ↔ **irretroactivitat** *f* Condició no retroactiva d'una mesura legal.

irrevocable *adj* ↔ **irrevocable** *adj* Que no pot ser revocat.

judicial *adj* ↔ **judicial** *adj* Relatiu o pertanyent a un judici o a la justícia.

juez -a *m i f* ↔ **jutge -essa** *m i f* Persona encarregada d'aplicar les lleis i que té autoritat per jutjar i sentenciar.

ES: *Juez de instrucción* (o *juez instructor*). *Jueza de alzadas* (o *de apelaciones*). *Juez de lo penal* (o *juez penal*).

CA: *Jutge d'instrucció* (o *jutge instructor*). *Jutgessa d'apel·lacions*. *Jutge penal*.

juicio *m* ↔ **judici** *m* Acte formal mitjançant el qual un jutge té coneixement d'una causa i s'exposen els arguments de les parts per tal de determinar qui té raó en una disputa, la culpabilitat d'un acusat, etc.

ES: *Juicio sumario* (o *sumarísimo*), *de arbitrio* (o *de arbitraje*), *de conciliación*, *de desahucio* (o *posesorio*), *de faltas*, *de testamentaria*, *declarativo*, *ejecutivo*, *ordinario*. *Juicio oral*.

CA: *Judici sumari* (o *sumaríssim*), *d'arbitratge*, *de conciliació*, *de desnonament* (o *possessorio*), *de faltes*, *de testamentaria*, *declaratiu*, *executiu*, *ordinari*. *Judici oral*.

juicio de abintestato *m* = **abintestato**²

jurado¹ *m* ↔ **jurat** *m* Conjunt de ciutadans seleccionats expressament que tenen per missió determinar el fet en els processos penals.

jurado² *m i f* ↔ **jurat / membre de(l) jurat** *m i f* Cadascun dels individus que componen un jurat¹.

jurado³ *m* ↔ **jurat** *m* Institució mitjançant la qual els ciutadans poden participar, en la forma i en els processos penals que la llei determina, en l'administració de justícia

jurado -a *adj* ↔ **jurat -ada** *adj* En certes feines, que ha prestat jurament.

CA: *Traductora jurada*. *Intèrpret jurat*. *Guarda jurat*.

jurado de escabinos *m* = **escabinato**

jurado escabinado *m* = **escabinato**

jurado mixto *m* = **escabinato**

jurado puro *m* ↔ **jurat pur** *m* Jurat format per ciutadans sense atribucions en matèria de dret.

jurídico -a *adj* ↔ **jurídic -a** *adj* Relatiu o pertanyent al dret o a la justícia.

juridificación *f* = **normación**

juridificar *v tr* = **normar**

jurisconsulto -a *m i f* = **jurista**

jurisdicción¹ *f* ↔ **jurisdicció** *f* Poder de jutges i tribunals per jutjar i fer executar sentències dins l'àmbit en què tenen competències.

ES: *Jurisdicción ordinaria, especial. Jurisdicción de lo civil. Jurisdicción eclesiástica.*

CA: *Jurisdicció ordinària, especial. Jurisdicció civil. Jurisdicció eclesiàstica (o fur eclesiàstic).* Dins l'àmbit en què tenen competències.

jurisdicción² *f* ↔ **fur** *m* / **jurisdicció** *f* Àmbit o lloc dins del qual les autoritats o els tribunals tenen poder de decisió.

jurisdiccional *adj* ↔ **jurisdiccional** *adj* Relatiu o pertanyent a una jurisdicció.

jurisperito -a *m i f* = **jurista**

jurisprudencia¹ *f* ↔ **jurisprudència** Conjunt de sentències o resolucions emeses pels tribunals d'un país, especialment tribunals suprems, tribunals constitucionals i organismes anàlegs; doctrina que emana d'aquestes sentències o resolucions quan són concordants i que completa l'ordenament jurídic.

CA: *Fer (o establir) jurisprudència. Hi ha poca jurisprudència sobre delictes a Internet, ja que és un fenomen recent.*

jurisprudencia² *f* = **derecho**²

jurisprudencial *adj* ↔ **jurisprudencial** *adj* Relatiu o pertanyent a la jurisprudència (veg. **jurisprudencia**¹).

jurisprudente *m i f* = **jurista**

jurista *m i f* ↔ **jurisconsult** *-a* / **jurisperit** *-a* / **jurisprudient** / **jurista** *m i f* Persona experta en dret (veg. **derecho**²).

justicia *f* ↔ **justícia** *f* Conjunt d'organismes públics que fa judicis i emet sentències.

justiciable¹ *m i f* ↔ **justiciable** *m i f* Persona o entitat que és part en un judici.

justiciable² *adj* ↔ **justiciable** *adj* Dit del fet que pot sotmetre's a l'acció dels tribunals.

justificante *m* ↔ **justificant** *m* Document que acredita que hom ha estat en un lloc, que s'ha fet un pagament, que s'ha presentat un altre document, etc.

justipreciar *v tr* ↔ **estimar** *v tr* / **fixar el preu just** *loc v* Determinar el valor d'un bé.

justiprecio *m* ↔ **estim** / **preu just** *m* Valor que, en un procés d'expropiació forçosa, es fixa per a un bé i que correspon al seu valor real.

justo *-a adj* ↔ **just** *-a adj* Conforme a la justícia.

justo precio *m* = **justiprecio**

juzgado *m* ↔ **jutjat** *m* Institució i lloc on es fan els judicis. Terme de la jurisdicció d'un jutge.

ES: *Juzgado de lo civil, de lo contencioso administrativo, de lo militar, de lo penal, de lo social.*

CA: *Jutjat civil, contenciós administratiu, militar, penal, social.*

juzgar *v tr* ↔ **judicar** / **jutjar** *v tr* Fer un judici a algú, a una empresa, etc.

latrocinio *m* ↔ **lladronici** *m* Sèrie de robaments.

laudo *m* ↔ **laude** *m* / **sentència arbitral** *f* Decisió dictada per un tribunal arbitral, per amigables componedors, etc., als quals s'ha sotmès un afer.

legado *m* ↔ **llegat** *m* Allò que hom llega en el seu testament o codicil.

legal *adj* ↔ **legal** *adj* Dit d'allò que és conforme amb la llei.

legalidad *f* ↔ **legalitat** *f* Condició de legal.

legalización *f* ↔ **legalització** *f* Acció de legalitzar.

legalizar *v tr* ↔ **legalitzar** *v tr* Fer legal una cosa.

legalmente *adv* ↔ **legalment** *adv* De conformitat amb la llei.

legar *v tr* ↔ **llegar** *v tr* Deixar alguna cosa a algú per disposició testamentària.

legatario -a *m i f* ↔ **legatari** -ària *m i f* Persona a favor de la qual es fa un llegat.

legislación *f* ↔ **legislació** *f* / **marc legal** *m* / **ordenament jurídic** *m* Conjunt de normes jurídiques d'un país o que versen sobre un aspecte del dret, concebut com un tot.

legislador -a *m i f* ↔ **legislador** -a *m i f* Qui fa la llei.

legislar *v intr* ↔ **legislar** *v intr* Fer lleis.

legislativo *m* ↔ **legislatiu** *m* Òrgan encarregat de legislar.

legislativo -a *adj* ↔ **legislatiu** -iva *adj* Relatiu o pertanyent a la legislació.

legítima *f* ↔ **llegítima** *f* Dret que té una persona a heretar com a mínim una part del cabal hereditari d'un parent.

legítima defensa *f* ↔ **legítima defensa** *f* Circumstància eximent de la responsabilitat criminal que neix del dret que té la persona a defensar-se o a actuar en defensa dels seus parents o d'altres persones que són objecte d'una agressió injusta.

legitimación *f* ↔ **legitimació** *f* Acció de legitimar.

legitimar *v tr* ↔ **legitimar** *v tr* Fer legítima una cosa.

legitimario -a *m i f* ↔ **legitimari** -ària *m i f* Persona que té dret a reclamar la llegítima.

legitimidad *f* ↔ **legitimitat** *f* Condició de legítim.

legítim -a *adj* ↔ **legítim** -a *adj* Dit d'allò que és conforme amb la llei, el dret o els usos i costums.

lesivo -a *adj* ↔ **lesiu** -iva *adj* Dit de l'actuació que pot causar perjudici a algú, una entitat, etc.

leso -a *adj* ↔ **les** -a *adj* Que ha estat ultratjat. Adjectiu aplicat a la persona, institució contra la qual es comet un crim, un atemptat, un delictes, etc.

CA: *Delicte o crim de lesa majestat, lesa pàtria.*

levantamiento de bienes *f* = **alzamiento de bienes**

levantar acta *loc v* ↔ **aixecar acta** / **estendre acta** / **llevar acta** *loc v* Redactar una acta.

ley *f* ↔ **llei** *f* Norma jurídica de caràcter general i obligatori, dictada pel poder legislatiu.

liberación *f* = **finiquito**

licencia *f* ↔ **llicència** *f* Autorització legal de dur a terme certes activitats que requereixen control de l'administració pública.

CA: *Llicència d'armes. Obtenir la llicència d'obres.*

licitación *f* ↔ **licitació** *f* Acció de licitar.

licitar *v tr* ↔ **licitar** *v tr* Una administració pública, oferir l'execució d'una obra pública a qui presenti l'oferta més adequada.

lícito *-a adj* ↔ **lícit** *-a adj* Dit d'allò que és permès per la llei.

licitud *f* ↔ **licitud** *f* Condició de lícit.

lindante *adj* ↔ **confrontant** / **contigu** *-a adj* Dit d'una propietat que toca a una altra.

ES: *La finca A es lindante con la finca B. Dos casas lindantes.*

CA: *La finca A és confrontant amb la finca B. Dues cases contigües.*

lindar con *v intr* ↔ **afrontar amb** / **confrontar amb** *v intr* Una propietat, un terme, etc., tocar amb un altre.

linde *m* ↔ **llinda** / **partió** / **trenca** *f* Límit entre dues propietats, dos termes, etc.

lindera *f* = **linde**

lindero *m* = **linde**

lindero *-a adj* = **lindante**

liquidación *f* = **finiquito**

liquidar *v tr* = **finiquitar**¹

litigación *f* ↔ **litigació** *f* / **pledeig** *m* Acció de litigar.

litigante *m i f* ↔ **litigant** / **pledejador** *-a* / **pledejant** *m i f* Part que litiga.

litigar *v tr* ↔ **litigar** / **pledejar** *v tr/intr* Una part, contendre judicialment sobre una cosa contra una altra part.

CA: *Pledejar (o litigar) un dret. Pledejar (o litigar) a favor o en contra d'algú.*

litigio¹ *m* ↔ **litigi** *m* Allò que genera una disputa entre dues o més parts, que és objecte de discussió.

litigio² *m* = pleito

litigioso -a *adj* ↔ **litigiós** -osa *adj* Relatiu o pertanyent a un litigi.

litis *f* = pleito

litisconsorcio *m* ↔ **litisconsorci** *m* Agrupació de persones que, en un litigi, formen una sola part.

litisconsorte *m i f* ↔ **litisconsort** / **consort** *m i f* Persona que litiga juntament amb una altra o unes altres formant una sola part.

litispendencia *f* ↔ **litispendència** *f* Estat d'un plet en tramitació a l'espera que se'n dicti sentència definitiva.

llamamiento y busca *m* = busca y captura

llevanza *f* ↔ **gestió** *f* Fet de portar o controlar un llibre de comptabilitat, un registre, un llibre genealògic, un seguiment de traçabilitat, etc.

ES: *La llevanza del registro corresponde a la dirección. Habrá reformas legislativas en la llevanza de la contabilidad.*

CA: *La gestió del registre correspon a la direcció. Hi haurà reformes legislatives en la gestió de la comptabilitat.*

locatario -a *m i f* = arrendatario -a

magistrado -a *m i f* ↔ **magistrat** -ada *m i f* Membre de la judicatura superior civil o penal.

magistrado -a juez -a *m i f* ↔ **magistrat** -ada **jutge** -essa *m i f* Persona amb categoria de magistrat que s'encarrega d'un jutjat.

magistratura¹ *f* ↔ **magistratura** *f* Càrrec de magistrat.

magistratura² *f* ↔ **magistratura** *f* Organisme format per un conjunt de magistrats.

maltratamiento *m* = maltrato

maltratar *v tr* ↔ **maltractar** *v tr* Tractar malament o agredir una persona o un animal.

maltrato *m* ↔ **maltractament** *m* Acció i delicte de maltractar.

mancomunado -a *adj* ↔ **mancomunat** -ada *adj* Dit de les obligacions en què hi ha pluralitat de deutors o de creditors.

mancomunar *v tr* ↔ **mancomunar** *v tr* Unir interessos, persones, entitats, etc., per a un fi.

CA: *Mancomunar esforços. Van mancomunar els pobles per a una prestació de serveis millor. Les cooperatives es van mancomunar.*

manos limpias *f pl* = **conducta correcta**

marco legal = **legislación**

matrimonio *m* ↔ **matrimoni** *m* Unió legítima i institucional de dues persones que formen una família.

NOTA: Designa la institució (*el matrimoni és inherent a l'organització social*), el mètode (*matrimoni civil*) i els components (*un matrimoni que vol adoptar*).

mayor de edad *m i f* ↔ **major d'edat** *m i f* Persona que ha arribat a l'edat legal suficient per tenir plenitud de drets civils i polítics i responsabilitats, incloses les penals.

mayoría *f* = **mayoridad**

mayoridad *f* ↔ **majoria d'edat** / **majoritat** *f* Condició de major d'edat.

mediación *f* ↔ **mediació** / **mitjanceria** *f* Acció de mitjançar.

mediador -a *m i f* ↔ **mediador** / **mitjancer** -a *m i f* Persona que intervé en un afer per tal de conciliar dues o més parts.

medianería *f* ↔ **arrambatge** *m* / **mitgeria** *f* Condomini d'una paret que separa dos edificis, dues finques, etc., que pertanyen a propietaris diferents.

mediar *v tr/intr* ↔ **mitjançar** *v intr* Fer de mitjancer entre dues o més parts.

ES: *Mediar entre dos partes enfrentadas. El agente que ha mediado esta póliza debe corregir algunos defectos de forma.*

CA: *Mitjançar entre dues parts enfrontades. L'agent que ha mitjançat en aquesta pòlissa ha de corregir alguns defectes de forma.*

menor de edad *m i f* ↔ **menor d'edat** *m i f* Persona que no ha arribat a l'edat legal suficient per tenir plenitud de drets civils i polítics i responsabilitats, incloses les penals.

menoría *f* = **minoridad**

menoridad *f* = **minoridad**

menoscabar *v tr* ↔ **menyscabar** *v tr* Reduir un atribut positiu d'una institució, d'una persona, etc., amb una actuació poc lícita.

menoscabo *m* ↔ **menyscabament** *m* Acció de menyscabar.

mérito *m* ↔ **mèrit** *m* Condició o aptitud d'un aspirant o candidat que ha d'ocupar un lloc de treball que és valorada positivament en un procés de promoció o selecció de personal.

mérito(s) del proceso *m* ↔ **mèrit(s) del procés** *m* Conjunt de proves i raons que serveixen al jutge per resoldre.

miembro de(l) jurado *m i f* = **jurado**²

minoría¹ *f* ↔ **minoria** *f* Part de la població d'un estat, d'una ciutat, etc., que té elements culturals diferencials respecte a la majoria.

minoría² *f* = **minoridad**

minoridad *f* ↔ **minoria d'edat / minoritat** *f* Condició de menor d'edat.

mojón *m* ↔ **boga** *f* / **fita** *f* / **llinda** *f* / **molló** *m* / **trenca** *f* Pedra o senyal que indica la partió d'una propietat, d'un terme, etc.

mojona *f* = **deslinde**

mojonar *v tr* = **deslindar**

monte *m* ↔ **forest** *f* Terreny productiu no conreat de propietat pública.

monte comunal *m* ↔ **forest comunal** *m* Forest la titularitat de la qual correspon als ens locals i l'aprofitament, als veïns.

multa *f* ↔ **multa** *f* Pena pecuniària per una infracció.

ca: Posar una multa. Multa coercitiva, arbitrària, proporcional.

multar *v tr* ↔ **multar** *v tr* Posar una multa a algú.

nato -a *adj* ↔ **nat nada** *adj* Dit dels títols o càrrecs que es tenen pel sol fet de tenir-ne un altre.

negligencia *f* ↔ **negligència** *f* Actitud o comportament negligent; falta comesa per una actitud o un comportament negligent.

negligente *adj* ↔ **negligent** *adj* Dit de la persona que obra sense atendre les seves obligacions; dit de l'actuació que s'ha fet sense haver atès les obligacions o sense haver tingut la cura necessària.

negocio jurídico *m* ↔ **negoci jurídic** *m* Acte en què hom cerca algun efecte jurídic reconegut per la llei.

no haber lugar *loc v* ↔ **no pertocar** *v intr* / **denegar** [generalment en participi] *v tr* No poder-se fer una acció perquè l'autoritat no ho permet, ja que no la troba adequada o pertinent.

NOTA: Se sol usar en l'expressió fixada no ha lugar.

ES: *Resolución sobre su demanda: no ha lugar. No ha lugar deliberar.*

CA: *Resolució sobre la seva demanda: denegada. No pertoca deliberar.*

noche de autos *f* ↔ **nit dels fets** *f* Nit en què es van produir els fets que són objecte d'actuació policial o judicial.

nombramiento *m* ↔ **nomenament** *m* Acció de nomenar.

nombrar *v tr* ↔ **nomenar** *v tr* Donar a algú un càrrec.

CA: *Han nomenat directora la Sra. M. El president vol nomenar un adjunt.*

norma *f* ↔ **norma** *f* Precepte, instrucció o regla que cal seguir en dur a terme una activitat, en gestionar un afer, etc.

normación *f* ↔ **normació / regulació** *f* Acció de normar.

normar *v tr* ↔ **normar / reglar / regular** *v tr* Establir normes jurídiques per a situacions determinades.

CA: *Proposta per normar les situacions de frau a Internet. Caldria regular l'exploració de fons marins d'aigües internacionals.*

normativa *f* ↔ **normativa** *f* Conjunt de normes que regulen una matèria, una activitat, etc.

CA: *Normativa laboral, fiscal, comptable.*

normativo -a *adj* ↔ **normatiu -iva** *adj* Relatiu o pertanyent a una norma o a una normativa.

nota de reparo *f* ↔ **nota d'objecció** *f* Advertiment d'una manca de legalitat, d'un defecte de forma, etc., que té un text i que es pot esmenar.

notaría *f* ↔ **notaria** *f* Oficina d'un notari o una notària.

notariado *m* ↔ **notariat** *m* Professió de notari. Conjunt de notaris i notàries.

notario -a *m i f* ↔ **notari -ària** *m i f* Funcionari que, en règim professional, exerceix la fe pública extrajudicial i redacta i autoritza documents públics, els conserva i n'expedeix còpies, d'acord amb la voluntat expressada per les persones contractants.

notificación *f* ↔ **notificació** *f* Acció de notificar; document mitjançant el qual es notifica alguna cosa.

notificar *v tr* ↔ **fer saber** *loc v* / **notificar** *v tr* Comunicar oficialment una cosa a una part interessada en un afer.

nuda propiedad *f* ↔ **nua propietat** *f* Situació d'un bé o d'un valor quan el seu usdefruit correspon a una persona diferent del propietari.

nulidad *f* ↔ **nul·litat** *f* Condició de nul.

nulo -a *adj* ↔ **nul nul·la** *adj* Dit de la sentència, de l'acord, del contracte, etc., que no té validesa legal.

CA: *Acomiadament nul. Procés nul. Sentència nul·la.*

objeción *f* ↔ **objecció** *f* Actitud de qui es nega a obeir una llei, un manament, etc., per considerar-la injusta.

CA: *Objecció de consciència. Objecció fiscal.*

objedor -a *m i f* ↔ **objector -a** *m i f* Persona que fa objecció.

obligar¹ *v tr* ↔ **obligar** *v tr* Una autoritat, fer que algú faci o deixi de fer alguna cosa.

obligar² *v tr* ↔ **obligar / vincular** *v tr* Una llei, un contracte, una sentència, etc., fer que algú estigui subjecte al compliment del que estableix.

CA: *La sentència, el contracte obliga les parts. Un pronunciament que obliga.*

obligación *f* ↔ **deure** *m* / **obligació** *f* Allò que hom ha de fer per força.

obligado tributario *m* ↔ **contribuent** *m i f* / **obligat tributari** *m* / **subjecte passiu** *m* Persona que ha de complir les prestacions materials i formals derivades d'una obligació tributària.

obligatorio -a *adj* ↔ **obligatori -òria** *adj* Dit d'allò que obliga¹ a fer una cosa; dit d'allò que cal fer.

obrar por sí mismo *loc v* ↔ **actuar en nom propi / obrar per si mateix** *loc v* Una persona, actuar en un afer pels seus interessos, i no pas en representació d'altri.

observancia *f* ↔ **observació / observança** *f* Acció d'observar.

CA: *Amb l'observació rigorosa del reglament no hi ha excessos. L'observança de les lleis.*

observar *v tr* ↔ **observar** *v tr* Complir rigorosament una llei, una sentència, una norma, uns estatuts, etc.

obstrucción a la justicia *f* ↔ **obstrucció a la justícia** *f* Actitud i delicte d'una persona o entitat que posa traves al desenvolupament d'una investigació.

oír *v tr* ↔ **oir** *v tr* L'autoritat judicial, prendre en consideració les al·legacions, les peticions, els raonaments, etc., que les parts presenten abans de dictar resolució.

ES: *El juez ha oído los alegatos. El juez oyó en un solo efecto la apelación.*

CA: *El jutge ha oït els al·legats. El jutge va oir a un sol efecte l'apel·lació.*

oneroso -a *adj* ↔ **onerós -osa** *adj* Dit de l'acte jurídic que produeix prestacions recíproques entre les parts.

orden jurídico *m* = **legislación**

ordenamiento jurídico *m* = **legislación**

ordenanza *f* ↔ **ordenança / ordinació** *f* Norma obligatòria que dicta una autoritat no legislativa per al bé públic.

ostentar *v tr* ↔ **tenir / exercir / detenir** *v tr* Ocupar un càrrec rellevant, ser titular d'un títol, etc.

NOTA: En català, el verb *ostentar* només significa 'mostrar per lluir'.

ES: *La Sra. A ostenta el cargo de presidenta.*

CA: *La Sra. A té el càrrec de presidenta (o és presidenta).*

otorgamiento *m* ↔ **atorgament** *m* Acció d'atorgar; document atorgat; part final d'un document notarial que conté la fórmula on s'atorga.

otorgante *m i f* ↔ **atorgant** *m i f* Persona o entitat que atorga.

otorgar *v tr* ↔ **atorgar** *v tr* Fer davant notari un contracte, una escriptura, etc.

CA: *Atorgar testament.*

otrosí *m* ↔ **altressí / atressí** *m* Petició de caràcter secundari que formula una de les parts litigants, després de la petició principal, en alguns documents judicials.

paga y señal *f* ↔ **paga i senyal** *f* / **senyal** *f* Fet de donar una quantitat de diners en signar un contracte, en formalitzar una compravenda, etc., com a mesura de garantia; quantitat de diners donada en aquest acte.

parapúblico -a *m i f* ↔ **parapúblic -a** *m i f* Dit de l'organització que és de titularitat pública però que es regeix majoritàriament pel dret privat.

parado -a *m i f* ↔ **aturat -ada / desocupat -ada / parat -ada** *m i f* Persona que està a l'atur.

paro *m* ↔ **atur** *m* / **desocupació** *f* Situació en què una persona s'ha quedat sense feina.

parte *f* ↔ **part** *f* Persona o subjecte en una relació jurídica.

CA: *La part demandant. Ho van fer a instància (o a petició) de part.*

patria potestad *f* ↔ **pàtria potestat / potestat del pare i de la mare** *f* Conjunt de drets i deures que, d'acord amb la llei, tenen els pares sobre els fills menors d'edat no emancipats i sobre els fills majors d'edat si són incapacitats.

NOTA: El concepte jurídic universal és *pàtria potestat* (del llatí *patria potestas*).

Tanmateix en el Codi de família vigent a Catalunya s'ha introduït l'expressió *potestat del pare i de la mare*.

patrimonio *m* ↔ **patrimoni** *m* Conjunt de béns i drets d'una persona, d'una família, d'una empresa, etc.

pedanía *f* ↔ **pedania** *f* Entitat local menor sota la jurisdicció d'un alcalde pedani.

pena *f* = **condena**

pena de prisión *f* = **prisión**²

penalidad *f* ↔ **penalitat** *f* Sistema de penes establertes per la llei.

penalista *m i f* ↔ **penalista** *m i f* Jurista especialitzat en dret penal.

penalización *f* ↔ **penalització** *f* Acció de penalitzar; càstig amb què es penalitza.

penalizar *v tr* ↔ **penalitzar** *v tr* Imposar una multa, un càstig lleu, una rebaixa de punts, etc., a algú o una entitat per haver infringit les normes d'un procés, d'una contesa esportiva, etc.

penar *v tr* = **condenar**

pendencia *f* = **litispendencia**

penitenciaria *f* = **cárcel**

penitenciario *-a adj* ↔ **penitenciari** *-ària adj* Relatiu o pertanyent a la presó.

pensión *f* ↔ **pensió** *f* Quantitat de diners que hom cobra periòdicament de la seguretat social, d'un organisme públic, etc., per haver prestat un servei i estar ja jubilat o llicenciat, per la mort d'un familiar, per una minusvalidesa, etc.; quantitat de diners que hom cobra periòdicament d'un exconsort després d'un divorci, sobretot si qui cobra té a càrrec seu menors o ha tingut un perjudici econòmic en el matrimoni.

pensionista *m i f* ↔ **pensionista** *m i f* Persona que cobra una pensió.

perfección *f* ↔ **perfecció** *f* Acció de perfer; qualitat d'un document de perfet.

ES: *Perfección de un contrato, de una declaración de voluntad.*

CA: *Perfecció d'un contracte, d'una declaració de voluntat.*

perfeccionar *v tr* ↔ **perfer** *v tr* Completar els requisits perquè un acte civil, especialment un contracte, tingui plena força jurídica i produeixi efectes.

perjudicar *v tr* ↔ **perjudicar** *v tr* Causar dany moral o econòmic a algú, a una entitat, etc., mitjançant un acte concret.

perjuicio *m* ↔ **perjudici** *m* Dany moral o econòmic causat a algú, a una entitat, etc., amb una actuació concreta.

perjurar *v intr* ↔ **perjurar** *v intr* Un testimoni, donar informació falsa en un judici.

perjurio *m* ↔ **perjuri** *m* Acció de perjurar.

perjuro -a *adj* ↔ **perjur** -a *adj* Dit de la persona que perjura.

perpetración *f* = **comisión**¹

perpetrar *v tr* = **cometer**

perquirir *v tr* = **registrar**¹

persona física *f* ↔ **persona física** *f* Individu que intervé en un contracte, una relació laboral, etc.

persona interpuesta *f* = **testaferro**

persona jurídica *f* ↔ **persona jurídica** *f* Conjunt de persones o de béns reconegut com a subjecte de dret amb personalitat independent dels seus associats o dels seus afavorits.

personación *f* ↔ **personació** *f* Acció de personar-se.

personarse *v intr* ↔ **personar-se** *v intr* Presentar-se a un judici per tal de constituir-se com a part.

pieza *f* ↔ **peça** *f* Cada una de les parts en què es descompon un procés judicial, amb un tractament judicial específic respecte de les altres parts.

ca: *La peça principal del procés. Dividir una causa en cinc peces. S'ha arxivat la peça, però continua el procés. Peça d'execució, de convicció, de recusació.*

piratear *v tr* ↔ **piratejar** *v tr* Copiar, descarregar d'Internet, etc., o vendre il·legalment productes musicals, audiovisuals, informàtics, etc.

pirateo *m* = **piratería**

piratería *f* ↔ **pirateria** *f* Acció i delictes de piratejar.

plagiar *v tr* ↔ **plagiar** *v tr* Fer un plagi d'una obra o d'un autor.

plagiario -a *m i f* ↔ **plagiari** -ària *m i f* Persona que fa un plagi.

plagio *m* ↔ **plagi** *m* Acció i delictes de publicar o de donar per pròpia una obra científica o artística d'altri.

plazo *m* ↔ **termini** *m* Espai de temps de què hom disposa per fer una actuació determinada.

CA: *El termini per presentar al·legacions venç (o s'acaba) d'aquí a un mes. El termini per fer la sol·licitud va del dia 10 al 15.*

plenario *m* = **pleno**

plenario -a *adj* ↔ **plenari** -ària *adj* Que fa el ple.

CA: *Assemblea plenària.*

pleno *m* ↔ **ple** *m* Òrgan d'una corporació format generalment per la totalitat dels seus membres, que es constitueix quan hi ha una reunió general a la qual s'han convocat tots els membres.

ES: *El pleno del ayuntamiento. La corporación en pleno.*

CA: *El ple de l'ajuntament. La corporació en ple.*

pleiteador -a *m i f* = **litigante**

pleiteante *m i f* = **litigante**

pleitear *v tr* = **litigar**

pleito *m* ↔ **litigi** / **plet** *m* Disputa entre dues o més parts dirimida en un procés judicial.

poderdante *m i f* ↔ **poderdant** / **principal** *m i f* Persona que dóna poders a algú altre perquè actuï en nom seu o la representi, sobretot en un judici o en actes administratius.

poderes *m pl* ↔ **poders** *m pl* Capacitat jurídica, legalment escripturada, per actuar en nom i a favor d'una altra persona; document on es fa constar la capacitat jurídica per actuar en nom i a favor d'una altra persona.

por adelantado *loc* ↔ **a compte** / **a la bestreta** / **per endavant** *loc* Dit dels diners que es paguen anticipadament abans del pagament definitiu.

por cuenta ajena *loc* ↔ **per compte d'altri** *loc* Dit d'una persona que treballa a càrrec d'una altra persona o en nom d'una altra persona.

por cuenta propia *loc* ↔ **pel seu compte** / **per compte propi** *loc* Dit d'una persona que treballa a càrrec d'un mateix o en nom d'un mateix.

por duplicado [o triplicado, o cuadruplicado, o quintuplicado, etc.] *loc* ↔ **per duplicat** [o triplicat, o quadruplicat, o quintuplicat, etc.] *loc* Dit del document que s'ha de presentar o formalitzar en dues [o tres, o quatre, o cinc, etc.] còpies.
CA: Signar un contracte per duplicat.

posición *f* ↔ **posició** *f* En un procediment judicial, cadascuna de les assercions breus formulades per una part en què es demana resposta a l'altra part.

posposición *f* = **aplazamiento**

posponer *v tr* = **aplazar**

postilla *f* = **apostilla**

potestad del padre y de la madre *f* = **patria potestad**

practicar *v tr* ↔ **practicar** *v tr* Dur a terme una actuació judicial.

precario *m* ↔ **precari** *m* Situació i contracte en què una persona cedeix a una altra l'ús gratuït d'una cosa per un temps.

precario -a *adj* ↔ **precari -ària** *adj* Dit del bé que s'ha de tornar a qui l'ha prestat o concedit.

precarista *m i f* ↔ **precarista** *m i f* Persona que té una cosa en precari.

preclusión *f* ↔ **preclusió** *f* Caràcter d'un procés judicial segons el qual el judici es divideix en etapes, cadascuna de les quals clausura l'anterior sense que hi hagi la possibilitat que es replantegin les decisions preses.

premeditación *f* ↔ **premeditació** *f* Fet de pensar com cometre un acte delictiu.

premeditadamente *adv* ↔ **premeditadament** *adv* Amb premeditació.

premeditado -a *adj* ↔ **premeditat -ada** *adj* Dit de l'acte que s'ha fet amb premeditació.

premoriencia *f* ↔ **premoriència** *f* Mort d'una persona anterior a la d'una altra persona que li havia fet transmissió de drets en testament.

prescribir¹ *v tr* ↔ **prescriure** *v tr* Establir una cosa com a obligatòria.

prescribir² *v intr* ↔ **prescriure** *v intr* Una cosa establerta, esdevenir nul·la pel fet d'haver transcorregut un temps concret.

CA: El dret de reclamar prescriu passat mig any. Els delictes de sang no prescriuen.

prescripción¹ *f* ↔ **prescripció** *f* Acció de prescriure (veg. **prescribir¹**); cosa obligatòria de fer per un mandat o una ordre.

prescripción² *f* ↔ **prescripció** *f* Acció de prescriure (veg. **prescribir²**).

presidiario -a *m i f* = **preso** -a

presidio *m* = **càrcel**

preso -a *m i f* ↔ **intern** -a / **presidiari** -ària / **pres** -a / **reu** *rea* *m i f* Persona reclosa en un centre penitenciari.

presunción *f* ↔ **presumpció** *f* Deducció, feta pel jutge o per la llei, de l'existència d'un fet o d'una circumstància desconeguts a partir de la certesa d'un de conegut.

presunción de inocencia *f* ↔ **presumpció d'innocència** *f* Condició d'un acusat o sospitós segons la qual és innocent mentre no hi hagi una sentència ferma condemnatòria.

presunto -a *adj* ↔ **presumpte** -a *adj* Dit de la persona que és acusada o sospitosa d'un delicte, però de qui no s'ha demostrat la culpabilitat.

pretensión *f* ↔ **pretensió** *f* En dret civil català, dret a reclamar d'altri una acció o una omissió.

prevaricación *f* ↔ **prevaricació** *f* Acció i delicte de prevaricar.

prevaricar *v intr* ↔ **prevaricar** *v intr* Un càrrec públic o un funcionari, desviar-se del seu deure i no fer la tasca que li és encomanada.

prever *v tr* = **contemplar**

previo -a *adj* [anteposat] ↔ **previ** **previa** *adj* / **després de** *loc* Dit del tràmit que s'ha de fer abans perquè es pugui donar una situació.

ES: *Llegar sin previo aviso. Se puede acceder a las ayudas previa presentación de los documentos. Se le entrega previa presentación del carnet.*

CA: *Arribar sense avís previ. Es pot accedir als ajuts després de presentar els documents. Se li lliura després de presentar el carnet.*

prima *f* ↔ **prima** *f* Preu que hom paga per una assegurança.

primariedad *f* ↔ **primarietat** *f* Situació penitenciària de primari.

primario -a *adj* ↔ **primari** -ària *adj* Dit de la persona que ingressa en un centre penitenciari i que no ha estat condemnada anteriorment amb una sentència executòria.

principal m i f = **poderdante**

prisión¹ f = **cárcel**

prisión² f ↔ **presó** / **pena de presó** f Pena que consisteix a estar privat de llibertat.

probanza f = **demostración**

probar v tr = **demostrar**

probatoria f ↔ **probatorià** f Termini que atorga la llei o un jutge per fer proves.

probatorio -a adj ↔ **probatori** -òria adj Que serveix per provar una cosa.

procedencia f ↔ **procedència** f Fonament legal i oportunitat d'una demanda, d'un recurs, d'una petició, etc.

CA: *L'advocat va reiterar la procedència del recurs com a via apropiada en aquest cas.*

procedente adj ↔ **procedent** adj Dit de l'actuació que és conforme a dret o pertinent o adequada segons la pràctica judicial.

proceder v intr ↔ **escaure** v intr Una actuació, ser pertinent o adequada segons la pràctica judicial; una actuació, estar en condició de fer-se per un manament, per la pràctica administrativa, etc.

ES: *Este comentario no procede. Procede practicar la notificación. Liquidación del régimen económico conyugal, si procede.*

CA: *Aquest comentari no escau. Escau fer la notificació. Liquidació del règim econòmic conyugal, si escau (o si cal).*

proceder a v intr ↔ **procedir a** v intr En un procés judicial o administratiu, dur a terme l'acció que pertoca.

ES: *Proceder a la archivación del caso, al desahucio, al embargo. El letrado puede proceder. Proceda con arreglo a las leyes.*

CA: *Procedir a l'arxivament del cas, al desnonament, a l'embargament. El lletrat pot procedir. Procedeixi d'acord amb les lleis.*

proceder (contra) v intr ↔ **actuar (contra)** / **procedir (contra)** v intr Sotmetre un afer a un procés judicial; sotmetre algú a un procés judicial.

ES: *Proceder (o actuar) civilmente, judicialmente. La fiscal procederá (o actuará) contra el acusado.*

CA: *Procedir (o actuar) civilment, judicialment. La fiscal procedirà (o actuarà) contra l'acusat.*

procedimental adj ↔ **procedimental** adj Relatiu o pertanyent a un procediment.

procedimiento¹ m ↔ **procediment m** Conjunt de regles que determinen l'actuació en tràmits judicials o administratius.

CA: Procediment d'ofici. Procediment contenciós administratiu.

procedimiento² m ↔ **procediment m** Conjunt d'actes efectuats en un procés judicial seguint una lògica o les regles establertes.

procedimiento³ m ↔ **procediment m** Acció de procedir contra algú; procés judicial o administratiu promogut contra algú.

procesado -a m i f ↔ **encausat -ada / enjudiciat -ada / processat -ada m i f** Persona que està acusada d'un delictes i és jutjada.

procesal adj ↔ **processal adj** Relatiu o pertanyent a un procés judicial.

procesamiento m ↔ **causa f / enjudiciament m / processament m** Acció de processar.

procesar v tr ↔ **encausar / enjudiciar / processar v tr** Instruir una causa criminal contra una persona acusada o presumptament culpable per tal de determinar-ne la culpabilitat.

proceso¹ m ↔ **causa f / procés m** Conjunt d'actuacions judicials encaminades a esclarir uns fets i a aplicar-hi el dret.

proceso² m ↔ **procés m** Conjunt d'escrits d'un procés¹.

proceso judicial m = **proceso¹**

procura f = **procuraduría**

procuración¹ f ↔ **procura / procuració f** Poder donat legalment per algú a una persona per obrar en nom seu.

procuración² f = **procuraduría**

procurador -a m i f ↔ **procurador -a m i f** Persona que obra en representació d'una part davant el jutge, i demana en nom seu i rep totes les notificacions durant un plet.

procuraduría f ↔ **procura / procuració / procuraduría f** Feina de procurador.

procurar v tr ↔ **procurar v tr** Fer la feina de procurador per a una part.

proforma f = **factura pro forma**

prófugo -a m i f ↔ **pròfug -a m i f** Persona que s'ha evadit de la justícia.

prohibición *f* ↔ *entredit* *m* / *interdicte* *m* / *prohibició* *f* Acció de prohibir.

prohibir *v tr* ↔ *prohibir* *v tr* Impedir fer una cosa mitjançant una norma.

prohijamiento *m* = *adopció*n

prohijar *v tr* = *adoptar*

pronunciar *v tr* = *dictar*

pronunciar en *v intr* = *dictar en*

propiedad intelectual *f* ↔ *propietat intel·lectual* *f* Conjunt dels drets relacionats amb l'autoria d'obres artístiques, creacions i invencions tècniques, descobriments científics i marques comercials.

protección de datos *f* ↔ *protecció de dades* *f* Precepte legal destinat a garantir que les dades personals d'algú no puguin ser conegudes o usades per altres sense el consentiment previ de la persona afectada.

protesto *m* ↔ *protest* *m* / *protestació* *f* / *protestament* *m* Acció de protestar¹; document notarial on consta l'acció de protestar¹.

protesta *f* ↔ *protesta* / *protestació* *f* Queixa que un lletrat o una lletrada efectua en un procés judicial davant una actuació de l'altra part que sobrepassa els límits del procediment¹ i que pot vulnerar els drets del seu representat.

protestación *f* = *protesta*

protestar¹ *v tr* ↔ *protestar* *v tr* Refusar formalment l'acceptació o el pagament d'una lletra de canvi, d'un taló, etc.

protestar² *v intr* ↔ *protestar* *v intr* Fer una protesta en un procés judicial.

protocolización *f* ↔ *protocol·lització* *f* Acció de protocol·litzar.

protocolizar *v tr* ↔ *protocol·litzar* *v tr* Incorporar una escriptura o un document al protocol.

protocolo *m* ↔ *protocol* *m* Conjunt d'instruments públics i altres documents propis del notariat, aplegats per anys.

providencia *f* ↔ *providència* / *provisió* *f* Resolució dictada per un jutge o per un tribunal per al tràmit d'un afer.

ES: *Providencia de apremio*.

CA: *Provisió (o providència) de constrenyiment*.

prueba *f* ↔ **prova** *f* En un procés judicial, element que serveix per demostrar un fet.

puja a la llana *f* ↔ **licitació al més-dient** *f* Sistema de licitació pública en una subhasta, feta de viva veu, consistent a adjudicar una cosa al qui n'ofereix el preu més avantatjós.

punibilidad *f* ↔ **punibilitat** *f* Condició de punible.

punible *adj* ↔ **punible** *adj* Dit de la falta o del delicte que pot ser punir.

punición *f* ↔ **punició** *f* / **puniment** *m* Acció de punir.

punir *v tr* ↔ **punir** *v tr* Fer expiar un acte il·legal o il·lícit amb una pena; fer expiar a algú un acte il·legal o il·lícit amb una pena.

ES: *Punir un crimen, un delito. Una falta que se pune con un castigo leve. Una ley para punir la trata. Punir un criminal.*

CA: *Punir un crim, un delicte. Una falta que es puneix amb un càstig lleu. Una llei per punir el tràfic de persones. Punir un criminal.*

punitivo -a *adj* ↔ **punitiu -iva** *adj* Dit de l'actuació que pretén punir.

quebrantar *v tr* = **vulnerar**

quebranto *m* = **vulneración**

quebranto de moneda *m* ↔ **menyscapte de diners** *m* Indemnització que es paga als caixers, pagadors, etc., per les pèrdues de diners que puguin tenir en l'exercici de la seva feina.

quebrar¹ *v intr* ↔ **fer fallida** *loc v* Una entitat, trobar-se en fallida.

quebrar² *v tr* = **vulnerar**

querella *f* ↔ **querella** *f* Demanda presentada a un tribunal relativa a un delicte.

querellado -a *m i f* ↔ **querellat -ada** *m i f* Persona o entitat contra la qual hom es querella.

querellante *m i f* ↔ **querellant** *m i f* Persona o entitat que presenta una querella.

querellarse (contra) *v intr* ↔ **querellar-se (contra)** *v intr* Presentar querella contra algú.

quiebra *f* ↔ **bancarrota / fallida / insolvència definitiva** *f* Situació d'una entitat que no pot pagar allò que deu a causa d'una insuficiència de recursos econòmics.

NOTA: Se sol aplicar a empreses i organismes anàlegs; en el cas de persones, se sol usar el terme *insolvència*.

CA: *Fallida culpable, fortuïta, fraudulenta, punible. Retroacció de la fallida.*

quitanza f = finiquito

ratificación f ↔ ratificació f Acció de ratificar.

ratificar¹ v tr ↔ **ratificar** v tr El poble mitjançant referèndum, un òrgan legislatiu o executiu, un òrgan superior d'una entitat, etc., donar validesa a un tractat, un acord, etc., prèviament acordat per un organisme, una comissió, etc..

CA: *Ratificar un acord. El parlament ha ratificat l'adhesió del país a la unió mercantil.*

ratificar² v tr ↔ **ratificar** v tr / **ratificar-se en** v intr Indicar que el que havia dit o fet anteriorment un mateix sobre una qüestió continua sent vàlid.

CA: *Va ratificar tot el que havia dit anteriorment. Ens ratifiquem en allò que ja havíem dit.*

ratificarse en v intr = **ratificar**²

ratificatorio -a adj ↔ **ratificatiu -iva** / **ratificatori -òria** adj Que ratifica.

CA: *Edicte, acord ratificatori (o ratificatiu). Acta ratificatòria (o ratificativa). Declaració ratificatòria (o ratificativa).*

rebaje sindical m ↔ **dispensa sindical** f Temps dins la jornada laboral que les empreses cedeixen als representants sindicals perquè es dediquin a les activitats que els són pròpies.

rebelde m i f ↔ **rebel** m i f Persona que està en rebel·lia.

rebeldía f ↔ **rebel·lia** f Situació jurídica del demandat, imputat o processat que no compareix davant l'autoritat judicial que l'ha requerit.

CA: *Declarar algú en rebel·lia.*

recaer v intr ↔ **recaure** v intr Una sentència, ser emesa.

ES: *Cuando la sentencia recaiga sabremos si hay que presentar recurso. Las medidas provisionales son vigentes hasta que recaea la sentencia definitiva.*

CA: *Quan la sentència recaigui sabrem si cal presentar recurs. Les mesures provisionals vigeixen fins que recau la sentència definitiva.*

recaer en [o sobre, o contra] v intr ↔ **recaure en [o sobre, o contra]** v intr Una sentència, tenir efecte sobre algú, sobre un fet, etc.

ES: *La parte contra la que recaea la sentencia presentará alegaciones. El hecho sobre el que recaea la sentencia se produjo el año pasado.*

CA: *La part contra la qual recau la sentència presentarà al·legacions. El fet sobre el qual recau la sentència es va produir l'any passat.*

recibo m ↔ **rebut** m Document en què es consigna que algú ha rebut diners o objectes d'algú altre.

reconocimiento de deuda m = deudor

recordatorio m ↔ recordatori m Ofici que, a instància d'una part, és enviat pel jutge quan un altre jutge o tribunal demana el compliment d'un suplicatori o d'un exhort.

recurrente m i f ↔ apel·lant / recurrent m i f Part que presenta un recurs.

recurrible adj ↔ apel·lable / recurrible adj Que pot ser objecte de recurs.

recurrir (contra) v tr/intr ↔ apel·lar contra / recórrer contra v intr Interposar un recurs contra una sentència, una resolució judicial, un acte administratiu, etc.

NOTA: El verb *recórrer* en aquest sentit és intransitiu; per això cal usar la preposició *contra* si s'indica l'objecte del recurs.

ES: *Han recurrido la sentencia (o contra la sentencia). Siempre cabe la posibilidad de recurrir.*

CA: *Han recorregut contra la sentència. Sempre hi ha la possibilitat de recórrer.*

recurrir en v intr ↔ acudir en / impugnar en / recórrer en v intr Interposar un recurs d'un tipus.

ES: *Se puede recurrir en alzada ante el Ministerio. Pretende recurrir en amparo ante el Tribunal Constitucional.*

CA: *Es pot recórrer en alçada davant (o prop) del Ministeri. Pretén recórrer en empara davant el Tribunal Constitucional.*

recurso m ↔ apel·lació f / recurs m Fet de demanar, a un jutge o tribunal superior, l'anul·lació, la modificació o la revisió d'un acte administratiu o d'una resolució judicial; document on es fa constar aquesta acció.

ES: *Interponer (o presentar) un recurso. Recurso de alzada (o alzada). Recurso de amparo, de apelación, de casación, de gracia, de queja, de revisión, de reposición (o de reforma), de súplica, de tercería.*

CA: *Interposar (o presentar) un recurs. Recurs d'alçada (o alçada). Recurs d'empara (o d'emparament), d'apel·lació, de cassació, de gràcia, de queixa, de revisió, de reposició (o de redreç), de súplica, de terceria.*

recusación f ↔ recusació f Acció de recusar.

recusar v tr ↔ recusar v tr En un procés judicial, refusar un jutge, un testimoni, un àrbitre, un perit, un inspector, etc., perquè es considera que pot tenir predisposició vers una de les parts.

redención f ↔ redempció f Acció de redimir.

redimir v tr ↔ redimir v tr Tornar a tenir la propietat o titularitat d'un bé o d'un dret pagant alguna cosa; alliberar un bé o un dret d'un vincle que grava.

reducción de condena *f* ↔ *rebaixa de condemna* / *reducció de condemna* *f* Acció de reduir condemna.

reducir *v tr* ↔ *reduir* *v tr* En una situació d'agressivitat o violència, contenir i immobilitzar algú mitjançant la força per tal d'evitar que es faci mal o faci mal a algú altre.

reducir (la) condena *loc v* ↔ *rebaixar (la) condemna* / *reduir (la) condemna* *loc v* Fer que algú pugui complir menys temps de condemna, o hagi de pagar menys diners dels establerts en una condemna, per raons com la salut, el bon comportament, una minusvalidesa, etc.

referendario -a *m i f* ↔ *referendari -ària* *m i f* Funcionari o càrrec que posa la contrasignatura.

referéndum *m* ↔ *referèndum* *m* Votació que fa el poble sobre un afer polític rellevant, com l'aprovació o abolició d'una llei o d'una institució polèmica, la ratificació d'una constitució, l'adhesió d'un estat a un organisme internacional, etc.

referendar¹ *v tr* ↔ *referendar* *v tr* Sotmetre una qüestió a referèndum; aprovar una qüestió sotmesa a referèndum.

referendar² *v tr* ↔ *contrasignar* / *referendar* *v tr* Un càrrec o un funcionari, posar la contrasignatura en un document.

referendario -a *m i f* = **referendario** -a

referendo¹ *m* ↔ *referendament* *m* Acció de referendar¹.

referendo² *m* ↔ *contrasignatura* *f* / *referendament* *m* Signatura d'un càrrec o d'un funcionari posada, en un document, sota la signatura d'un altre càrrec més important, per tal de donar-hi validesa completa.

refundición de condenas *f* ↔ *refosa de condemnes* *f* Acció administrativa que consisteix a sumar la durada de les condemnes d'un intern i restar-ne els abonaments que hi siguin aplicables.

refutable *adj* ↔ *refutable* *adj* Que pot ser refutat.

refutación *f* ↔ *refutació* *f* Acció de refutar.

refutar *v tr* ↔ *refutar* *v tr* Demostrar que un argument, una objecció, etc., és fals o erroni.

refutatorio -a *adj* ↔ *refutatori -òria* *adj* Dit de l'exposició, de l'argument, etc., que refuta.

regalía *f* ↔ **regalia** *f* / **royalty** *m* Dret que té una empresa de cedir tecnologies o d'usar una propietat industrial, com una patent, una marca registrada, etc.

registrar¹ *v tr* ↔ **escorcollar** / **perquirir** / **perquisicionar** *v tr* Examinar minuciosament un lloc, un vestit, el cos d'una persona, etc., per tal de trobar-hi material sospitós o susceptible de constituir una prova judicial.

ES: *Registrar a un sospechoso.*

CA: *Escorcollar un sospitós.*

registrar² *v tr* ↔ **anotar** / **enregistrar** / **registrar** *v tr* Posar dades en un registre.

registro¹ *m* ↔ **escorcoll** *m* / **perquisició** *f* Acció d'escorcollar.

registro² *m* ↔ **anotació** *f* / **enregistrament** *m* / **registrament** *m* Acció de registrar.

registro³ *m* ↔ **registre** *m* Document format per diversos fulls relligats, o bé bases de dades, en què s'anoten regularment certs fets dels quals cal guardar record.

reglamentación *f* ↔ **reglamentació** *f* Acció de reglamentar; conjunt d'instruccions recollides en un reglament.

reglamentar *v tr* ↔ **reglamentar** *v tr* Establir per reglament el funcionament d'una cosa.

reglamentariamente *adv* ↔ **per reglament** *loc* / **reglamentàriament** *adv* D'acord amb un reglament.

reglamentario -a *adj* ↔ **reglamentari** -ària *adj* Relatiu o pertanyent a un reglament.

CA: *Disposició reglamentària. Sanció reglamentària.*

reglamento *m* ↔ **reglament** *m* Document que consigna, mitjançant diverses instruccions, com s'han de dur a terme processos diversos, sobretot dins una organització.

reglar *v tr* = **normar**

regulación *f* = **normació**

regular *v tr* = **normar**

reincidencia *f* ↔ **reincidència** *f* Acció de reincidir; situació d'un delinqüent que ja ha estat condemnat amb anterioritat.

reincidente *m i f* ↔ **reincident** *m i f* Persona que reincideix.

reincidir (**en**) *v intr* ↔ **reincidir** (**en**) *v intr* Incórrer de nou en una falta o en un delicte.

relación *f* ↔ **relació** *f* Llista o enumeració de noms, adreces o altres aspectes.

NOTA: La forma verbal corresponent és *fer (una) llista*, no pas *relacionar* o *llistar*, que tenen altres sentits.

relación laboral *f* ↔ **relació laboral** *f* Relació jurídica i administrativa que hi ha entre un contractat i un contractant.

relevar *v tr* = **destituir**

relevo *m* = **destitució**

rellenar *v tr* = **cumplimentar**²

remanente *m* ↔ **romanent** *m* Diners que sobren al final d'un exercici comptable o d'una activitat.

remisoria *f* ↔ **remissòria** *f* Comunicació amb la qual un jutge remet una causa o un pres a un altre tribunal o jutge.

remove *v tr* = **destituir**

removimiento *m* = **destitució**

renuncia *f* ↔ **renúncia** *f* / **renunciació** *f* / **renunciament** *m* Acció de renunciar; document judicial on es fa constar aquesta acció.

renunciación *f* = **renuncia**

renunciamiento *m* = **renuncia**

renunciar a *v intr* ↔ **renunciar (a)** *v tr/intr* Una persona o una entitat, decidir de no agafar o no executar allò que li pertany, allò a què té dret, per voluntat pròpia i amb caràcter de decisió permanent.

CA: *Renuncià l'herència (o a l'herència). Renunciar un càrrec (o a un càrrec).*

reo -a *m i f* = **preso -a**

reparación *f* = **desagravi**

repercutir *v tr* ↔ **repercutir** *v intr* Fer sentir el seu efecte en una cosa ulterior.

ES: *El propietario no puede repercutir en el arrendatario el coste de esta reforma.*

CA: *El propietari no pot fer repercutir en l'arrendatari el cost d'aquesta reforma.*

réplica *f* ↔ **rèplica** *f* Segon escrit presentat per l'actor en què impugna els elements de defensa al·legats pel demandat en contestació a la demanda.

repregunta *f* ↔ **repregunta** *f* Cadascuna de les preguntes que el litigant, l'advocat o el fiscal adrecen a un testimoni presentat per l'altra part, després d'haver respost a cada una de les preguntes de l'interrogatori.

representación *f* ↔ **representació** *f* Poder atorgat legalment a un lletrat perquè representi algú en una causa.

representado *-a m i f* ↔ **representat** *-ada m i f* Persona que està representada per una altra en un acte jurídic o administratiu.

representante *m i f* ↔ **representant** *m i f* Persona que en representa una altra en un acte jurídic o administratiu.

representar *v tr* ↔ **representar** *v tr* Obrar per algú en un acte jurídic o administratiu.

repudiación¹ *f* ↔ **repudiació** *f* Acció de repudiar (veg. **repudiar**¹).

repudiación² *f* = **repudio**

repudiar¹ *v tr* ↔ **repudiar** *v tr* Renunciar a una herència.

repudiar² *v tr* ↔ **repudiar** *v tr* Rebutjar legalment el propi cònjuge.

repudio *m* ↔ **repudiació** *f* Acció de repudiar (veg. **repudiar**²).

requerido *-a m i f* ↔ **requerit** *-ida m i f* Persona o entitat que rep un requeriment.

requerimiento *m* ↔ **requeriment** *m* Acció de requerir; acte judicial mitjançant el qual es requereix algú a fer o deixar de fer alguna cosa.

requerir *v tr* ↔ **requerir** *v tr* Un jutge o una part, demanar que es faci una cosa com a aplicació de la llei.

requirente *m i f* ↔ **requeridor** *-a m i f* Jutge que fa una requisitòria (veg. **requisitoria**¹).

requisación *f* = **requiso**

requisar *v tr* ↔ **requisar** *v tr* L'autoritat administrativa o militar, expropiar permanentment o temporalment béns particulars, o obligar coactivament a certes prestacions amb aquests béns, en casos necessaris i no sempre amb indemnització.

requisición¹ *f* ↔ **requisició** *m* Dret de requisar.

requisición² *f* = **requisitoria**¹

requisito *m* ↔ **requisit** *m* En un concurs per cobrir una plaça, condició exigida a qui hi opta.

requisitoria¹ *f* ↔ **requisitori** *m* / **requisitòria** *f* Comunicació d'un jutge a un altre, en la qual el requereix per tal que executi un manament seu.

requisitoria² *f* ↔ **requisitòria** *f* Providència mitjançant la qual un jutge d'instrucció cita un presumpte culpable d'un delictes o, si s'ignora on és, ordena la seva cerca i captura.

requisitorio *m* ↔ **requisitori** *m* / **requisitòria** *f* Document o discurs del fiscal en què s'enumeren els càrrecs contra un acusat i on es pot indicar la pena demanada.

requiso *m* ↔ **requisa** *f* Acció de requisar.

resarcir *v tr* ↔ **rescabalar** *v tr* Reparar o compensar la pèrdua o el perjudici que algú ha tingut.

rescisión *f* ↔ **rescissió** *f* Acció de rescindir; procediment jurídic per invalidar un contracte si causa perjudici a un dels contractants.

rescisorio *m* ↔ **rescissori** *m* Acció real per la qual hom demana la rescissió de l'acte de domini exercit sobre una propietat aliena abandonada temporalment.

rescisorio -*a adj* ↔ **rescissori** -òria *adj* Relatiu o pertanyent a una rescissió.

rescindir *v tr* ↔ **rescindir** *v tr* Deixar sense efecte o aplicació un contracte, un conveni, etc.

resolución *f* ↔ **resolució** *f* Acció de resoldre; document en què s'indica alguna cosa que ha resolt una autoritat.

resolución de un contrato *f* ↔ **resolució d'un contracte** *f* Acció de resoldre un contracte.

resolver *v tr* ↔ **dictaminar** / **disposar** / **resoldre** *v tr* Una autoritat, considerar i fer públic amb valor executiu una cosa que cal fer o no fer, o com s'ha de fer, després d'un procés de deliberació o d'avaluació.

ca: *El jutge ha disposat (o resolt, o dictaminat) que això és improcedent.*

resolver sobre *v intr* ↔ **dictaminar sobre** / **resoldre sobre** *v intr* Una autoritat, considerar i fer pública amb valor executiu una decisió relativa a un afer.

ca: *El tribunal ja ha resolt sobre la qüestió de competència.*

resolver un contrato *loc v* ↔ **resoldre un contracte** *loc v* Deixar sense efecte un contracte vàlidament concertat.

restitución *f* ↔ **devolució** *f* / **restitució** *f* / **retorn** *m* Acció de restituir.

restituir *v tr* ↔ **restituir** / **retornar** *v tr* Donar de nou a algú una cosa que era seva i li havia estat presa.

retención *f* ↔ **retenció** *f* Acció de retenir.

retener¹ *v tr* ↔ **retenir** *v tr* Mantenir algú sota custòdia policial durant un cert temps mentre es fan investigacions sobre un afer del qual presumptament és culpable.

retener² *v tr* = **embargar**

retornar *v tr* = **restituir**

retorno *m* = **restitució**

retractación¹ *f* ↔ **retractació** *f* Acció de retractar¹.

retractación² *f* ↔ **retractació** *f* Acció de retractar² o retractar-se.

retractar¹ *v tr* ↔ **retractar** *v tr* Fer ús del retracte (veg. **retracto**).

retractar² *v tr* ↔ **desdir-se de** *v intr* / **fer-se enrere** *loc v* / **retractar** *v tr* / **retractar-se de** *v intr*
En un procés judicial, una controvèrsia, una negociació comercial, etc., retirar, deixar de mantenir formalment allò que un mateix ha dit, escrit, proposat, compromès, etc.

NOTA: El verb *retractar* s'usa sobretot en testimonis de judicis. En canvi, *desdir-se* (i *fer-se enrere*) sol usar-se en negociacions comercials.

ES: *El acusado retractó su testimonio (o se retractó de su testimonio). La empresa se ha retractado de sus intenciones.*

CA: *L'acusat va retractar el seu testimoni (o va retractar-se del seu testimoni). L'empresa s'ha desdit de les seves intencions (o s'ha fet enrere).*

retractarse de *v intr* = **retractar**²

retracto *m* ↔ **retracte** *m* Dret que té algú de quedar-se per igual preu la cosa venuda a un altre.

ES: *Retracto arrendaticio, convencional, gentilicio (o de sangre).*

CA: *Retracte arrendatici (o arrendatari), convencional, gentilici (o familiar).*

retrasar *v tr* = **dilatar**

retroactivo -a *adj* ↔ **retroactiu** -iva *adj* Dit de la mesura legal que té aplicació o força en el passat.

retroactividad *f* ↔ **retroactivitat** *f* Condició de retroactiu.

revisar *v tr* ↔ **revisar** *v tr* Tornar a sospesar, a debatre, a analitzar, etc., una decisió per tal de comprovar si va ser encertada o no.

revisión *f* ↔ **revisió** *f* Acció de revisar.

revocación *f* ↔ **abrogació** / **revocació** *f* Acció de revocar.

revocabilidad *f* ↔ **revocabilitat** *f* Condició de revocable.

revocable *adj* ↔ **revocable** / **revocador** *-a adj* Que es pot revocar.

revocar *v tr* ↔ **abrogar** / **revocar** *v tr* Anul·lar o deixar sense efecte una decisió, una ordre, una concessió, una sentència, una donació, una disposició testamentària, etc., que s'ha fet anteriorment.

revocatorio *-a adj* ↔ **abrogatiu** *-iva* / **revocatori** *-òria adj* Que revoca.

robar *v tr* ↔ **robar** *v tr* Apoderar-se amb ànim de lucre d'un bé d'altri contra la voluntat del propietari, amb violència o intimidació en les persones o fent força en les coses preses.

robo *m* ↔ **robament** / **robatori** *m* Acció i delicte de robar.

NOTA: El delicte rep el nom de *robatori* i l'acció en si pot rebre les dues denominacions. També pot referir-se a allò que s'ha robat.

royalty *m* = **regalía**

ruegos y preguntas *m pl* ↔ **precis i preguntes** *m pl* / **torn obert de paraules** *m* Torn obert d'intervencions a la fi d'una sessió d'un òrgan col·legiat, d'una corporació, etc.

NOTA: La forma més general és *torn obert de paraules*; la forma *precis i preguntes* es reserva per a certes entitats en què la reglamentació ho estableix.

sala *f* ↔ **sala** *f* Cadascuna de les seccions administratives o jurisdiccionals en què es divideixen els tribunals col·legiats.

ES: *Sala de lo civil, de lo contencioso administrativo, de lo militar, de lo penal, de lo social.*

CA: *Sala civil, contenciosa administrativa, militar, penal, social.*

saliente *adj* ↔ **sortint** *adj* Dit de la persona o de l'equip directiu que deixa d'ocupar un càrrec.

CA: *President sortint. La junta directiva sortint.*

salvar *v tr* ↔ **validar** *v tr* Posar, al final d'un escrit, una nota per tal de declarar vàlida una esmena o un afegitó i perquè no sigui vàlid allò que s'ha esborrat.

salvo prep ↔ **exceptuant / excepte / fora / llevat / salvat / salvant / tret** prep Deixant fora de l'aplicació d'una mesura, d'una classificació, etc.

ES: *El acuerdo incumbe a todos los vecinos, salvo a los recién llegados. El contrato se renueva automáticamente cada año salvo que una de las partes lo denuncie. Salvo pacto contrario. Salvo error u omisión.*

CA: *L'acord afecta tots els veïns, llevat dels (o tret dels, o excepte els, o exceptuant els, etc.) acabats d'arribar. El contracte es renova automàticament cada any llevat que (o tret que, excepte que, etc.) una de les parts el denunciï. Llevat pacte contrari. Salvat error o omissió.*

seguir v tr ↔ **seguir** v tr Tractar o arranjar un negoci, un plet, etc., fent les diligències oportunes per resoldre'l.

seguro m ↔ **assegurança** f Instrument jurídic subscrit entre dues parts que té com a finalitat cobrir econòmicament necessitats futures i eventuais a partir d'un risc, i en què una part paga una quantitat reduïda de diners a l'altra i l'altra ha de pagar a la primera o a altres beneficiaris una quantitat de diners pactada en cas d'una eventualitat.

ES: *Seguro de vida, a terceros, a todo riesgo. El seguro del hogar, del coche.*

CA: *Assegurança de vida, a tercers, a tot risc. L'assegurança de la llar, del cotxe.*

senara f = monte comunal

sentencia f ↔ **sentència** f Decisió d'un jutge o d'un tribunal que dóna acabament a un procés o judici i en la qual s'indica quina part té raó.

ES: *Sentencia absolutoria (o exculpatoria), condenatoria, denegatoria, ratificatoria (o ratificativa). Sentencia de remate. Sentencia firme (o definitiva). Sentencia arbitral.*

CA: *Sentència absolutòria (o exculpatòria), condemnatòria, denegatòria, ratificatòria (o ratificativa). Sentència d'execució. Sentència ferma (o definitiva). Sentència arbitral.*

sentencia arbitral f = laudo

sentencia ejecutoria f ↔ **sentència executòria** f Sentència que esdevé ferma; document en què es consigna una sentència ferma.

sentenciar v tr ↔ **sentenciar** v tr / **dictar sentencia** loc v Un jutge o un tribunal, emetre una sentència en què s'indica la culpabilitat d'algú, la pena a complir, la resolució d'un afer, etc.

CA: *El tribunal va sentenciar (o dictar sentència) després de deliberar. Sentenciar sobre els delictes comesos. El jutge ha sentenciat que l'acusat és culpable. L'han sentenciat a tres anys de presó.*

señal f = paga y señal

separación *f* = destitución

separar *v tr* = destituir

servidumbre *m* ↔ *empriu m / servitud f* Dret d'ús que té algú sobre un terreny propietat d'altri, que limita el domini d'aquest.

NOTA: La forma *servitud* se sol aplicar al dret de pas de persones o de ramats.

sesgado -a *adj* ↔ *esbiaixat -ada adj* Dit de la interpretació que fa una persona d'un document legal condicionada per motius ideològics o d'altra mena.

silencio administrativo *m* ↔ *silenci administratiu m* Situació en la qual una administració pública no respon al cap d'un termini específic una demanda, fet que s'entén, segons la legislació específica de cada país, com una resposta afirmativa o com una resposta negativa a la petició.

so *prep* ↔ *sota / amb prep* Partícula que introdueix la menció a un càstig, una pena, etc., que s'aplicaria en cas de fer allò que s'ha esmentat abans; o una justificació per fer o deixar de fer una cosa.

ES: *Prohibido alterar el orden público so (o bajo) pena de arresto. So pretexto de intimidad no se puede impedir a la autoridad que investigue conductas sospechosas.*

CA: *Prohibit alterar l'ordre públic sota pena d'arrest. Amb el pretext (o sota pretext) de la intimitat no es pot impedir a l'autoritat que investigui conductes sospitoses.*

soborno *m* ↔ *suborn m / subornament m / subornació f* Acció de subornar.

sobornar *v tr* ↔ *subornar v tr* Induir algú amb diners o altres compensacions a fer una cosa contrària al seu deure.

sobreprima *f* ↔ *sobreprima f* Prima afegida que el prenedor d'una assegurança ha de pagar en un determinat moment per tal de compensar l'augment de risc, per un canvi en el bé assegurat, un augment del seu valor, la inclusió d'un risc complementari, etc.

sobreseer *v tr* ↔ *sobreseure v tr* Deixar sense curs un judici, un procediment, una instrucció sumarial, un cas, etc.

sobreseimiento *m* ↔ *sobreseïment m* Acció de sobreseure.

sociedad de gananciales *f* ↔ *societat de guanys f* Règim econòmic conjugal en què marit i muller posen en comú els beneficis obtinguts per tots dos, de manera que, en cas de dissolució del matrimoni, el patrimoni es divideix per la meitat entre tots dos, independentment de l'aportació real de cadascú.

solicitante *m i f* ↔ **sol·licitant** *m i f* Persona que fa una sol·licitud.

solicitar *v tr* ↔ **sol·licitar** *v tr* Demanar formalment una cosa a una autoritat.

solicitud *f* ↔ **sol·licitud** *f* Acció de sol·licitar; document amb el qual se sol·licita una cosa.

solvente *adj* ↔ **solvent** *adj* Dit de la persona que té prou recursos econòmics per fer front a pagaments o deutes.

sospecha *f* ↔ **sospita** *f* Suposició feta per la policia, la fiscalia, etc., en què es relaciona algú amb un fet delictuós a partir d'indicis.

sospechar *v tr* ↔ **sospitar** *v tr* Tenir una sospita sobre un fet.

CA: Sospitar d'algú. El jutge sospita que amaguen alguna cosa.

sospechoso -a *m i f* ↔ **sospitós -osa** *m i f* Persona, acte o comportament sobre el qual hom té una sospita.

subasta *f* ↔ **subhasta** *f* Sistema de venda pública consistent a atorgar un bé al millor postor, és a dir, a qui n'ofereix un preu més elevat; adjudicació, per part de l'Administració, al millor postor d'una obra a executar, de l'abast de provisions, etc.; venda pública feta per l'autoritat judicial dels béns embargats d'un deutor que hom adjudica al millor postor, per tal de satisfer amb el seu preu els creditors que l'han demanada.

CA: Treure a subhasta (o posar en subhasta) una casa embargada. Vendre en subhasta pública. Ha sortit a subhasta la senyalització viària.

subastar *v tr* ↔ **subhastar** *v tr* Vendre o adjudicar una cosa en subhasta.

subsanción *f* ↔ **esmena** *f* Acció d'esmenar.

subsanciar *v tr* ↔ **esmenar** *v tr* Rectificar errors materials d'un document administratiu o legal.

subsidiariedad *f* ↔ **subsidiarietat** *adj* Condió de subsidiari.

subsidiario -a *adj* ↔ **subsidiari -ària** *adj* Dit de la responsabilitat, la pretensió o l'acció que hom disposa per substituir-ne una altra de principal en el cas que aquesta falli.

CA: Responsabilitat civil subsidiària.

substanciación *f* = **sustanciación**

substanciar *v tr* = **sustanciar**

subvencionar *v tr* ↔ **subvencionar** *v tr* Donar una subvenció a algú o a una entitat.

subvención *f* ↔ **ajuda** *f* / **ajut** *m* / **subvenció** *f* Diners pagats per una administració pública a persones o entitats per al desenvolupament d'activitats, per al pagament de deutes en cas d'extrema necessitat, etc.

suma anterior *f* ↔ **suma anterior** *f* Suma de les partides d'una columna que reprèn el sumand de la columna anterior.

suma y sigue *f* ↔ **ròssec** *m* Suma de les partides que figuren en una columna que passa a figurar com a sumand de la següent.

sumarial *adj* ↔ **sumarial** *adj* Relatiu o pertanyent al sumari.

sumario *m* ↔ **sumari** *m* Fase del procés, que segueix la denúncia o querella, encaminada a fixar els materials que poden influir en la qualificació legal del delictes i a determinar-ne la culpabilitat.

sumisión *f* ↔ **submissió** *f* Acte jurídic mitjançant el qual hom renuncia al dret de demandar i de ser demandat davant el tribunal de la corresponent jurisdicció territorial, i així acatar la jurisdicció d'un altre tribunal.

súplica *f* ↔ **súplica** *f* Clàusula final d'un escrit dirigit a l'autoritat administrativa o judicial per tal d'obtenir una resolució de gràcia o de justícia.

suplicatoria *f* = **suplicatorio**¹

suplicatorio¹ *m* ↔ **suplicatori** *m* Prec que adreça un jutge inferior a un de superior o a un tribunal perquè executi diligències que cauen fora del seu territori.

suplicatorio² *m* ↔ **suplicatori** *m* Instància adreçada a un parlament per un jutge o tribunal, en què es demana permís per procedir contra algun dels parlamentaris.

suplido *m* ↔ **bestreta** *f* Quantitat de diners que s'avança per a altri, generalment per un treball professional.

suscribir *v tr* ↔ **subscriure** *v tr* Comprar o contractar un producte financer, una pòlissa d'assegurances, etc.

suscripción *f* ↔ **subscripció** *f* Acció de subscriure.

suspender de empleo y sueldo *loc v* ↔ **suspendre de sou i feina** *loc v* Privar algú de retribució i de funcions per un temps determinat com a mesura disciplinària.

sustanciación *f* ↔ **substanciació** *f* Acció de substanciar.

sustanciar *v tr* ↔ **substanciar** *v tr* Portar un afer per la via processal adequada fins que es pronuncia sentència.

sustraer *v tr* = **hurtar**

sustracción *f* = **hurto**

tácitamente *adv* ↔ **tàcitament** *adv* Dit de la renovació o de la pròrroga d'un acord, d'un contracte, etc., que es fa automàticament i sense actes administratius si cap de les parts no diu res en contra.

tantear *v tr* ↔ **tantejar** / **temptejar** *v tr* En subhastes i actes similars, adquirir una cosa pel mateix preu que paga algú altre perquè s'hi té més dret.

tanteo *m* ↔ **tanteig** / **tempteig** *m* Acció de temptejar.

ES: *Derecho de tanteo.*

CA: *Dret de tempteig (o de tanteig).*

tasa *f* ↔ **taxa** *f* Impost amb què es graven serveis o activitats.

tasación *f* ↔ **taxació** *f* Acció de taxar.

tasar *v tr* ↔ **taxar** *v tr* Determinar el valor d'un bé.

tercería *f* ↔ **terceria** *f* Mediació d'un tercer en un afer; més concretament, en un procés judicial entre dos o més litigants; intervenció d'una tercera persona que no és ni la creditora ni la deutora, però que hi té dret, per tal de defensar el propi dret o ajudar un dels litigants; procés judicial en què intervé una tercera persona.

tercerista *m i f* ↔ **tercer -a** / **tercer -a opositor -a** *m i f* Persona que fa una terciaria en un procés judicial.

tercero -a *m i f* = **tercerista**

término *f* = **mojón**

término *m* ↔ **terme** *m* Moment final, o més rarament inicial, d'un espai de temps prefixat, d'un termini.

testador -a *m i f* ↔ **testador -a** *m i f* Persona que fa testament.

testaferro *m i f* ↔ **fiduciari -ària** *m i f* / **persona interposada** *f* / **prestanoms** *m* / **testaferro** *m i f* Persona que, en un acte jurídic, hi intervé per encàrrec i en benefici d'altri, encara que formalment ho faci en nom propi.

testamento *m* ↔ **testament** *m* Document jurídic en què una persona indica a qui s'han de lliurar els seus béns i drets en morir i, si cal, disposicions sobre la manera de fer aquest traspàs.

testamentario -a¹ *m i f* = **albacea testamentario** -a

testamentario -a² *adj* ↔ **testamentari** -ària *adj* Relatiu o pertanyent al testament.

testar *v intr* ↔ **fer testament** *loc v* / **testar** *v intr* Redactar el testament.

testificación *f* ↔ **testificació** *f* Acció de testificar.

testifical *adj* ↔ **testifical** *adj* Relatiu o pertanyent als testimonis o a la testificació.

testificar *v tr* ↔ **testificar** *v tr* Declarar com a testimoni allò que hom sap en un acte judicial.

testigo¹ *m i f* ↔ **testimoni** *m i f* Persona que assisteix a un acte per tal d'acreditar en un futur, si calgués, que l'acte va tenir lloc, què hi va passar, què s'hi va dir, qui hi era present, etc.

testigo² *m i f* ↔ **testimoni** *m i f* Persona que compareix a declarar davant la justícia per tal de certificar com va ser un fet que ha vist o conegut personalment o sobre el qual té dades.

ES: *Testigo de cargo, de descargo. La testigo declaró con protección. Citar a alguien como testigo.*

CA: *Testimoni de càrrec, de descàrrec. La testimoni va declarar amb protecció. Citar algú com a testimoni.*

testimonio *m* ↔ **testimoni** *m* Allò que es diu en testificar.

tierra del común *m* = **monte comunal**

tierra concejil *m* = **monte comunal**

tipificación *f* ↔ **tipificació** *f* Acció de tipificar.

tipificar *v tr* ↔ **tipificar** *v tr* Una norma jurídica, establir la definició d'un fet que ha de ser definit legalment.

CA: *El codi penal tipifica la prevaricació.*

toma de razón *f* ↔ **nota d'intervenció** *f* Anotació, en oficines públiques, que acredita actuacions i documents.

tomador -a¹ *m i f* ↔ **prenedor** -a *m i f* Persona que contracta una assegurança.

tomador -a² m i f = aceptante

tomar razón *loc v* ↔ **prendre nota** *loc v* Fer una nota d'intervenció.

trabajo clandestino *m* ↔ **treball no declarat** *m* Treball executat infringint la legislació laboral o escapant del pagament de les càrregues socials i fiscals.

trabajo negro *m* = **trabajo clandestino**

trabajo sumergido *m* = **trabajo clandestino**

traficante *m i f* ↔ **traficant** *m i f* Persona que trafica.

traficar (con) *v intr* ↔ **traficar (amb)** *v intr* Fer tràfic amb elements il·legals o clandestins.

tráfico *m* ↔ **tràfic** *m* Comerç clandestí o il·legal.
CA: Tràfic de drogues, d'esclaus, d'armes.

traición *f* ↔ **traïció** *f* Acció i delicte de traïr.

traicioner *v tr* ↔ **traïr** *v tr* Violar la fidelitat que hom deu a algú o a alguna cosa, cometre traïció.

traidor -a *m i f* ↔ **traïdor -a** *m i f* Persona que traeix.

tramitación *f* ↔ **tramitació** *f* Acció de tramitar; manera d'avançar un procés d'acord amb les normes legals o els usos i costums.

tramitar *v tr* ↔ **tramitar** *v tr* Fer els tràmits pertinents per tal de resoldre un afer administratiu.

trámite *m* ↔ **tràmit** *m* Cadascun dels passos o diligències que cal fer en un procés judicial o davant l'administració perquè un afer administratiu es resolgui.

transfronterero -a *adj* ↔ **transfronterer -a** *adj* Dit d'allò que afecta a banda i banda d'una frontera, o que té lloc a l'altra banda d'una frontera.

transitario -a *m i f* ↔ **transitari -ària** *m i f* Persona que gestiona el trànsit de béns i mercaderies per una duana.

transmisor -a *m i f* ↔ **transmissor -a / transmitent** *m i f* Persona que transmet un bé a una altra.

transmitente *m i f* = **transmisor -a**

transponer *v tr* ↔ **transposar** *v tr* Incorporar, adaptant la legislació interna o elaborant noves normes, el contingut d'una directriu comunitària a l'ordenament jurídic d'un estat membre de la Unió Europea.

transposición *f* ↔ **transposició** *f* Acció de transposar.

trasladar *v tr* ↔ **traslladar** / **compulsar** *v tr* Treure una còpia autèntica d'un document.

traslado¹ *m* ↔ **trasllat** *m* Comunicació a una part litigant dels escrits i les pretensions de l'altra part; conjunt d'escrits presentats per les parts i altres documents relacionats amb un judici.

traslado² *m* ↔ **trasllat** *m* / **compulsa** *f* Còpia d'un document autenticada per un notari, un funcionari judicial, etc.

traslado simple *m* ↔ **trasllat simple** *m* Còpia d'un document no autenticada.

trata *f* ↔ **tràfic de persones** *m* Tràfic que s'efectua amb persones.

ES: *Trata de blancas. Trata de esclavos, de inmigrantes. Una ley para punir la trata.*

CA: *Tràfic de blanques. Tràfic d'esclaus, d'immigrants. Una llei per punir el tràfic de persones.*

tratado *m* ↔ **tractat** *m* Acord signat entre dos o més estats.

trato *m* ↔ **tracte** *m* Acord assolit entre dues o més parts en què cada part ha de fer una cosa.

trazabilidad *f* ↔ **traçabilitat** *f* Capacitat de reproduir l'historial d'un producte (matèries primeres amb què s'ha elaborat, lloc on s'ha fet, etc.) a fi de localitzar ràpidament l'origen dels problemes que puguin sorgir en la seva elaboració o distribució i evitar-los en el futur.

tribunal¹ *m* ↔ **tribunal** *m* Òrgan format per un conjunt de persones que han de jutjar i administrar justícia.

ES: *Tribunal de lo civil, de lo contencioso administrativo, de lo militar, de lo penal, de lo social. Tribunal de cuentas. Tribunal de casación. Someterse a los tribunales de Palma.*

CA: *Tribunal civil, contenciós administratiu, militar, penal, social. Tribunal de comptes. Tribunal de cassació. Sotmetre's als tribunals de Palma.*

tribunal² *m* ↔ **tribunal** *m* Òrgan col·legiat format per diverses persones qualificades que han de resoldre la defensa d'un treball, un concurs a una plaça, unes oposicions, etc.

tributo *m* = **impuesto**

tributar *v tr/intr* ↔ **tributar** *v tr/intr* Pagar una quantitat en impostos; pagar impostos.

tributario *-a adj* ↔ **tributari** *-ària adj* Relatiu o pertanyent als impostos.

tutor *-a m i f* ↔ **tutor** *-a m i f* Persona encarregada de la tutela d'un menor d'edat, o d'un major d'edat incapaç d'obrar, i dels seus béns.

NOTA: En castellà, la forma femenina *tutriz* és poc usada.

usos y costumbres *m pl* = **consuetud**

usufructo *m* ↔ **usdefruit** *m* Dret de gaudi que té algú sobre un bé que és propietat d'altri, que consisteix a posseir el bé, usar-lo i percebre'n tots els fruits, si bé amb les limitacions d'haver de conservar-ne la forma i la substància.

usufructuar *v tr* ↔ **usdefruitar** / **usufructuar** *v tr* Tenir usdefruit d'un bé.

usufructuario *-a m i f* ↔ **usufructuari** *-ària m i f* Persona que té un usdefruit sobre un bé.

usucapión *f* ↔ **usucapió** *f* Acció d'usucapir.

usucapir *v tr* ↔ **usucapir** *v tr* Adquirir el dret de propietat i altres drets reals d'una cosa mitjançant la possessió continuada durant un temps d'aquests drets en concepte de titular.

usurpación *f* ↔ **usurpació** *f* Acció d'usurpar.

usurpar *v tr* ↔ **usurpar** *v tr* Apropiar-se d'una possessió, un càrrec, etc., sense tenir-hi dret.

vacación *f* ↔ **vacança** *f* Estat d'un càrrec, d'una plaça, etc., vacant.

vacaciones *f pl* ↔ **vacances** *f pl* Temps de descans remunerat.

vacante *adj* ↔ **vacant** *adj* Dit del càrrec, de la plaça, etc., mancat de titular.

vencer *v intr* ↔ **vèncer** *v intr* Un element contractual que genera un deute, arribar al moment en què s'ha de fer efectiu el pagament; el termini per fer una cosa, acabar-se.

CA: *El dia 15 venç el lloguer. La lletra venç demà.*

vencimiento *m* ↔ **venciment** *m* Fet de vèncer; moment en què venç alguna cosa.

ver *v tr* = **conocer de [o en]**

veredicto *m* ↔ **veredicta** *m* Declaració d'un jurat sobre la culpabilitat o innocència d'un acusat i sobre els fets capaços de modificar-ne la culpabilitat.

vía f ↔ via f Tipus de procediment jurídic.

ES: *Determinar la vía (o el cauce) procesal. Vía contenciosa, ordinaria, ejecutiva, incidental (o cauce contencioso, ordinario, ejecutivo, incidental). Resuelto por vía judicial, por vía administrativa. Por vía de apremio.*

CA: *Determinar la via processal. Via contenciosa, ordinària, executiva, incidental. Resolt per via judicial, per via administrativa. Per via de constrenyiment.*

vigencia f ↔ vigència f Condició de vigent; temps en què una llei, un reglament, un conveni, etc., vigeix.

CA: *La llei entrarà en vigència aviat. Aquest decret no té vigència. La vigència d'una llei.*

vigente adj ↔ en vigor loc / vigent adj Dit de la llei, del reglament, del decret, del conveni, de l'ordenança, etc., que vigeix.

CA: *La legislació vigent (o en vigor) prohibeix aquestes pràctiques. El decret va entrar en vigor ahir. El conveni continua vigent (en vigor).*

vigir v intr ↔ vigir v intr Una llei, un reglament, un decret, un conveni, etc., ser vàlid i tenir efecte.

vinculante adj ↔ vinculant adj Dit d'allò que té caràcter obligatori, que obliga algú.

vincular¹ v tr ↔ vincular v tr Subjectar béns a vincle.

vincular² v tr = obligar²

vínculo m ↔ vincle m Subjecció de béns, amb prohibició d'alienar-los, a una fundació o a una forma de successió determinada; conjunt de béns adscrits a aquesta subjecció.

violación¹ f = vulneración

violación² f ↔ violació f / violament m Acció i delicte de violar².

violador -a m i f ↔ violador -a m i f Persona que viola².

violar¹ v tr = vulnerar

violar² v tr ↔ forçar / violar v tr Obligar una persona a tenir relacions sexuals en contra de la seva voluntat.

vista f ↔ vista f Acte judicial, públic, solemne i presidit per un jutge o un tribunal, en què les parts exposen raonaments i presenten proves i testimonis sobre un afer pendent de sentència.

visto -a para sentencia *adj* ↔ **conclús -usa per a sentència** / **vist -a per a sentència** *adj*

Dit del moment o situació en un procés judicial en què les parts ja han exposat els seus arguments, han presentat proves i han fet declarar testimonis, i tan sols queda emetre el veredictes o sentència.

CA: *Causa vista per a sentència*.

vistobueno *m* ↔ **vistiplau** *m* Aprovació d'un document, d'una proposta, etc., feta de manera genèrica.

vulneración *f* ↔ **conculcació** *f* / **violació** *f* / **violament** *m* / **vulneració** *f* Acció de vulnerar.

vulnerar *v tr* ↔ **conculcar** / **violar** / **vulnerar** *v tr* Incomplir una llei; no respectar drets, valors de convivència, usos i costums, etc.

Bibliografia

CAPÓ FRAU, Jaume; VEIGA FERNÁNDEZ, Montserrat. *Abreviacions* [Document revisat i aprovat per la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu]. 2a ed. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria de Política Lingüística, 2005. 78 p. (Criteris Lingüístics; 2) ISBN 84-393-4285-3. [1a ed., 1997]. També disponible en línia a: <<http://www.gencat.cat/llengua/abreviacions>> [Consulta: 8 octubre 2010].

CENTRE D'ESTUDIS GARRIGUES. *Llibre d'estil jurídic*. Coordinadors: Joaquim Triadú i Vila-Abadal, Ester Franquesa i Bonet. Cizur Menor (Navarra): Centro de Estudios Garrigues: Thomson Reuters Aranzadi, 2010. 402 p. ISBN. 978-84-9903-557-4.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA. SECRETARIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA. *Majúscules i minúscules*. 3a ed. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria de Política Lingüística, 2004. 31 p. (Criteris Lingüístics; 1) ISBN 84-393-6544-6. [1a ed., 1989]. També disponible en línia a: <<http://www.gencat.cat/llengua/majuscules>> [Consulta: 8 octubre 2010].

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA. *Documentació jurídica i administrativa*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística, 2002. 130 p. (Criteris Lingüístics, 5) DL B-657-2003. També disponible en línia a <http://www.gencat.cat/llengua/criteris/documentacio_jur_admtiva> [Consulta: 8 octubre 2010].

El llenguatge administratiu: mètode i organització. Actes de les II Jornades sobre l'establiment del llenguatge administratiu. Barcelona, setembre-octubre 1986. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1988. 119 p. (Materials; 10) ISBN 84-393-1004-8.

GRAELLS COSTA, Jordi; ROMAGOSA HUGUET, Mercè; VILARÓ CASALINAS, Francesc; XIRINACHS CODINA, Marta. *Criteris de traducció de noms, denominacions i topònims* [Docu-

ment revisat i aprovat per la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1999. 33 p. (Criteris Lingüístics; 3) ISBN 84-393-4748-0. També disponible en línia a <http://www.gencat.cat/llengua/criteris/traduccio_noms> [Consulta: 8 octubre 2010].

GRETEL (Grup d'Estudis de Tècnica Legislativa). *La forma de les lleis. 10 estudis de tècnica legislativa*. Barcelona: Bosch, 1986. 318 p. ISBN 84-7676-012-4.

GRETEL (Grup d'Estudis de Tècnica Legislativa). *La redacció de les lleis*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1995. 338 p. (Manuals i Formularis; 10) ISBN 84-393-3691-8.

L'establiment del llenguatge administratiu català. Actes de les Jornades sobre l'establiment del llenguatge administratiu català. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació. Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1984. 90 p. (Materials; 4) ISBN 84-393-0383-1.

Llengua i Administració [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura] (1982-1994). 50 números. ISSN 0213-8271.

Llengua i Ús. Revista Tècnica de Normalització Lingüística [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura] (des de 1994). ISSN 1134-7724. També disponible en línia a: <<http://www.gencat.cat/llengua/llenguaius>> [Consulta: 8 octubre 2010].

Manual d'elaboració de les normes de la Generalitat de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació. Comitè Assessor per a l'Estudi de l'Organització de l'Administració, 1992. 132 p. (Manual de Normes i Procediments; 6) ISBN 84-393-1943-6. També disponible en línia a: <http://www.gencat.cat/governacio-ap/publ/DGIOA/m_p_en.htm> [Consulta: 8 octubre 2010].

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE JUSTÍCIA I INTERIOR. *Manual de llenguatge judicial*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia i Interior, 2003. ISBN 84-393-6204-8. També disponible en línia a: <http://www20.gencat.cat/docs/Adjudat/Documents/ARXIUS/doc_88604569_1.pdf> [Consulta: 8 octubre 2010].

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA. SECRETARIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA I INSTITUT CATALÀ DE LA DONA. *Marcar les diferències: La representació de dones i homes a la llengua*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència, 2005. 93 p. (Criteris Lingüístics; 6) ISBN 84-393-6746-5. També disponible en línia a: <<http://www.gencat.cat/llengua/marcar>> [Consulta: 8 octubre 2010].

Revista de Llengua i Dret [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya] (des de 1983). ISSN 0212-5056. També disponible en línia a: <<http://www.rld.cat>> [Consulta: 8 octubre 2010].